

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO REGIONU ZIEMI WIELUŃSKIEJ NA LATA 2023-2030

Źródło fotografii: <https://wieluninfo.pl/najpopularniejsze-miejsca-w-wieluniu/>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Strategii rozwoju ponadlokalnego regionu ziemi wieluńskiej na lata 2023-2030 został opracowany na zlecenie Powiatu Wieluńskiego, Gminy Biała, Gminy Czarnożyły, Gminy Konopnica, Gminy Mokrsko, Gminy Osjaków, Gminy Ostrówek, Gminy Pątnów, Gminy Skomlin, Gminy Wierzchlas, Gminy Wieluń oraz Miasta i Gminy Działoszyn przez **Konsorcjum firm**:

Łódzki Dom Biznesu Sp. z o.o.
ul. Pstrągowa 11/16
91-496 Łódź

Pheno Horizon
OLP Sp. z o.o.
ul. Traugutta 25 lok. 1512
90-013 Łódź

Autor prognozy oddziaływania na środowisko do projektu Strategii rozwoju ponadlokalnego regionu ziemi wieluńskiej na lata 2023-2030:

mgr inż. Justyna Borkowska

data sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko: 19.07.2024 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	5
1.1. PODSTAWY PRAWNE I CEL PROGNOZY.....	5
1.2. ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY	5
1.3. ZASTOSOWANE METODY I WYKORZYSTANE MATERIAŁY.....	7
1.4. NAPOTKANE PROBLEMY I BRAKI INFORMACJI.....	8
2. ANALIZA PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO REGIONU ZIEMI WIELUŃSKIEJ NA LATA 2023-2030.....	9
2.1. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELECH PROJEKTU STRATEGII.....	9
2.2. POWIĄZANIA STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	13
3. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNYCH ZMIAN TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO	23
3.1. CHARAKTERYSTYKA I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA OBSZARU PARTNERSTWA	23
<i>Położenie administracyjne i fizyczno-geograficzne</i>	23
<i>Surowce naturalne.....</i>	26
<i>Rzeźba terenu</i>	27
<i>Warunki klimatyczne</i>	28
<i>Wody powierzchniowe</i>	28
<i>Wody podziemne</i>	31
<i>Gleby.....</i>	33
<i>Flora.....</i>	34
<i>Fauna.....</i>	35
<i>Ochrona gatunkowa.....</i>	36
<i>Obszary podlegające ochronie na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody</i>	37
<i>Korytarze ekologiczne.....</i>	43
<i>Dziedzictwo i zasoby kulturowe.....</i>	45
3.2. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	47
<i>Zanieczyszczenie wód powierzchniowych</i>	47
<i>Zanieczyszczenie wód podziemnych.....</i>	51
<i>Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego</i>	53
<i>Zagrożenie hałasem.....</i>	55
<i>Zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym</i>	57
<i>Zagrożenie środowiska przez odpady.....</i>	58
<i>Zagrożenie poważnymi awariami.....</i>	60
3.3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIEŃNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	61
3.4. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU RELIAZAJI PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO	65
4. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	67
4.1. CELE WYNIKAJĄCE Z POLITYKI UNIJNEJ	67
4.2. CELE WYNIKAJĄCE Z POLITYKI DOKUMENTÓW KRAJOWYCH	68
4.3. CELE WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW REGIONALNYCH	70
4.4. CELE WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW RÓWNOLEGŁYCH	72
5. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE	74
5.1. ODDZIAŁYWANIE CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ OKREŚLONYCH W STRATEGII NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	75
5.2. POTENCJALNE ODDZIAŁYWANIE SKUTKÓW REALIZACJI STRATEGII NA OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIECZNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY ORAZ KORYTARZE EKOLOGICZNE	107
5.3. POTENCJALNE ODDZIAŁYWANIE SKUTKÓW REALIZACJI STRATEGII W ODNIESIENIU DO ZAPISÓW PLANU GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARZE DORZECZA ODRY	109
5.4. CHARAKTER ODDZIAŁYWAŃ SKUTKÓW REALIZACJI STRATEGII NA ŚRODOWISKO	110
5.5. MOŻLIWOŚĆ POWSTANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZAWSZE ZNACZĄCO LUB MOGĄCYCH POTENCJALNIE ZNACZĄCO ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	111
6. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO	115
7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	123
8. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	124
9. ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ PRZYJĘTYCH W STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO	125
10. PODSUMOWANIE	127
11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	129
12. INFORMACJA O RODZAJACH DOKUMENTÓW UWZGLĘDNIONYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	133
13. WYKAZ TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW	138
13.1. WYKAZ TABEL	138
13.2. WYKAZ RYSUNKÓW	138
13.3. WYKAZ WYKRESÓW	138
14. ZAŁĄCZNIKI	139

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

1. WPROWADZENIE

1.1. PODSTAWY PRAWNE I CEL PROGNOZY

Konieczność sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko do projektów dokumentów strategicznych – programów, planów i polityk wynika z art.46 oraz art.51 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.). Zgodnie z przepisami ww. ustawy, organ opracowujący projekt strategii jest zobowiązany do sporządzenia dokumentacji prognozy oddziaływania na środowisko oraz prowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społecznym.

Celem wykonania *Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* jest ocena aktualnego stanu środowiska przyrodniczego, problemów środowiskowych obszaru Partnerstwa, a także identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko będących wynikiem realizacji projektu *Strategii*, ocena ich natężenia oraz wskazanie ewentualnych działań zapobiegających, minimalizujących lub kompensacyjnych. Realizacja wskazanego celu została wykonana na poziomie szczegółowości adekwatnym do poziomu szczegółowości projektu *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030*.

1.2. ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY

Zakres *Prognozy oddziaływania na środowisko* wynika z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Prognoza zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- oświadczenie autora o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora.

Ponadto *Prognoza* określa, analizuje i ocenia:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, unijnym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia również:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Przy opracowaniu niniejszej *Prognozy oddziaływania na środowisko* przyjęto zakres określony w art. 51 *Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (OOŚ). Zgodnie z art. 52 ww. ustawy stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko dostosowany jest do stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu ***Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi***

-6 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Wieluńskiej na lata 2023-2030. Prognoza została opracowana stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metody oceny.

Zgodnie z wymogami *Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (OOŚ)*, przed przystąpieniem do sporządzenia niniejszego opracowania wystąpiono o uzgodnienie stanowiska w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Zakres i stopień szczegółowości niniejszej *Prognozy oddziaływania na środowisko* został uzgodniony z:

- **Łódzkim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Łodzi**
(pismo z dnia 13 czerwca 2024 r., syg. NS OZNS.9022.287.2024.AK)
- **Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi**
(pismo z dnia 1 lipca 2024 r., syg. WOOŚ.411.222.2024.AJa)

Ponieważ realizacja części celów *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* może wyznaczać ramy do późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, podczas analiz uwzględniono także zapisy *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2021 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz.1839)*. W zakresie ochrony przyrody uwzględniono *ustawę z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*.

1.3. ZASTOSOWANE METODY I WYKORZYSTANE MATERIAŁY

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w logiczną całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń *Strategii*. Podczas oceny potencjalnych oddziaływań zastosowano metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Przy ocenie przewidywanych zmian w środowisku wywołanych realizacją postanowień *Strategii* oparto się również o metodę analizy trendu – umożliwiającą ocenę stanu zasobów i ekosystemu w danej perspektywie czasowej. Poza opisem potencjalnych i typowych oddziaływań, jakie mogą nastąpić na skutek realizacji projektowanego dokumentu wykonano również ocenę i identyfikację znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych celów w formie tabeli - tzw. macierzy oddziaływania na środowisko. Macierz oddziaływania na środowisko stanowi syntetyczne zestawienie możliwych pozytywnych bądź negatywnych oddziaływań ocenianych zadań na środowisko naturalne. Macierz stanowi **ZAŁĄCZNIK NR 1** do niniejszego opracowania.

Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w tym kontekście - stopień ogólności (lub szczegółowości) ustaleń *Strategii*.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

1.4. NAPOTKANE PROBLEMY I BRAKI INFORMACJI

Istotną kwestią, która ma wpływ na ostateczną formę sporządzonej prognozy oddziaływania na środowisko, jest ogólny charakter projektowanego dokumentu. *Strategia rozwoju ponadlokalnego* w wielu przypadkach nie identyfikuje rodzaju przedsięwzięć, a przede wszystkim ich skali, zasięgu oraz dokładnej lokalizacji. Mimo określenia przez JST rekomendowanych działań do realizacji w ramach Strategii (stanowiących Zał.1 do projektu Strategii) należy zaznaczyć, że są to wyłącznie propozycje i umieszczenie ich w dokumencie strategicznym nie przesądza o ich realizacji. Realizacja wskazanych w *Strategii* działań w dużym stopniu zależeć będzie od sytuacji finansowej jednostek należących do Partnerstwa oraz od ilości pozyskanych środków zewnętrznych.

W związku z tym dokonane w prognozie oddziaływania na środowisko analizy mają charakter głównie teoretyczny. Określono wyłącznie typy projektów, jakie mogą potencjalnie zostać zrealizowane na obszarze Partnerstwa oraz sformułowano ogólne wnioski dotyczące środowiskowych skutków ich realizacji. Analizy o wyższym stopniu szczegółowości oraz dokładniejsze oceny wpływu poszczególnych działań na środowisko naturalne mogą zostać dokonane dopiero na etapie pozyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (jeżeli będzie wymagana). Wówczas charakter poszczególnych działań oraz ich lokalizacja zostanie określona precyzyjnie, co pozwoli na dokładne określenie możliwych oddziaływań na środowisko z uwzględnieniem przyrodniczych uwarunkowań zidentyfikowanych w danej lokalizacji.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

2. ANALIZA PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO REGIONU ZIEMI WIELUŃSKIEJ NA LATA 2023-2030

2.1. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELECH PROJEKTU STRATEGII

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030 jest istotnym dokumentem z perspektywy funkcjonowania poszczególnych gmin obszaru Partnerstwa, jak i całego regionu ziemi wieluńskiej. Dokument nakreśla obszary priorytetowe, średniookresowe i długofalowe cele rozwoju, a także określa kierunki działań, które powinny być podejmowane przez władze gmin i powiatu. *Strategia* przedstawia również wizję rozwoju, czyli stan docelowy, do którego władze samorządowe powinny dążyć poprzez wdrażanie rekomendowanych działań sformułowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych. Osiągnięcie założonych celów wymaga prowadzenia systematycznego monitoringu realizacji poszczególnych celów rozwojowych. W związku z tym *Strategia* wskazuje koncepcję uwzględniającą mechanizmy efektywności procesu realizacji przyjętych zamierzeń.

W *Strategii* wyznaczono cele strategiczne (główne) oraz operacyjne (szczegółowe), których osiągnięcie pozwoli zrealizować misję, stanowiącą odzwierciedlenie wizji (pożądanego stanu jednostki). W konsekwencji *Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* jest kompleksowym narzędziem wspierania rozwoju gmin i powiatu, służącym do świadomego, efektywnego oraz użytecznego wykonywania realnych zadań, których wdrażanie pozwala kreować przyszłość jednostki i osiągnąć jej oczekiwany stan, wizerunek.

Projektowany dokument ma charakter kierunkowy i w większości przypadków nie precyzuje dokładnej lokalizacji poszczególnych działań.

MISJA REGIONU ZIEMI WIELUŃSKIEJ:

Region ziemi wieluńskiej do 2030 roku stanie się innowacyjnym i wyspecjalizowanym gospodarczo obszarem, kładącym nacisk na rozwój lokalnych grup producenckich i zachowanie lokalnej tożsamości. Misją Partnerstwa jest dążenie do równowagi między postępem gospodarczym a ochroną środowiska i dziedzictwa kulturowego.

WIZJA REGIONU ZIEMI WIELUŃSKIEJ:

W 2030 roku region ziemi wieluńskiej jest uznawany za centrum innowacji/specjalizacji gospodarczej, a przedsiębiorczość mieszkańców jest silnie wspierana, co przyczynia się do tworzenia nowych miejsc pracy i perspektyw rozwojowych. Ochrona zasobów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego jest priorytetem, co przekłada się na atrakcyjność regionu zarówno dla mieszkańców, jak i inwestorów. Społeczeństwo cieszy się wysoką jakością usług społecznych,

-9 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

identyfikuje się z lokalną tożsamością, aktywnie uczestniczy w rozwoju Partnerstwa, a społeczność lokalna jest silna, zintegrowana i gotowa do podjęcia wyzwań przyszłości.

Marka regionu ziemi wieluńskiej inwestycyjnego i turystycznego jest rozpoznawana na szeroką skalę, przyciągając nowych inwestorów, turystów i ludzi zainteresowanych współpracą.

Region ziemi wieluńskiej do 2030 roku to miejsce, w którym tradycja i nowoczesność tworzą harmonijną jedność, a wspólnota rozwija się z poszanowaniem dla środowiska i kultury.

W celu osiągnięcia stanu docelowego (tj. wizji) przy wykorzystaniu sposobów na jego osiągnięcie wskazanych w misji, w projektowanej *Strategii* sformułowano następujące cele strategiczne:

I CEL STRATEGICZNY - GOSPODARKA:

WYSPECJALIZOWANY REGION ZIEMI WIELUŃSKIEJ

II CEL STRATEGICZNY - PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO:

ZASOBY PONADLOKALNIE DOSTĘPNE

III CEL STRATEGICZNY - SPOŁECZEŃSTWO:

WSPÓLNOTA SILNA SPOŁECZNIE

IV CEL STRATEGICZNY – MARKETING I ZARZĄDZANIE:

EFEKTYWNE I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANE PARTNERSTWO

W obrębie każdego z tych celów będą realizowane cele operacyjne oraz kierunki działań, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 1. Cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działań określone w *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030*.

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Kierunki działań
1. WYSPECJALIZOWANY GOSPODARCZO REGION ZIEMI WIELUŃSKIEJ	1.1. Wysokotowarowe rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze.	1.1.1. Wzmacnianie konkurencyjności rolnictwa na rynku gospodarczym
		1.1.2. Dążenie do wysokiej jakości produktów rolno-spożywczych
	1.2. Obszar Nowej Energii	1.2.1. Dążenie do przekształcenia systemu energetycznego na wspierający transformację w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu
		1.2.2. Wspieranie realizacji budownictwa pasywnego i energooszczędnego
	1.3. Dywersyfikacja gospodarcza – Turystyka i Kultura	1.3.1. Wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych do rozwoju turystyki zrównoważonej (m.in. turystyki przyrodniczej, poznawczej,

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Kierunki działań	
		ekologicznej, edukacyjnej, rodzinnej i aktywnej)	
		1.3.2. Wykorzystanie walorów historyczno-kulturowych do rozwoju turystyki	
		1.3.3. Budowanie rozpoznawalnej marki turystycznej regionu ziemi wieluńskiej i sieciowanie usług turystycznych	
	1.4. Wzmocnienie potencjału specjalizacji i budowanie świadomości w zakresie specjalizacji	1.4.1. Rozwijanie sektorów specjalizacji związanych z rolnictwem ekologicznym, produktami lokalnymi i tradycyjnymi, energią odnawialną, turystyką i kulturą	
		1.4.2. Budowanie wizerunku regionu ziemi wieluńskiej jako miejsca atrakcyjnego dla inwestycji i przedsiębiorczości	
		1.4.3. Budowanie współpracy międzysektorowej i międzyinstytucjonalnej	
	1.5. Pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców i stworzenie perspektyw rozwojowych	1.5.1. Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej	
		1.5.2. Pobudzanie aktywności gospodarczej mieszkańców ziemi wieluńskiej	
	2. ZASOBY PONADLOKALNE DOSTĘPNE	2.1. Ochrona zasobów przyrodniczych i kształtowanie krajobrazu	2.1.1. Utrzymanie i ochrona posiadanych walorów przyrodniczych i krajobrazowych
			2.1.2. Promowanie zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi
2.2. Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i kształtowanie spójnego krajobrazu kulturowego		2.2.1. Zwiększanie dostępności i jakości zasobów dziedzictwa kulturowego	
		2.2.2. Promowanie i dokumentowanie posiadanych zasobów dziedzictwa kulturowego	
2.3. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszaru		2.3.1. Utrzymanie dobrej jakości połączeń komunikacyjnych	
		2.3.2. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznego transportu zbiorowego	
2.4. Rewaloryzacja, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni		2.4.1. Poprawa ładu przestrzennego poprzez rozwój planowania przestrzennego	
		2.4.2. Rewaloryzacja istniejących obszarów zdegradowanych i zaniedbanych	
		2.4.3. Poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni publicznej	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Kierunki działań
	2.5. Poprawa jakości środowiska i wzmocnienie odporności na zmiany klimatu	2.5.1. Integrowanie i koordynowanie działań z zakresu ochrony środowiska i wzmocnienia odporności na zmiany klimatu na poziomie ponadlokalnym 2.5.2. Podejmowanie wspólnych działań na rzecz ochrony środowiska i wzmocnienia odporności na zmiany klimatu
3. WSPÓLNOTA SILNA SPOŁECZNIE	3.1. Doskonalenie jakości usług społecznych	3.1.1. Integrowanie i koordynowanie działań z zakresu doskonalenia jakości usług społecznych
		3.1.2. Zapewnienie wysokiej jakości edukacji, opieki nad dziećmi i usług zdrowotnych
		3.1.3. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu
		3.1.4. Wzmocnienie służ ratowniczych
		3.1.5. Rozwijanie lokalnego potencjału kulturowego oraz sportowego i rekreacyjnego
	3.2. Budowanie tożsamości lokalnej i integracja społeczeństwa	3.2.1. Kształtowanie tożsamości lokalnej z wykorzystaniem wspólnego dziedzictwa kulturowego, historii i kultury
		3.2.2. Wspieranie ponadlokalnej partycypacji społecznej i inicjatyw społecznych
	3.3. Wzmacnianie społeczności lokalnej	3.2.3. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców
		3.2.4. Budowanie społeczeństwa informacyjnego
4. EFEKTYWNE I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANE PARTNERSTWO	4.1. Współpraca międzygminna i zarządzanie rozwojem	4.1.1. Podnoszenie jakości funkcjonowania instytucji publicznych w zakresie zarządzania rozwojem
		4.1.2. Tworzenie struktur koordynacji rozwoju Partnerstwa i wymiany doświadczeń
	4.2. Promocja regionu ziemi wieluńskiej	4.2.1. Rozwijanie metod marketingu terytorialnego
		4.2.2. Budowanie marki regionu ziemi wieluńskiej

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

2.2. POWIĄZANIA STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Przeanalizowano zapisy następujących dokumentów unijnych, krajowych, regionalnych i ponadlokalnych:

STRATEGICZNE DOKUMENTY KRAJOWE

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (perspektywa do 2030 r.) (SOR), przyjęta uchwałą M.P. 2017 poz. 260 przez Radę Ministrów dnia 14 lutego 2017 r. Celem głównym wskazanym w niniejszym dokumencie jest: „*Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym*”. W dokumencie wyszczególniono następujące cele szczegółowe:

1. Trwały wzrost gospodarczy oparty o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną:

- reindustrializacja – wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji;
- rozwój innowacyjnych firm – zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych.
- małe i średnie przedsiębiorstwa – przemiany strukturalne sektora, nowe formy działania i współpracy, nowoczesne instrumenty wsparcia;
- kapitał dla rozwoju – trwałe zwiększenie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych;
- ekspansja zagraniczna – zwiększenie umiędzynarodowienia polskiej gospodarki, zwiększenie eksportu towarów zaawansowanych technologicznie.

2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony:

- spójność społeczna – poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne; wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;
- rozwój zrównoważony terytorialnie – zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów; wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe; podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania.

3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu:

- prawo w służbie obywatelom i gospodarce – uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli;
- instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem – inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorstw; budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego;
- e-państwo – cyfrowe państwo usługowe;
- finanse publiczne – stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne;
- efektywność wykorzystania środków UW – wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe.

-13 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z założeniem SOR, **Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030** zakłada rozwój regionu ziemi wieluńskiej w oparciu o nisze rynkowe, wydobyte na podstawie indywidualnych potencjałów endogenicznych. Zakłada się wzmocnienie współpracy przedsiębiorstw oraz rozwój małych i średnich firm. Cel strategiczny III, o charakterze społecznym skupia się na poprawie dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne, tj. starzenie się społeczeństwa, a także na wzmocnieniu kompetencji zawodowych społeczeństwa. W Strategii ujęto także stworzenie społeczeństwa cyfrowego, w tym rozwój cyfrowych usług publicznych.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, przyjęta przez Radę Ministrów dnia 13 grudnia 2011 r., uchylona na mocy nowelizacji ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378). Z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego KPZK 2030 była istotnym dokumentem szczebla krajowego. W przyszłości zostanie ona zastąpiona koncepcją rozwoju kraju. W KPZK wyznaczono następujące cele:

- podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności;
- poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez m.in. wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów;
- poprawa dostępności terytorialnej kraju poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej;
- kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski;
- zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego;
- przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego, m.in. poprzez: budowę zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego.

Celem strategicznym w niniejszym dokumencie jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych. Wskazano w nim sześć głównych celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030 wpisuje się w założenia koncepcji z uwagi na wielofunkcyjny rozwój obszarów gmin wiejskich z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów, np. przyrodniczych, krajobrazowych, geologicznych, historyczno-kulturowych i gospodarczych. Strategia uwzględnia cel związany ze zwiększeniem bezpieczeństwa energetycznego w regionie ziemi wieluńskiej a także wsparcie dla osiągnięcia i utrzymania wysokiej jakości środowiska.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Polityka Energetyczna Polski do 2040 r., przyjęta przez rząd 2 lutego 2021 r. Wyznacza ramy transformacji energetycznej w Polsce. Zawiera strategiczne przesądzenia w zakresie doboru technologii służących budowie niskoemisyjnego systemu energetycznego. W PEP wyznaczono następujące cele:

- Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych
- Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej
- Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych
- Rozwój rynków energii
- Wdrożenie energetyki jądrowej
- Rozwój odnawialnych źródeł energii
- Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji
- Poprawa efektywności energetycznej

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030 wpisuje się w założenia przedstawione w PEP do 2040 r. poprzez cel związany z rozwojem energetycznym obszaru Partnerstwa, przede wszystkim w zakresie odnawialnych źródeł energii. Ze względu na położenie części gmin regionu ziemi wieluńskiej w ramach obszaru sprawiedliwej transformacji wyznaczonej w *Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego*¹ – jedną z określonych w **Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030** specjalizacji gospodarczych jest energia.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. została przyjęta przez Radę Ministrów 24 września 2019 r. Głównym celem krajowej polityki transportowej wskazanej w dokumencie jest zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego. Kierunki interwencji wskazane w dokumencie to:

- budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
- poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
- ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030 wpisuje się w proponowane kierunki m.in. poprzez usprawnienie komunikacji publicznej i połączeń międzygminnych, promowanie zachowań komunikacyjnych zgodnych z ideą zrównoważonego rozwoju, a także rozwój i zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w komunikacji. Polepszenie jakości środków transportu zbiorowego i wdrażanie innowacji pozytywnie wpłynie na wzmocnienie dostępności terytorialnej oraz minimalizację presji na środowisko.

¹ *Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego przyjęty Uchwałą 317/23 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 14 kwietnia 2023 roku. (dostęp dnia 10.05.2024 r.)*

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 stanowi podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszenie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów. Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

W dokumencie wyznaczono następujące cele szczegółowe:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
 - 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych;
 - 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze;
 - 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska;
 - 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych;
 - 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów;
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
 - 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego;
 - 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym;
 - 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach;
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
 - 3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem;
 - 3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym;
 - 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych;
 - 3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej;

Cele określone w **Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030** są spójne z założeniami **Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030**. Podkreślają one znaczenie poprawy jakości funkcjonowania instytucji publicznych w zakresie zarządzania rozwojem, wzmacniania wspólnotowości i ponadlokalnej tożsamości, a także budowaniu przewag konkurencyjnych na bazie endogenicznych potencjałów. Całość działań podjętych w ramach realizacji **Strategii** wpłynie na wzmocnienie szans rozwojowych obszaru Partnerstwa.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030, przyjęta uchwałą nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. Celem SZRWIR 2030 jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego. W dokumencie wyznaczono następujące cele szczegółowe:

1. Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej

- 1.1. Nowe modele organizacji produkcji i rynków, krótkie łańcuchy rynkowe i uczciwa konkurencja
- 1.2. Jakość i bezpieczeństwo żywności
- 1.3. Rozwój innowacji, cyfryzacji i przemysłu 4.0. w sektorze rolno- -spożywczym oraz jego modernizacja
- 1.4. Zarządzanie ryzykiem w sektorze rolno-spożywczym
- 1.5. Poszerzanie i rozwój rynków zbytu na produkty i surowce sektora rolno- -spożywczego (w tym biogospodarka)

2. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska

- 2.1. Rozwój liniowej infrastruktury technicznej
- 2.2. Dostępność wysokiej jakości usług publicznych
- 2.3. Rozwój infrastruktury społecznej i rewitalizacja wsi i małych miast
- 2.4 Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska
- 2.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom

3. Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa

- 3.1. Odpowiedź na zmiany demograficzne i ich następstwa
- 3.2 Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy
- 3.3 Wzrost umiejętności i kompetencji mieszkańców wsi
- 3.4 Budowa i rozwój zdolności do współpracy w wymiarze społecznym i terytorialnym
- 3.5 Rozwój ekonomii i solidarności społecznej na obszarach wiejskich

Cele określone w **Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030** są spójne z założeniami **Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030**. Podkreślają one znaczenie rozwoju systemu rolnictwa zrównoważonego, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, wdrażanie w rolnictwie idei gospodarki obiegu zamkniętego. Poza rolnictwem określono także cele związane z rozwojem przedsiębiorczości mieszkańców w różnych sektorach gospodarki. Działania przyjęte w **Strategii** przyczynią się m.in. do poprawy jakości życia mieszkańców, wzmocnienia gospodarki i stanu środowiska.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

STRATEGICZNE DOKUMENTY REGIONALNE

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 - jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. Jest także odpowiedzią władz województwa na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania, przedstawia spójny plan powiązanych i przemyślanych działań w perspektywie najbliższej dekady, stanowiący punkt wyjścia do szerokiej współpracy, której efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego.

1. Strefa gospodarcza – Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka

- 1.1. Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego
- 1.2. Podnoszenie jakości kapitału społecznego
- 1.3. Wsparcie rozwoju MŚP
- 1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności

2. Sfera społeczna - obywatelskie społeczeństwo równych szans

- 2.1. Rozwój kapitału społecznego
- 2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców
- 2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego

3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń

- 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska
- 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu
- 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej
- 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie
- 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami
- 3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030 w ramach III celu strategicznego wskazuje na działania z zakresu podnoszenia jakości kapitału społecznego – budowanie kompetencji zawodowych, wzmocnienie edukacji i aktywizacja mieszkańców. Cel społeczny skupia się również na działaniach związanych z minimalizowaniem wykluczenia społecznego różnych grup. Cel I (gospodarczy) uwzględnia wzmocnienie potencjału rodzimych przedsiębiorstw, w tym sektora rolnego. W ramach celu II skupiono się natomiast na aspektach przestrzennych (m.in. zwiększenie dostępności transportowej) oraz środowiskowych, w tym adaptacji do zmian klimatu.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi – dokument wszedł w życie z dniem 28 sierpnia 2018 uchwałą nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego. Zgodnie z wymogami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym integralną częścią planu województwa jest plan zagospodarowania

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

miejskiego obszaru funkcjonalnego (MOF). W skład MOF wchodzi łącznie 28 gmin powiatów. W dokumencie wskazano następujące cele szczegółowe:

1. CEL SZCZEGÓŁOWY I: Obszar metropolitalny o zwartych strukturach funkcjonalno - przestrzennych, ukształtowanych zgodnie z wymogami ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju

- 1.1. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią i przeciwdziałanie suburbanizacji
- 1.2. Rozwój wysokiej jakości obszarów zamieszkania i ich otoczenia

2. CEL SZCZEGÓŁOWY II: Obszar metropolitalny spójny wewnętrznie, o efektywnych powiązaniach infrastrukturalnych, gwarantujących wysoką dostępność wewnętrzną i zewnętrzną

- 2.1. Rozwój zewnętrznej dostępności transportowej obszaru
- 2.2. Rozwój wewnętrznej dostępności transportowej obszaru
- 2.3. Rozwój powiązań infrastrukturalnych obszaru

3. CEL SZCZEGÓŁOWY III: Obszar metropolitalny o wysokiej jakości przestrzeni życia, ukształtowanej z poszanowaniem historycznych struktur industrialnych i dbałością o zieloną infrastrukturę

- 3.1. Zachowanie zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym krajobrazu kulturowego obszaru
- 3.2. Rozwój spójnego systemu zielonej infrastruktury
- 3.3. Rozwój turystyki i rekreacji

4. CEL SZCZEGÓŁOWY IV: Obszar metropolitalny o przestrzeni atrakcyjnej dla awangardy, wiedzy i innowacji

- 4.1. Rozwój funkcji metropolitalnych obszaru
- 4.2. Budowanie rozpoznawalnej marki i kreowanie wizerunku obszaru.

Celem szczegółowe ustalone w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Planie Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi* pokrywają się z celami zawartymi w **Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030**. Strategia uwzględnia działania w zakresie osiągnięcia ładu przestrzennego, w tym rozwój wysokiej jakości przestrzeni. Jednym z głównych założeń Strategii jest dywersyfikacja gospodarcza poprzez rozwój turystyki i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego. Wykorzystując posiadane potencjały historyczno-kulturowe oraz przyrodnicze, Strategia skupia się na zbudowaniu rozpoznawalnej marki regionu ziemi wieluńskiej i wykreowaniu opartego o nie wizerunku obszaru.

Regionalna Strategia Innowacji LORIS 2030 - istotą są działania wspierające rozwój przedsiębiorczości, wzmacniające współpracę przedsiębiorstw (w szczególności MSP), jednostek naukowo-badawczych, instytucji otoczenia biznesu i administracji oraz promujące szeroko rozumianą innowacyjność we wszystkich obszarach aktywności gospodarczej. Drugim kluczowym elementem Strategii jest system zarządzania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji RSI LORIS 2030 wskazujący wybrane podmioty odpowiedzialne za realizację zapisanych w Strategii zadań, pokazujący sposób koordynacji poszczególnych działań, jak również wyznaczający łatwo mierzalne, zrozumiałe wskaźniki oraz pozwalający na ocenę

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

ex post Strategii po zakończeniu procesu wdrożenia RSI LORIS 2030. W dokumencie wskazano następujące cele szczegółowe:

1. Specjalizacja regionalna - Zbudowanie przewag konkurencyjnych – lokomotywy rozwoju gospodarczego, które będą wyróżnieniem regionu

- 1.1. Budowa świadomości w zakresie specjalizacji regionalnej
- 1.2. Budowa potencjału intelektualnego w zakresie specjalizacji regionalnej
- 1.3. Poprawa komunikacji w obszarze specjalizacji regionalnej
- 1.4. Wsparcie projektów współpracy w ramach klastrów i obszarów specjalizacji
- 1.5. Zapewnienie systemu finansowania projektów mających na celu specjalizację regionu

2. Rozwój potencjału innowacyjnego regionu - Wykorzystanie wewnętrznych potencjałów regionu dla poprawy innowacyjności gospodarki

- 2.1. Podnoszenie świadomości o korzyściach z innowacji
- 2.2. Promocja wiedzy o innowacyjności i przedsiębiorczości
- 2.3. Platformy wymiany doświadczeń i komunikacji
- 2.4. Promocja współpracy i kooperacji podmiotów gospodarczych
- 2.5. Zapewnienie systemu finansowania rozwoju potencjału innowacyjnego regionu

3. Zarządzanie innowacjami w regionie - Poprawa zarządzania innowacjami w regionie

- 3.1. Budowa świadomości w środowisku wspierającym wdrażanie innowacji
- 3.2. Budowa systemu zarządzania innowacjami
- 3.3. Stworzenie systemu komunikacji oraz doradztwa
- 3.4. Budowa ram systemu pobudzania współpracy i przedsiębiorczości
- 3.5. Zapewnienie zintegrowanego systemu finansowania innowacji w regionie

Cele wskazane w *Regionalnej Strategii Innowacji LORIS 2030* koncentrują się na wzroście aktywności innowacyjnej oraz zwiększeniu liczby przedsiębiorstw w regionie. **Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030** uwzględni działania z zakresu rozwoju przedsiębiorczości poprzez m.in. tworzenie nowych terenów inwestycyjnych, promocję lokalnych przedsiębiorców, pobudzanie aktywności gospodarczej mieszkańców, rozwój nowych, innowacyjnych, ważnych dla regionu specjalizacji gospodarczych czy też stymulowanie współpracy na linii nauka – gospodarka. Projektowana *Strategia* wskazuje specjalizacje regionu ziemi wieluńskiej spójne ze specjalizacjami określonymi w ramach RSI LORIS 2030.

Regionalny Plan Transportowy Województwa Łódzkiego dla realizacji warunku podstawowego Celu Polityki 3 (w zakresie transportu) w perspektywie finansowej 2021-2027 - Plan jest dokumentem, którego nadrzędnym celem jest wytyczenie kierunków rozwoju systemu transportowego województwa łódzkiego w okresie programowania 2021-2027 oraz nakreślenie wizji rozwoju infrastruktury transportowej regionu do 2030 r. oraz w perspektywie długookresowej do 2050 r. Plan stanowi podstawę do spełnienia tematycznego warunku podstawowego (3.1. kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

poziomie), w zakresie 3. Celu Polityki UE wskazanego w *Rozporządzeniu PEiR (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.* Cele podstawowe zawarte w dokumencie to:

1. Zrównoważenie systemu transportowego dla osiągnięcia neutralności klimatycznej

- 1.1. Zwiększenie udziału podróży transportem zbiorowym i likwidacja wykluczenia komunikacyjnego
- 1.2. Ekologizacja transportu
- 1.3. Rozwój zrównoważonej mobilności

2. Realizacja infrastruktury transportowej zapewniającej spójność i rozwój województwa

- 2.1. Zwiększenie dostępności transportowej
- 2.2. Rozwój infrastruktury dla obszarów działalności gospodarczej

3. Poprawa bezpieczeństwa systemu transportowego

- 3.1. Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu
- 3.2. Poprawa bezpieczeństwa infrastruktury transportowej

4. Efektywne zarządzanie i transformacja cyfrowa transportu

- 4.1. Rozwój i implementacja nowych rozwiązań cyfrowych w sektorze transportu
- 4.2. Rozwój koncepcji „Mobilność jako usługa” (*Mobility as a Service - MaaS*)
- 4.3. Usprawnienie planowania, organizacji i zarządzania systemem transportowym

Wszystkie z powyższych celów są powiązane z celami zaplanowanymi dla projektowanej **Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030**. Co więcej, Strategia łączy się także z wizją zawartą w planie:

„Transport będzie rozwijany z poszanowaniem środowiska oraz zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, zapewniając bezpieczeństwo i dostępność wszystkim ludziom oraz efektywny przepływ towarów.”

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2025-2031 - celem sporządzenia niniejszego dokumentu jest weryfikacja aktualnego stanu gospodarki odpadami w województwie łódzkim, a także sporządzenie planu niezbędnych inwestycji, umożliwiających osiągnięcie celów w zakresie gospodarowania odpadami, jakie wynikają z przepisów unijnych i krajowych. Dokument określa cele i kierunki działań na lata 2019 – 2025 z perspektywą do 2031 roku. Cele podstawowe zawarte w dokumencie to:

1. Zmniejszenie ilości powstających odpadów
2. Zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi
3. Doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami
4. Zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie
5. Zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia
6. Zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych
7. Utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Cele wskazane w *Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2025-2031* gospodarowaniu odpadami według przepisów unijnych i krajowych. **Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030** uwzględnia wspólne działania gmin regionu wieluńskiego dotyczące inicjatyw w zakresie poprawy infrastruktury gospodarowania odpadami, inwestycje z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym, optymalizacji wykorzystania surowców wtórnych. Dodatkowo Strategia przewiduje organizację programów edukacyjnych, podnoszących kompetencje społeczności w zakresie ochrony środowiska.

Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w województwie łódzkim na lata 2020-2023 – Program uwzględnia cele i zadania *Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022*, który jest zasadniczym dokumentem branżowym na poziomie krajowym. Cele podstawowe zawarte w dokumencie to:

1. Atrakcyjność krajobrazu kulturowego

- 1.1. Tworzenie uwarunkowań dla skutecznej ochrony dziedzictwa kulturowego
- 1.2. Poprawa stanu zachowania zabytków

2. Zintegrowany system zarządzania dziedzictwem kulturowym

- 2.1. Tworzenie i udostępnianie cyfrowych baz danych oraz zasobów
- 2.2. Wzmacnianie instytucji działających na rzecz dziedzictwa kulturowego
- 2.3. Poprawa bezpieczeństwa i dostępności zabytków ruchomych

3. Tożsamość wielokulturowa regionu

- 3.1. Kreowanie marki Łódzkie poprzez produkty związane z dziedzictwem kulturowym
- 3.2. Edukacja kulturowa i upowszechnianie wiedzy o dziedzictwie kulturowym

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030 wskazuje cele rozwoju oparte o dziedzictwo kulturowe oraz historię regionu. Zakłada się przede wszystkim ochronę posiadanych zasobów, stworzenie cyfrowej bazy zabytków czy też kreowanie marki regionu ziemi wieluńskiej opartej m.in. o historię i kulturę obszaru.

Podsumowując, przeprowadzona analiza spójności dokumentów strategicznych potwierdza, że opracowana **Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030** jest zgodna z celami wskazanymi w dokumentach krajowych i regionalnych.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

3. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNYCH ZMIAN TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO

3.1. CHARAKTERYSTYKA I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA OBSZARU PARTNERSTWA

Położenie administracyjne i fizyczno-geograficzne

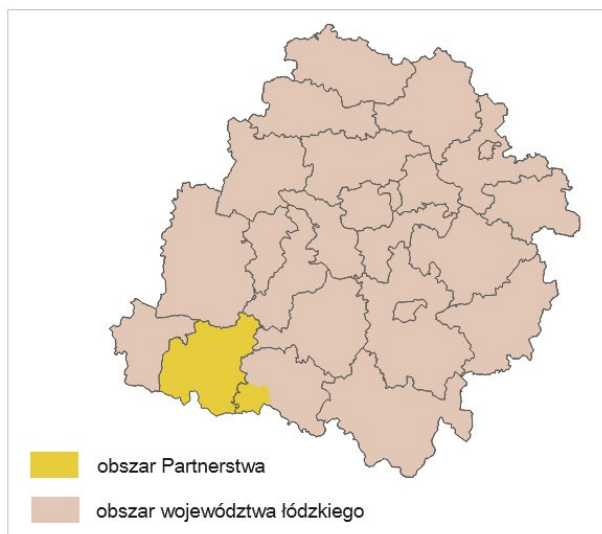
W skład Partnerstwa wchodzi powiat wieluński, 10 gmin powiatu wieluńskiego oraz 1 gmina położona administracyjnie w powiecie pajęczańskim. Obszar Partnerstwa obejmuje:

- 3 gminy miejsko – wiejskie: Wieluń, Osjaków oraz Działoszyn (powiat pajęczański),
- 9 gmin wiejskich: Biała, Czarnożyły, Konopnica, Mokrsko, Ostrówek, Pątnów, Skomlin i Wierzchlas.

Obszar Partnerstwa stanowi **region ziemi wieluńskiej**, obejmujący teren Powiatu Wieluńskiego oraz sąsiadującą gminę Działoszyn - należącą do Powiatu Pajęczańskiego. Analizowany rejon zlokalizowany jest w południowo - zachodniej części województwa łódzkiego (**Rysunek 1Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania.**). Południowa granica obszaru pokrywa się w granicą województwa. Obszar Partnerstwa graniczy:

- od północy z powiatem sieradzkim: z gminami: Burzenin, Złoczew, Widawa oraz z powiatem łaskim: z gminą Widawa
- od zachodu z powiatem wierszowskim: z gminami: Lututów, Sokolniki, Czastary, Łubnice;
- od południa z powiatem oleskim (województwo opolskie): z gminami: Gorzów Śląski, Praszka, Rudniki) oraz z powiatem kłobuckim (województwo śląskie): z gminą: Lipie;
- od wschodu z powiatem bełchatowskim: z gminą: Rusiec, z powiatem pajęczańskim: z gminami: Kietczykłów, Siemkowice, Pajęcznem oraz z powiatem kłobuckim (województwo śląskie): z gminami Popów, Lipie.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Rysunek 1. Położenie obszaru Partnerstwa na obszarze województwa.
Źródło: opracowanie własne

Ze względu na położenie przy południowej granicy województwa łódzkiego, obszar Partnerstwa cechuje stosunkowo duże oddalenie od miasta, będącego stolicą województwa – Łodzi. Region ziemi wieluńskiej dzieli od Łodzi odległość od 78 do 116 km. Najdalej położone są gminy Skomlin i Biała, które znajdują się w odległości odpowiednio 116 km i 112 km od Łodzi. Lokalizacja na granicy kilku województw sprawia jednak, że obszar cechuje się korzystnym położeniem między głównymi ośrodkami miejskimi Polski. W odległości do ok. 150 km od obszaru ziemi wieluńskiej znajdują się Katowice i Wrocław. Nieco dalej, w odległości od 190 do 240 km rozciąga się Kraków, natomiast od miasta stołecznego Warszawy, obszar dzieli ok. 200-250 km.

Przez region ziemi wieluńskiej przebiega ważna droga o znaczeniu międzynarodowym - droga ekspresowa S8, stanowiąca część trasy E67, łączącej Europę Środkową z Finlandią. W północnej części Polski, S8 stanowi odcinek trasy *Via Baltica* łączący Polskę z Litwą, Łotwą i Estonią. W skali krajowej, S8 zapewnia dogodne połączenia obszaru Partnerstwa z Łodzią, Warszawą oraz Wrocławiem. Ponadto, przez analizowany obszar biegną drogi krajowe DK42, DK43, DK45, DK74 oraz drogi wojewódzkie DW481, DW486 i DW491 oraz dwie linie kolejowe.

Według regionalizacji fizycznogeograficznej J. Kondrackiego², region ziemi wieluńskiej (obejmujący powiat wieluński wraz z Gminą Działoszyn) położony jest w obrębie: megaregionu Pozaalpejskiej Europy Środkowej (nr), prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego (nr 31) i Wyżyn Polskich (nr 34), podprowincji Niziny Środkowopolskich (nr 318) i Wyżyny Śląsko-Krakowskiej (nr 341), makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej (nr 318.1-2), Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej (341.2), Wzniesień Południowomazowieckich (318.8) i mezoregionów:

- Wysoczyzna Złoczewska (nr 318.22) – obejmuje północno-zachodni obszar powiatu wieluńskiego - niemal cały obszar gmin Biała, Czarnożyły, zachodnia i centralną część Gminy Ostrówek oraz północne rejony gmin Wieluń i Skomlin;

² Kondracki J., *Regiony fizycznogeograficzne Polski*, w: „Poznaj Świat” R.XII, nr 4 (137), 1964 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- Międzyrzecze Pysznej i Niecieczy (nr 318.25) - obejmuje północno-wschodni obszar powiatu wieluńskiego – cały obszar Gminy Osjaków, niemal cały obszar Gminy Konopnica, wschodnią część Gminy Ostrówek, północno-wschodnie rejony Gminy Wieluń oraz północne krańce Gminy Wierzchlas;
- Wyżyna Wieluńska (nr 341.21) - obejmuje południowy i częściowo centralny obszar powiatu wieluńskiego oraz południowo zachodnie rejony powiatu pajęczańskiego – niemal cały obszar gmin Działoszyn, Pątnów, Wierzchlas, centralną część Gminy Mokrsko oraz południowy obszar Gminy Wieluń;
- Wysoczyzna Wieruszowska (nr 318.24) – obejmuje niewielki obszar w południowo-zachodniej części powiatu wieluńskiego – niemal cały obszar gminy Skomlin oraz północną część Gminy Mokrsko;

W niewielkim zakresie, obszar Partnerstwa położony jest w ramach mezoregionów:

- Wysoczyzna Bełchatowska (nr 318.81) – obejmuje północno-wschodnie obszary Gminy Działoszyn;
- Obniżenie Krzepickie (nr 341.26) – niewielki fragment południowo-wschodnich rejonów Gminy Mokrsko oraz fragment południowych krańców Gminy Pątnów;
- Kotlina Szczercowska (nr 318.23) – niewielki fragment obszaru we wschodniej części Gminy Konopnica;
- Kotlina Grabowska (nr 318.21) - niewielki fragment obszaru w zachodniej części Gminy Biała.

Wysoczyzna Złoczewska ma charakter rolniczo-leśny. Głównymi glebami mezoregionu są bielicoziemy i gleby rdzawe. Mezoregion jest równiną morenową, położoną w międzyrzeczu górnego biegu Warty i Proсны. Wzdłuż południowego wododziału tych rzek występują góry – świadki kemów i moren czołowych, o wysokości do 206 m n.p.m.

Międzyrzecze Pysznej i Niecieczy obejmuje obszar w widłach rzek Pysznej i Niecieczy, które zbiegają się w zwężeniu doliny Warty. Ma charakter rolniczo-leśnej krainy z glebami rdzawymi i płowymi. Leży w zasięgu Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki. Zlokalizowane są tu również rezerваты przyrody, chroniące cenne przyrodniczo stanowisko muraw kserotermicznych i lasów łągowych oraz grądowych.

Wyżyna Wieluńska stanowi część płyty górnourajskiej. Budują ją wapienie z okresu jury górnej oraz skały jury środkowej i górnego triasu. Skały te przykryte są jednak osadami czwartorzędowymi i tylko miejscami wystają ponad nie. Cechą charakterystyczną obszaru są formy krasowe w postaci lejów i szczelin w podłożu. Najwyższymi wzniesieniami są wzgórza morenowe oraz kemy osiągające wysokości do 300 m n.p.m.

Wysoczyzna Wieruszowska stanowi zdenudowaną równinę morenową, stanowiącą łuk między sąsiednimi wyżynami. Przez Wysoczyznę Wieruszowską przepływa górna Proсна. Główne drzewostany mezoregionu to sosna i dąb, a na obrzeżach buk i jodła z elementami górskiego runa. Zalesienie mezoregionu jest niewielkie.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Budowa geologiczna

Dominującą rolę w budowie geologicznej regionu ziemi wieluńskiej mają **utwory czwartorzędowe, trzeciorzędowe i jurajskie**. Pod utworami kenozoicznymi, niemal na całej powierzchni terenu występują utwory pochodzące z okresu jury górnej i środkowej. W miejscach, gdzie zostały stwierdzone utwory górnourajskie (wapienie) istnieje możliwość **występowania zjawisk krasowych**. Charakterystyczną cechą budowy geologicznej tych terenów jest intensywne występowanie zjawisk tektonicznych. Występują tu liczne rozcięcia tworzące w wielu miejscach struktury zrębowe i rowy. Ruchy tektoniczne spowodowały, że w niektórych miejscach utwory jurajskie wystają poza przykrywające je utwory z młodszych okresów^{3,4,5}.

Surowce naturalne

Na obszarze Partnerstwa wydobywane są przede wszystkim powszechne w skali kraju **złóża kruszywa naturalnego**. Pozyskiwane są jednak wyłącznie na potrzeby lokalne. Symboliczne znaczenie mają również **surowce ilaste**, które wykorzystywane są głównie jako surowiec do budowy infrastruktury drogowej⁶. Złóża kopalin ujęte w *Bilansie zasobów złóż kopalin w Polsce*⁷ zlokalizowane są w następujących rejonach obszaru ziemi wieluńskiej:

Złóża piasków i żwirów:

- Gmina Biała: złoża Młynisko I i Młynisko II
- Gmina Czarnożyły: złoża Czarnożyły II i Wydrzyn I
- Gmina Ostrówek: złoża Ugoda Niemierzyn, Okalew II, Okalew IV i Okalew V, Ostrówek III, Ostrówek V, Ostrówek VII, Ostrówek VIII
- Gmina Pątnów: złożo Cieśle II
- Gmina Wieluń: złoża Sieniec, Jodłowiec II, Masłowice II, Masłowice III, Masłowice IV, Masłowice IVa, Masłowice V, Masłowice VI, Masłowice VII, Masłowice VIII, Masłowice IX, Masłowice X
- Gmina Wierzchlas: złoża Łaszew Rządowy, Kochlew, Krzczów, Krzczów IV, Krzczów V, Krzczów V 1, Kraszkowice, Kraszkowice III, Kraszkowice IV, Kraszkowice V pole A, B, Kraszkowice VI 1, Kraszkowice VII, Kraszkowice VIII, Wierzchlas II, Wierzchlas III, Wierzchlas IV, Wierzchlas VI, Wierzchlas VII, Wierzchlas VIII
- Gmina Działoszyn: złoża Działoszyn II, Węże, Sadowiec, Trakt Kamioński, Trakt Kamioński II, Szczyty II, Szczyty III.

Złóża kamieni łamanych i blocznych:

- Gmina Wieluń: złoża Masłowice VIII i Masłowice IX
- Gmina Działoszyn: złoża Zalesiaki, Trakt Kamioński III, Trakt Kamioński IV, Raciszyn II, Lisowice, Lisowice I, Lisowice-Wieś, Lisowice-Las.

³ objaśnienia do mapy geologicznej Polski 1:50 000, Arkusz Wieluń (733), Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu „PROXIMA” S.A., 2004

⁴ objaśnienia do mapy geologicznej Polski 1:50 000, Arkusz Osjaków (734), Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu „PROXIMA” S.A., 2004

⁵ objaśnienia do mapy geologicznej Polski 1:50 000, Arkusz Skomlin (732), Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu „PROXIMA” S.A., 2004

⁶ Zintegrowana Strategia Rozwoju Powiatu Wieluńskiego na lata 2014-2020

⁷ Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2022 r., Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 2023,

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Złóża wapieni i margli przemysłu cementowego:

- Gmina Wieluń: złoża Wieluń
- Gmina Działoszyn: złoża Działoszyn-Trębaczew, Niwiska Górne-Grądy

Złóża wapieni i margli przemysłu wapienniczego:

- Gmina Działoszyn: złoża Bobrowniki, Raciszyn, Patoki, Wapiennik Lisowice, Wapiennik Lisowice II, Wapiennik Lisowice III, Wapiennik Lisowice IV, Szczyty II

Złóża surowców ilastych ceramiki budowlanej:

- Gmina Mokrsko: złoża Mokrsko, Chotów, Chotów II, Krzyworzeka
- Gmina Skomlin: złoża Złote Góry i Złote Góry II
- Gmina Wieluń: złoża Gaszyn

Złóża surowców ilastych do produkcji cementu:

- Gmina Wieluń: złoża Wieluń Widoradz

Należy wspomnieć, że region ziemi wieluńskiej znajduje się w pobliżu Kopalni Węgla Brunatnego KWB Bełchatów (obejmującej odkrywkę Bełchatów-Szczerców), będącej jedną z największych kopalni odkrywkowych w Europie. Jej funkcjonowanie wiąże się ze znaczącym wpływem na środowisko naturalne w otoczeniu. W wyniku odwadniania złoża węgla brunatnego odkrywek Bełchatów i Szczerców wytworzył się lej depresyjny, który wpłynął na obniżenie zwierciadła wód gruntowych i zasobów wodnych powierzchniowych w otoczeniu. Zmiana stosunków wodnych w obliczu nasilających się zmian klimatycznych może potęgować zjawisko suszy (w tym m.in. suszy rolniczej). Lej depresji w rejonie odkrywek Bełchatów i Szczerców obejmuje swoim zasięgiem 482 km². Według prognoz jego zasięg będzie się jednak zmniejszał i w 2025 r. wyniesie ok. 390 km².⁸

Rzeźba terenu

Region ziemi wieluńskiej geograficznie położony jest na styku Nizin Środkowopolskich i Wyżyn Polskich, co decyduje o **dużej zmienności krajobrazu i urozmaiconej rzeźbie terenu**. Różnorodność form ukształtowania powierzchni pochodzenia akumulacyjnego lub tektonicznego oraz deniwelacje terenu sprawiają, że obszar Partnerstwa wyróżnia się na tle innych rejonów województwa łódzkiego. Pod względem walorów krajobrazowych dominuje również nad sąsiednimi obszarami powiatów województwa opolskiego i śląskiego. Uważa się, że **ziemia wieluńska stanowi najciekawsze krajobrazowo obszary Polski Środkowej**. Wysokości bezwzględne przyjmują wartości od 150 m n.p.m. w okolicy doliny Warty w Konopnicy do 260 m n.p.m. w okolicach Ożarowa (gm. Mokrsko)⁹.

Część obszaru Partnerstwa zlokalizowana jest w zasięgu Wyżyny Wieluńskiej, potocznie zwanej **Jurą Wieluńską**. Stanowi ona północną część Wyżyny Śląsko-Krakowskiej i obejmuje jej najbardziej wysuniętą na północ i zachód wychodnię środkowej i górnej jury¹⁰. Wyżyna Wieluńska w części zachodniej (zachodnie rejony gmin Wieluń i Pątnów oraz centralna część Gminy Mokrsko) posiada łagodnie

⁸ Prognoza oddziaływania na środowisko do „Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego”

⁹ Zintegrowana Strategia Rozwoju Powiatu Wieluńskiego na lata 2014-2020

¹⁰ Wierzbowski A., *Dziedzictwo geologiczne: O ochronie starych kamieniołomów skał jurajskich na Wyżynie Wieluńskiej, czyli o konieczności współdziałania nauki, górnictwa i lokalnej administracji* [w:] Przegląd Geologiczny, vol.70, nr 11, 2022

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

pofalowaną rzeźbę terenu z niskim udziałem zalesień, co sprzyja rolniczemu wykorzystaniu gruntów. Dużo ciekawsze walory krajobrazowe występują we wschodniej części Wyżyny (obszar gmin Działoszyn, Wierzchlas oraz wschodnie rejony gmin Pątnów i Wieluń), gdzie występują liczne wzniesienia morenowe i ostańce krasowe, nadające jurajskiego charakteru obszarowi. W rejonie Załęczańskiego łuku Warty, dolina rzeki zwęża się, a jej zbocza miejscami przyjmują charakter stoków o stromych ścianach wysokości do 40-50 metrów. Doliny dopływów Warty, przy ujściach do niej tworzą głębokie wąwozy (m.in. Wąwóz Królowej Bony w Bieńcu, gm. Pątnów). Odcinek Warty przepływający w tym rejonie uznawany jest za najbardziej zróżnicowany przyrodniczo i krajobrazowo w skali całego jej biegu¹¹.

Część obszaru regionu ziemi wieluńskiej należy do mniej atrakcyjnego krajobrazowo pasa nizin. Są to trzy krainy geograficzne: Wysoczyzna Wieruszowska, Kotlina Szczercowska, Wysoczyzna Złoczewska i Międzyrzecze Pysznej i Niecieczy, w zasięgu których zlokalizowane są zachodnie i północne rejony obszary Partnerstwa (gminy Biała, Skomlin, Czarnożyły i Konopnica oraz część gmin Ostrówek, Mokrusko i Wieluń). Obszary te mają charakter falistych równin morenowych i wysoczyzn polodowcowych, o mało urozmaiconych wysokościach¹².

Warunki klimatyczne

Według klasyfikacji Okołowicza¹³, region ziemi wieluńskiej położony w regionie o słabnących wpływach oceanicznych, cechującym się stosunkowo małymi amplitudami temperatury powietrza. Obszar charakteryzuje się wczesną wiosną, stosunkowo długim latem oraz łagodną zimą z krótką pokrywą śnieżną. Wśród cech charakterystycznych klimatu ziemi wieluńskiej można wymienić¹⁴:

- średnią temperaturą w najchłodniejszym miesiącu (styczniu) – 2,0°C,
- średnią temperaturą w najcieplejszym miesiącu (lipcu) 18,2°C,
- długość zimy ok. 80 dni,
- długość lata ok. 98 dni,
- średni roczny opad atmosferyczny 550 mm – wartość poniżej średniej krajowej wynoszącej 600 mm,
- wilgotność względna 81%, co nie odbiega od innych obszarów Polski środkowej,
- średnio 42 dni z mgłą w ciągu roku,
- zachmurzenie 6,7 bez większej zmienności przestrzennej,
- średnio 76 dni z pokrywą śnieżną w ciągu roku,
- przewaga wiatrów zachodnich.

Wody powierzchniowe

Sieć hydrograficzną regionu ziemi wieluńskiej tworzy Warta wraz z dopływami. W granicach obszaru Partnerstwa Warta płynie naturalnie korytem, tworząc łuk o długości ok. 40 km. Odcinek od Działoszyna (pow. pajęczański) do Krzeczowa (pow. wieluński), stanowiący wewnątrz łuku doliny rzeki pozbawiony jest

¹¹ Zintegrowana Strategia Rozwoju Powiatu Wieluńskiego na lata 2014-2020

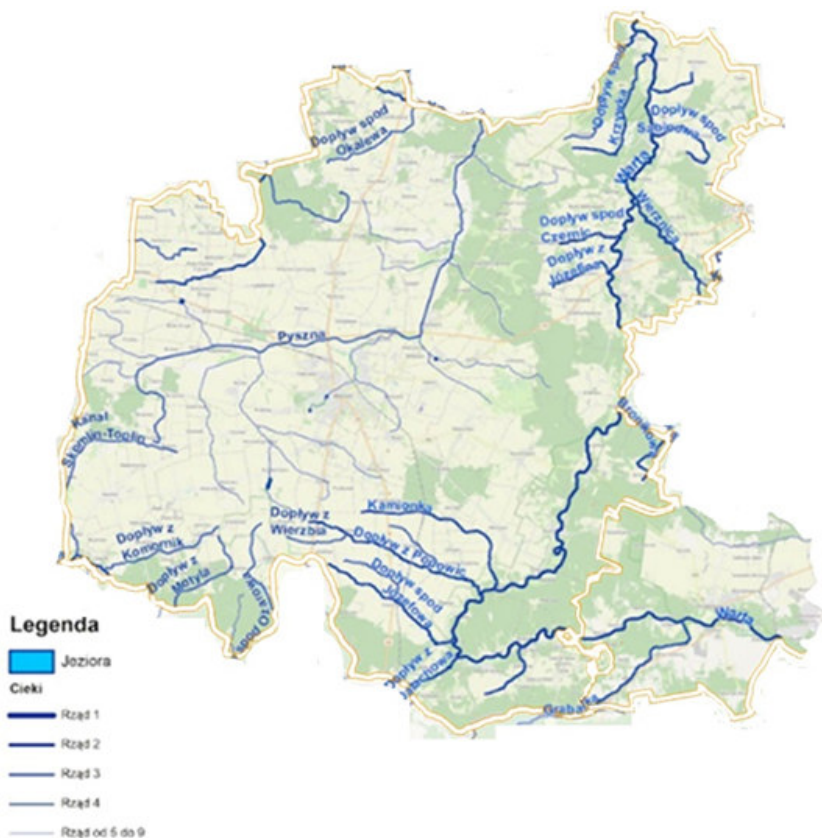
¹² Ibidem

¹³ Okołowicz W., *Strefy klimatyczne świata* [w]: Atlas geograficzny, Warszawa, PPWK

¹⁴ Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń, WMW projekt s.c., 2018

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

powierzchniowych cieków wodnych. Dopływy Warty przepływają głównie na obszarze powiatu wieluńskiego i stanowią je niewielkie ciek wodne. Są to: Wężnica, Oleśnica, Pyszna, Proсна, Ożarka i Struga Węglewska¹⁵.

Rysunek 2. Sieć hydrograficzna regionu ziemi wieluńskiej

Źródło: Plan rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022-2030 dla powiatu wieluńskiego oraz Plan rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022-2030 dla powiatu pajęczańskiego, Lokalne Partnerstwo do Spraw Wody, 2022

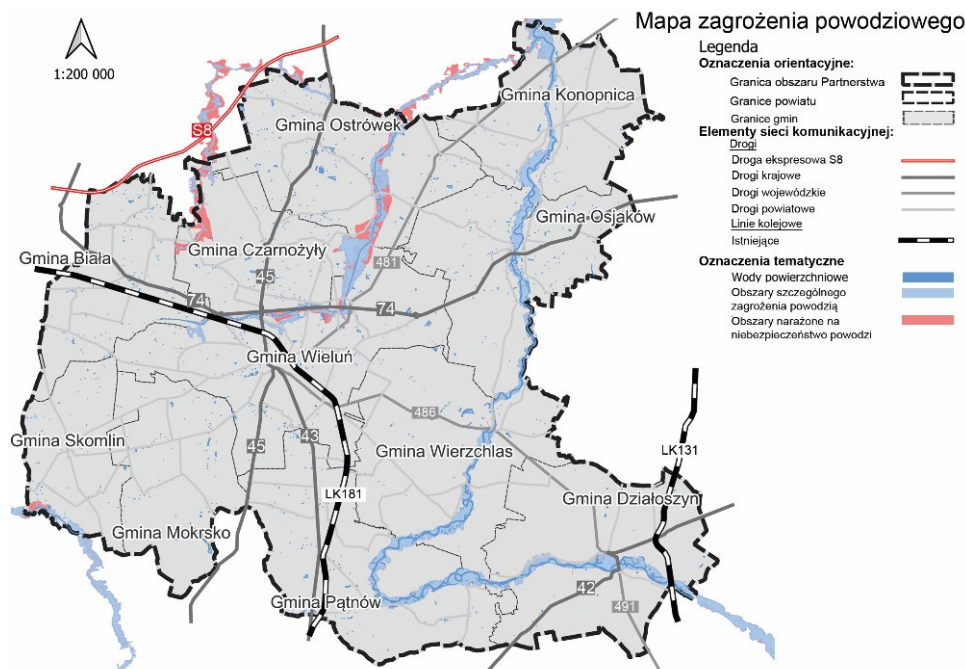
Zbiorniki wód stojących występujące na analizowanym obszarze stanowią głównie stawy rybne, między innymi takie jak: staw o powierzchni ok 27 ha w miejscowości Ożarów (gm. Mokrsko), staw o powierzchni ok. 2,70 ha w miejscowości Krzyworzeka (gm. Mokrsko) oraz zbiornik po wyrobisku gliny w miejscowości Widoradz (gm. Wieluń) o powierzchni ok. 5 ha¹⁶.

Mapa zagrożenia powodziowego (ISOK) dla regionu ziemi wieluńskiej wskazuje możliwość wystąpienia zagrożenia powodziowego w dolinie rzeki Warty (gminy: Konopnica, Osjaków, Wierzchlas, Pątnów i Działoszyn) i Pysznej (gminy: Ostrówek, Wieluń i częściowo Czarnożyty).

¹⁵ Plan rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022-2030 dla powiatu wieluńskiego, Lokalne Partnerstwo do Spraw Wody, 2022

¹⁶ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wieluńskiego na lata 2014-2017.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Rysunek 3. Zagrożenie powodziowe na obszarze Partnerstwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <https://isok.gov.pl/hydroportal.html>

Region ziemi wieluńskiej, obejmujący gminy: Biała, Czarnożyły, Konopnica, Mokrsko, Osjaków, Ostrówek, Pątnów, Skomlin, Wierzchlas, Wieluń oraz Działoszyn położony w zasięgu 17 jednostek planistycznych gospodarowania wodami – Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP). Obszar stanowi dorzecze Odry i położony jest w ramach regionu wodnego Warty.

Tabela 2. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie regionu ziemi wieluńskiej¹⁷

Kod i nazwa JCWP	Typ JCWP	Status JCWP	Gmina z Obszaru Partnerstwa
PLRW60001518414 Kanał Skomlin - Toplin	Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk rzecznych	silnie zmieniona część wód	Skomlin
PLRW600011184171 Prosna od Wyderki do Dopływu spod Wójcina	Rzeka nizinna	silnie zmieniona część wód	Skomlin, Mokrsko
PLRW6000101841329 Dopływ spod Ożarowa	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	silnie zmieniona część wód	Mokrsko
PLRW6000101818893 Pyszna do Dopływu z Gromadzic	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	silnie zmieniona część wód	Skomlin, Mokrsko, Wieluń, Biała, Czarnożyły, Osjaków, Wierzchlas
PLRW600010184329 Struga Węglowska	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	naturalna	Biała

¹⁷ Opracowanie własne na podstawie Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry, przyjętego Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz.U. 2023, poz. 335).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Kod i nazwa JCWP	Typ JCWP	Status JCWP	Gmina z Obszaru Partnerstwa
PLRW60001018187 Oleśnica do Pysznej	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	naturalna	Biała, Czarnożyły, Ostrówek
PLRW600011181899 Oleśnica od Pysznej do ujścia	Rzeka nizinna	naturalna	Ostrówek, Konopnica, Osjaków, Czarnożyły
PLRW600011181999 Warta od Wierznicy do Widawki	Rzeka nizinna	naturalna	Konopnica, Osjaków
PLRW60001018194 Dopływ z Zabłocia	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	naturalna	Konopnica
PLRW6000101829299 Nieciecz	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	silnie zmieniona część wód	Konopnica
PLRW600009181929 Dopływ ze Szklanej Huty	Potok lub strumień nizinny	naturalna	Konopnica
PLRW600011181779 Warta od Liswarty do Wierznicy	Rzeka nizinna	naturalna	Osjaków, Wierzchlas, Wieluń, Pątnów, Działoszyn
PLRW600091817369 Dopływ spod Józefowa	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	naturalna	Pątnów
PLRW60009181749 Dopływ z Popowic	Potok lub strumień nizinny	naturalna	Pątnów, Mokrsko, Wierzchlas
PLRW600010184119 Prosna do Wyderki	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	naturalna	Pątnów
PLRW600010181789 Wierznica	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	naturalna	Działoszyn, Osjaków
PLRW60001118169 Liswarta od Górnianki do ujścia	Rzeka nizinna	naturalna	Działoszyn

Wody podziemne

Wschodnie rejony obszaru Partnerstwa (obejmuje cały obszar Gminy Działoszyn oraz niemal cały obszar gmin Osjaków, Wierzchlas, Konopnica i niewielki fragment gmin Wieluń i Pątnów,) znajdują się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 326 (Zbiornik Częstochowa - E) o charakterze krasowoszczelinowym. Obszar Gminy Mokrsko, przeważająca część obszaru gmin Wieluń i Pątnów, wschodnie rejony Gminy Skomlin oraz południowy kraniec Gminy Czarnożyły położone są natomiast w zasięgu porowo-szczelinowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 325 (Zbiornik Częstochowa - W). GZWP nr 325 i nr 326 związane są z utworami jury górnej¹⁸.

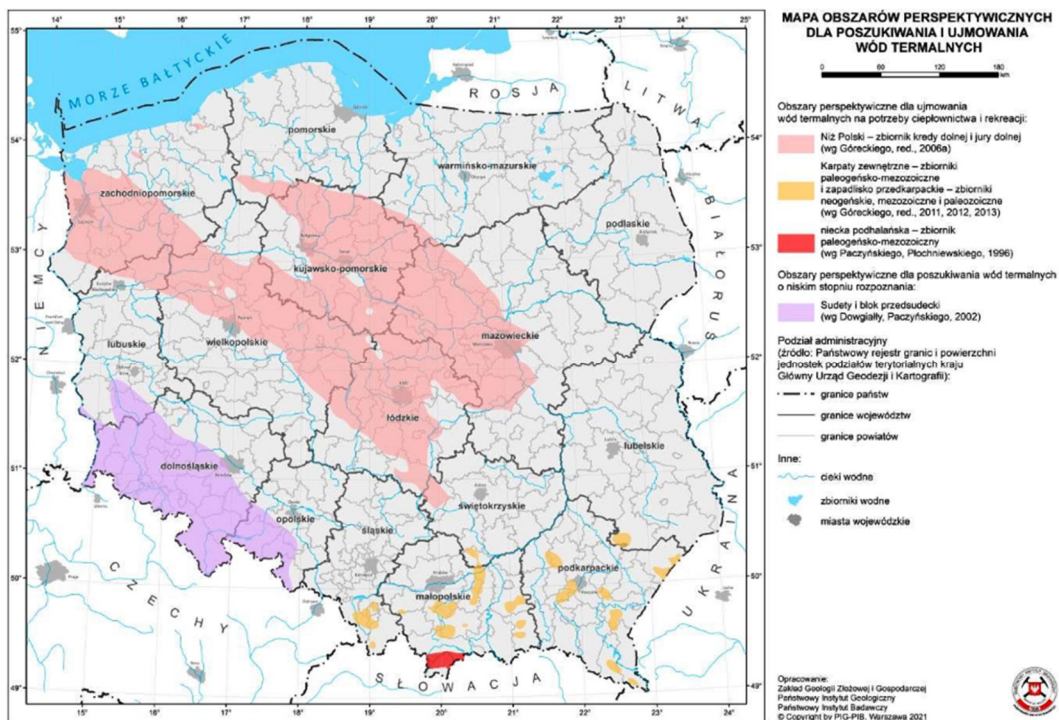
Zgodnie z *Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce*¹⁹ region ziemi wieluńskiej zlokalizowany jest poza strefą występowania złóż wód termalnych w województwie łódzkim. Według analizy ekspertów Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego (PIG-PIB), obszar nie znajduje się również w obszarze złóż perspektywicznych do poszukiwania i ujmowania wód termalnych²⁰.

¹⁸ Dane Państwowej Służby Hydrogeologicznej – www.epsh.pgi.gov.pl [dostęp dnia 29. 12. 23 r.]

¹⁹ Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2022 r., Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 2023,

²⁰www.pgi.gov.pl [dostęp dnia 29.12.23 r.]

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Rysunek 4. Mapa obszarów perspektywicznych dla poszukiwania i ujmowania wód termalnych.

Źródło: Opracowanie Geologii Złóżowej i Gospodarczej, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 2021. www.pgi.gov.pl [dostęp dnia 29.12.23 r.]

Gminy regionu ziemi wieluńskiej zlokalizowane są w zasięgu 4 Jednolitych Części Wód Podziemnych o numerach:

- **PLGW600081** – obejmuje zachodnią część obszaru Partnerstwa (niemal cały obszar gminy Skomlin, południowe i zachodnie rejony gminy Mokrsko, północno-zachodni fragment obszaru gminy Biała oraz niewielki fragment zachodniej części gminy Pątnów),
- **PLGW600082** – obejmuje przeważającą część obszaru Partnerstwa (cały obszar gmin Wieluń, Czarnożyły, Ostrówek i Wierzchlas, niemal cały obszar gmin Konopnica, Osjaków, Działoszyn i Pątnów),
- **PLGW600083** – obejmuje niewielki fragment wschodniej części obszaru Partnerstwa (wschodnie części gminy Konopnica oraz północno-wschodni rejon gminy Osjaków),
- **PLGW600098** – obejmuje niewielki fragment terenu w południowo-wschodniej części obszaru Partnerstwa (niewielki fragment obszaru w południowych rejonach gminy Działoszyn),

Powyższe JCWPd należą do obszaru dorzecza Odry oraz regionu wodnego Warty, zarządzanego przez RZGW w Poznaniu.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gleby

Gleby w regionie ziemi wieluńskiej utworzone są głównie z pyłów, glin, piasków osadów aluwialnych i skał wapiennych. Są to głównie gleby brunatne właściwe oraz gleby brunatne. Drugim co do zajmowanej powierzchni typem gleb są gleby bielnicowe i płowe. Na obszarze gmin Czarnożyły, Biała, Mokrsko, Wieluń i Skomlin dominują gleby o wysokiej przydatności rolniczej, I-IV klasy bonitacyjnej. Na obszarze gmin Osjaków i Ostrówek występują natomiast gleby niskiej jakości, V i VI klasy bonitacyjnej^{21,22,23}.

Typy i podtypy gleb

- gleby bielnicowe i pseudobielnicowe
- gleby brunatne (właściwe, wylugowane i kwaśne, wylugowane deluwialne)
- czarne ziemie (właściwe, deluwialne, zdegradowane i szare ziemie)
- gleby mułowo-torfowe i torfowo-mułowe
- mady i mady glejowe
- gleby glejowe
- gleby murszowo-mineralne i murszowate
- rędziny o słabo wykształconym profilu
- gleby torfowe i murszowo-torfowe
- nie określono typu gleb

Inne oznaczenia

- granica powiatu
- granice gmin
- główne rzeki

Rysunek 5. Typy i podtypy gleb na obszarze regionu ziemi wieluńskiej

Źródło: Plan rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022-2030 dla powiatu wieluńskiego oraz Plan rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022-2030 dla powiatu pajęczańskiego, Lokalne Partnerstwo do Spraw Wody, 2022

²¹ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wieluńskiego na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025

²² Plan rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022-2030 dla powiatu wieluńskiego, Lokalne Partnerstwo do Spraw Wody, 2022

²³ Ibidem

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Flora

Według mapy geobotanicznej Polski²⁴, region ziemi wieluńskiej zlokalizowany jest w zasięgu dwóch krain geobotanicznych:

- Kraina Wysoczyzn Łódzko-Wieluńskich – północna część obszaru Partnerstwa
 - o Okręg Wieluńsko-Złoczewski, podokręgi: Lututowski, Osjakowski i Wieluński
 - o Okręg Tomaszowsko-Pajęczanski, podokręg Pajęczański
- Kraina Wyżyn Środkowomałopolskich – południowa część obszaru Partnerstwa
 - o Okręg Praszecko-Działoszyński, podokręgi: Dalachowski, Działoszyński

Położenie regionu ziemi wieluńskiej, między dwiema krainami geobotanicznymi sprawia, że szata roślinna na tym obszarze jest zróżnicowana. Florę obszaru reprezentuje roślinność typowa dla wyżynnych stref Polski, ale również roślinność nizin Polski środkowej.

Lasy w regionie ziemi wieluńskiej zajmują się średnio ok. 26,4% powierzchni całego obszaru, co daje nieco wyższy wskaźnik lesistości niż notowany ogółem w województwie łódzkim²⁵. Roślinność leśna obszaru wyżynnego to głównie lasy jodłowe, bory mieszane dębowo-jodłowe i buczyny, które zachowały się w niewielu miejscach Wyżyny Wieluńskiej. W obrębie nizin występują przede wszystkim grądy, stanowiące wielogatunkowe zbiorowiska lasów liściastych. W skład drzewostanu wchodzi: dąb szypułkowy, lipa drobnolistna, klin, świerk, jodła oraz buk. W podsycie natomiast spotykane są: leszczyna, tarnina, kalina i głóg. Większość siedli grądów obecnie zajętych jest przez pola uprawne. Runo leśne odznacza natomiast dużą różnorodność gatunków roślin²⁶.

Największe kompleksy leśne na obszarze Partnerstwa znajdują się w jego południowej i wschodniej części. Decyduje o tym m.in. rozciągający się w tym rejonie Załęczański Park Krajobrazowy, znajdujący się w granicach gmin: Działoszyn, Osjaków, Pątnów, Wierzchlas. Mając na uwadze powierzchnie jednostek, najwyższą lesistością wśród gmin należących do Partnerstwa cechuje się Gmina Wierzchlas, w której lasy zajmują 37,9%. Lasy pokrywają również dość sporą część Gminy Osjaków - 36,5%. Następnie, wśród najbardziej zalesionych gmin wyróżnić należy Gminę Pątnów z lesistością 34,7%, Gminę Działoszyn z lesistością 28,2%, Gminę Ostrówek z lesistością 27,2% oraz Gminę Konopnica z lesistością 26,3%. Dużo mniejsza lesistość występuje w zachodnich rejonach obszaru Partnerstwa. W Gminie Mokrosko lasy porastają 18,9% jednostki, w Gminie Czarnożyły 18,4%, w Gminie Skomlin 15,4%, natomiast w Gminie Wieluń lesistość wynosi 14,5%. Najmniejszą lesistością cechuje się Gmina Biała, w której lasy stanowią jedynie 3,7% ogólnej powierzchni²⁷.

²⁴ Matuszkiewicz J.M., 1993, *Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne Polski*, Prace Geograficzne IGiPZ PAN, 158, 107 s.

²⁵ Diagnoza strategiczna do Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030, Pheno Horizon, Łódź, 2023/2024.

²⁶ Program Ochrony Środowiska dla powiatu wieluńskiego na lata 2014-2017

²⁷ Diagnoza strategiczna do Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030, Pheno Horizon, Łódź, 2023/2024.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z opracowaniem J.M. Matuszkiewicza²⁸, potencjalną roślinnością naturalną²⁹ w regionie ziemi wieluńskiej są następujące typy zbiorowisk:

- Grąd subkontynentalny, odmiana małopolska, forma wyżynna, seria uboga (*Tilio-Carpinetum*) – obejmuje znaczne części gmin regionu ziemi wieluńskiej – Skomlin, Mokrsko, Pątnów, Osjaków oraz częściowo Wierzchlas
- Grąd subkontynentalny, odmiana małopolska, forma wyżynna, seria żyzna (*Tilio-Carpinetum*) – obejmuje centralną część obszaru
- Niżowo-wyżynny las jodłowy z grabem i dębem (*Tilio-Carpinetum*) – obejmuje północne rejonu obszaru Partnerstwa
- Świetlista dąbrowa, postać niżowa (*Potentillo albae-Quercetum typicum*) – występująca w południowo-wschodnich rejonach obszaru
- Acydofilny środkowoeuropejski las dębowy (*Calamagrotistio arundinaceae-Quercetum*) – południowo obszary gmin Mokrsko, Pątnów i Działoszyn
- Kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe (*Pino-Quercetum: Quercus-Pinetum + Serratulo-Pinetum*) – występujące głównie w północnej części obszaru Partnerstwa
- Nadrzeczne łęgi wierzbowo-topolowe (*Salici-Populetum*) – występujące wzdłuż brzegu rzeki Warty
- Nadrzeczne olszyny górskie (*Alnetum incanae*) – porastające miejscowo brzegi cieków wodnych
- Podgórski łęg jesionowo (*Carici remontae-Fraxinetum*) – porastające miejscowo brzegi cieków wodnych
- Uboga buczyna niżowa (*Luzulo pilosae-Fegetum*) – w rejonie Wielkiego Łuku Warty
- Olsy środkowoeuropejskie (*Carici elongatae-Alnetum*) – niewielkie fragmenty występujące miejscowo.
- Suboceaniczny bór sosnowy (*Leucobryo-Pinetum*) – niewielkie fragmenty występujące miejscowo.
- Kontynentalny bór bagienny (*Vaccinio uliginosi-Pinetum*) – niewielkie fragmenty występujące miejscowo.

Fauna

Region ziemi wieluńskiej wyróżnia się dość zróżnicowanym krajobrazem (lasy, pola uprawne, doliny rzeczne), tworząc siedliska dla różnych gatunków zwierząt. Należy zaznaczyć jednak, pierwotne ekosystemy obecnie są już znacznie przekształcone, co w pewnym stopniu ogranicza różnorodność fauny. W gminach o przeważających funkcjach rolniczych występują głównie pospolite gatunki, żerujące w ekosystemach rolniczych oraz gatunki przystosowane do obecności siedlisk ludzkich, m.in. zajęce (*Lepus europaeus*), sarny (*Capreolus capreolus*), myszy polne (*Apodemus agrarius*), krety (*Talpa europaea*), skowronki (*Alauda arvensis*), bażanty (*Phasianus colchicus*) i inne. W obrębie terenów leśnych i ich obrzeży spotykane są dziki (*Sus scrofa*), lisy (*Vulpes vulpes*), jeże (*Erinaceus europaeus*), żmija zygzakowata (*Vipera berus*), padalec zwyczajny (*Anguis fragilis*), dzięcioły (*Dendrocopos major*), sowy i inne. Bardziej

²⁸ Matuszkiewicz J.M., *Potencjalna roślinność naturalna Polski*, IGI PAN, Warszawa 2008

²⁹ Potencjalną roślinność naturalną określono na podstawie rozpoznania rzeczywistych zbiorowisk roślinnych oraz bezpośredniej i pośredniej analizy siedliska abiotycznego.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

zróżnicowane siedliska występują w gminach nadwarciańskich. Dolina Warty cechuje się przede wszystkim bogatą awifauną. W samym Załęczańskim Parku Krajobrazowym odnotowano występowanie ok. 130 gatunków ptaków. Reprezentowane są m.in. przez gatunki takie jak: zimorodek, dudek, tracz nurogęś, gągoł czy łabędź krzykliwy. Owady reprezentowane są przez motyle, chrząszcze z rodziny biegaczowatych, świerszcze, szarańczyki. Wśród ryb występują przede wszystkim: płoć (*Rutilus rutilus*), okoń (*Perca fluviatilis*), karp (*Cyprinus carpio*), jaź (*Leuciscus idus*), kleń (*Squalius cephalus*), boleń (*Leuciscus aspius*), węgorz (*Anguilla anguilla*), jelec (*Leuciscus leuciscus*), miętus (*Lota lota*), szczupak (*Esox lucius*), kiełb (*Gobio gobio*), brzana (*Barbus barbus*), ukleja (*Alburnus alburnus*). Płazy i gady reprezentowane są m.in. przez salamandrę plamistą (*Salamandra salamandra*) i gniewosza plamistego (*Coronella austriaca*). Wśród ciekawszych gatunków ssaków występują m.in. chomik europejski (*Cricetus cricetus*), bóbr (*Castor*), wydra (*Lutra lutra*) oraz kilkanaście gatunków nietoperzy.

Ochrona gatunkowa

Na obszarze regionu ziemi wieluńskiej występują gatunki wartościowe, objęte ochroną gatunkową roślin, zwierząt, dziko występujących grzybów w rozumieniu następujących przepisów:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów.

Wśród gatunków objętych ochroną występują m.in.³⁰:

- rośliny: dzwoniecznik wonny (*Adenophora liliifolia*), goździk piaskowy (*Dianthus arenarius*), goździk siny (*Dianthus gratianopolitanus* Vill.), gnieźnik leśny (*Neottia nidus-avis*), podkolan biały (*Plantanthera bifolia*)
- ryby: boleń pospolity (*Leuciscus aspius*), koza pospolita (*Cobitis taenia*), minóg ukraiński (*Eudontomyzon mariae*), minóg strumieniowy (*Lampetra planeri*), piskorz (*Misgurnus fossilis*), różanka (*Rhodeus amarus*), koza złotawa (*Sabanejewia aurata*), piekielnica (*Alburnoides bipunctatus*)
- owady: trzepla zielona (*Ophiogomphus cecilia*)
- płazy: kumak nizinny (*Bombina bombina*), traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*)
- ssaki: bóbr europejski (*Castor fiber*), wydra europejska (*Lutra lutra*), nocek bechsteina (*Myotis bechsteinii*), nocek duży (*Myotis myotis*)

³⁰ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody – formularz danych dla obszaru Natura 2000 PLH100007 Załęczański Łuk Warty

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

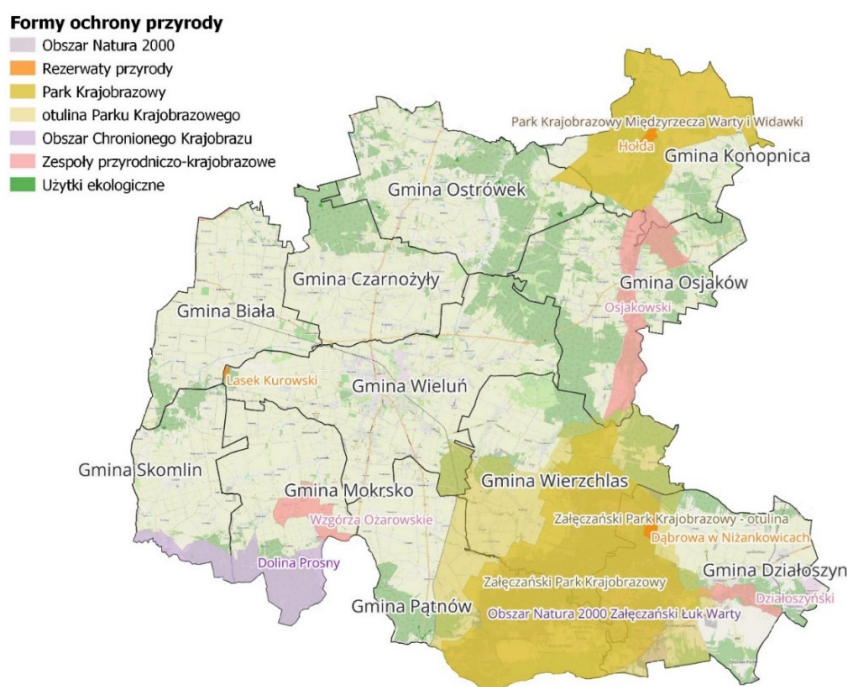
Obszary podlegające ochronie na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Prawne formy ochrony przyrody są bardzo ważnym elementem kształtowania przestrzeni, m.in. ze względu na umożliwienie zachowania unikalnych walorów krajobrazowych. Najwyższą rangę wśród form ochrony przyrody mają parki narodowe i rezerwy przyrody. Ważne formy ochrony przyrody stanowią również parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody oraz stanowiska dokumentacyjne.

Tereny objęte prawną ochroną przyrodniczą zajmują na obszarze Partnerstwa łącznie ok. 176,3 ha³¹, co stanowi ok. 16,8% jego ogólnej powierzchni.

Największy udział obszarów chronionych w ogólnej powierzchni jednostki mają gminy Konopnica (57,1%), Pątnów (47,8%), Wierzchlas (37,5%) i Działoszyn (35,5%), co wynika z lokalizacji na ich terenie **Parku Krajobrazowego Międzyrzecze Warty i Widawki, Załęczańskiego Parku Krajobrazowego** oraz **obszaru Natura 2000 Załęczański Łuk Warty**, które stanowią największe obszarowo formy ochrony przyrody w regionie ziemi wieluńskiej.

Należy zaznaczyć, że znaczne obszary gmin położone są dodatkowo w ramach otuliny Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, która w rozumieniu prawnym³² nie jest formą ochrony przyrody. Jednak z uwagi na fakty, że jest ustanawiana w celu zabezpieczenia parku przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka, również stanowi pewno rodzaju ograniczenie w zagospodarowaniu terenu.

Rysunek 6. Formy ochrony przyrody w regionie ziemi wieluńskiej
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych

³¹ Pomiary na podstawie danych geoprzestrzennych. Nie uwzględniano drobnych form ochrony przyrody, tj. użytków ekologicznych i pomników przyrody.

³² Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1336 ze zmianami)

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

W regionie ziemi wieluńskiej wyróżnia się następujące obszary objęte ochroną przyrodniczą³³:

rezerваты przyrody (4):

- 1) **Lasek Kurowski** – rezerwat leśny zlokalizowany na obszarze Gminy Wieluń. Celem rezerwatu jest zachowanie ekosystemów leśnych z udziałem jodły i buka.
Dla rezerwatu obowiązuje plan ochrony – *Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 grudnia 2014 r. zmieniające zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Lasek Kurowski”*.
- 2) **Hołda** – rezerwat leśny zlokalizowany w Gminie Konopnica. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie kompleksu ekosystemów leśnych: grądowych, łęgowych, olsowych oraz borowych (boru świeżego i mieszanego).
Dla rezerwatu obowiązuje plan ochrony – *Zarządzenie Nr 8/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 23 marca 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Hołda”*.
- 3) **Węże** – rezerwat przyrody nieożywionej zlokalizowany w Gminie Działoszyn. Celem jego ochrony jest zachowanie względów naukowych i dydaktycznych wapiennego wzgórza (ostaniec jurajski) z systemem jaskiń zawierających formy naciekowe oraz z lejami krasowymi, w których zachowały się szczątki zwierząt plioceńskich, a także charakterystycznych dla tego typu podłoża ciepłolubnych zbiorowisk roślinnych.
Dla rezerwatu obowiązuje plan ochrony – *Zarządzenie Nr 21/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Węże”*.
- 4) **Dąbrowa w Niżankowicach** – rezerwat leśny zlokalizowany w Gminie Działoszyn. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie mozaiki ekosystemów leśnych, w tym rzadkich w Polsce świetlistej i kwaśnej dąbrowy na granicy zasięgów geograficznych.
Dla rezerwatu obowiązuje plan ochrony – *Zarządzenie Nr 20/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Dąbrowa w Niżankowicach”*.

parki krajobrazowe (2):

- 1) **Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki** – obejmuje zasięgiem pięć powiatów województwa łódzkiego: wieluński, łaski, zduńskowolski, bełchatowski i sieradzki. W powiecie wieluńskim zlokalizowany jest na obszarze gmin Ostrówek i Konopnica. Stanowi obraz o wyjątkowym krajobrazie, dużych wartościach naturalnych środowiska przyrodniczego, wysokich walorach estetycznych, historycznych i kulturowych. Przedmiotem ochrony parku są doliny Warty i Widawki wraz z dopływami oraz systemem stref przystokowych i towarzyszącą szatą roślinną. Najbardziej cenne przyrodniczo i krajobrazowo elementy parku to meandrujące rzeki, liczne starorzecza, obszary wydmore i torfowiska. Park wyróżnia również urozmaicona rzeźba terenu. Na obszarze całego parku stwierdzono występowanie ok. 60 gatunków chronionych, w tym roślin rzadkich w skali kraju³⁴.

³³ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, prowadzony przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska – stan na 28.12.23 r.

³⁴ <https://parkilodzkie.pl/spk/pk-miedzyrzecza-warty-i-widawki/o-parku> [dostęp dnia 28.12.23 r.]

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Dla parku obowiązuje plan ochrony – *Rozporządzenie Nr 30/2006 Wojewody Łódzkiego z dnia 3 listopada 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki.*

- 2) **Załęczański Park Krajobrazowy** – zlokalizowany na obszarze gmin: Osjaków, Wierzchlas, Pątnów i Działoszyn. Park założono w celu ochrony niepowtarzalnego krajobrazu jurajskich wapiennych ostańców z wyjątkowymi formami krasu oraz osobliwą fauną i florą. Chroniony jest również niezwykle urokliwy odcinek rzeki Warty, oceniany jako najbardziej wartościowy przyrodniczo względem całego jej biegu. Dolina Warty w tych rejonach jest w niewielkim stopniu zmieniona antropogenicznie. Koryto rzeki jest całkowicie naturalne i dzikie. Załęczański Park Krajobrazowy charakteryzuje zespół zjawisk przyrodniczych związanych z wapiennym podłożem Jury Polskiej. Skały jurajskie wystają miejscami z powierzchni gruntu na szczytach ostańców wapiennych – na krawędzi doliny Warty pod Lisowicami (gm. Działoszyn) oraz w licznych kamieniołomach. Stanowią one charakterystyczny element krajobrazu Parku będący wyjątkową atrakcją turystyczną. Odsłonięte szczyty ostańców wapiennych porasta wielokolorowa murawa kserotermiczna wraz z zespołami wapiennolubnej roślinności i stanowiskami drobnej wapiennolubnej fauny. Kamieniołomy natomiast umożliwiają oglądanie przekroji geologicznych górnourajskich wapieni, zjawisk krasowych oraz skamieniałości zwierząt morskich (amonitów, gąbek, małży, belemitów i jeżowców)³⁵.

Dla parku brak obowiązującego planu ochrony.

obszar chronionego krajobrazu (1):

- 1) **Dolina Proсны** – obejmuje zasięgiem trzy powiaty województwa łódzkiego: wieluński, wieruszowski i sieradzki. W powiecie wieluńskim zlokalizowany jest na obszarze gmin Skomlin i Mokrusko. Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (4):

- 1) **Wzgórza Ożarowskie** – zlokalizowany w Gminie Mokrusko.
- 2) **Osjakowski** – obejmuje zasięgiem gminy: Osjaków, Wierzchlas, Konopnica oraz gminę Siemkowice z powiatu pączępańskiego.
- 3) **Działoszyński** – obejmuje zasięgiem Gminę Działoszyn.
- 4) **Renesansowe założenie Pałacowo-Parkowe w Działoszyńcu.**

obszar Natura 2000 (1):

- 1) **Załęczański Łuk Warty** - specjalny obszar ochrony siedlisk (dyrektywa siedliskowa) PLH100007 – zlokalizowany na obszarze gmin: Wierzchlas, Pątnów i Działoszyn. Obszar leży na wysokości od 160 do 250 m n.p.m. i obejmuje zakole Warty na odcinku od Lisowic do Kochlewa. Rzeka płynie w dolinie wciętej głęboko (30-60 m) tworząc na terenie obszaru trzy przełomy. Skały wapienne leżą płytko pod powierzchnią terenu, co umożliwiło powstanie form krasu zakrytego, pod utworami polodowcowymi, takich jak: jaskinie, wywierzyska, skałki, studnie i leje. W 24 jaskiniach obszaru zimują liczne populacje nietoperzy. Występuje tu ponad 100 zbiorowisk roślinnych, w tym z ciekawymi wapieniolubnymi gatunkami często o charakterze górskim. Lasy zostały

³⁵ <https://parkilodzkie.pl/spk/zaleczanski-pk/o-parku> [dostęp dnia 28.12.23 r.]

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

przekształcone (obecnie głównie sosnowe), lecz występują fragmenty naturalnych drzewostanów dębowych. Stwierdzono tu występowanie 13 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Występuje tu aż 8 gatunków kręgowców z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej³⁶.

Dla obszaru Natura 2000 obowiązuje plan zadań ochronnych – *Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 28 czerwca 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Załęczański Łuk Warty PLH100007.*

użytki ekologiczne (55): m.in. bagna śródleśne, starorzeczka, naturalne zbiorniki wodne.

pomniki przyrody (121): m.in. źródło krasowe św. Floriana w Gminie Wierzchlas, przykorytowe źródło krasowe w Gminie Działoszyn, ostaniec jurajski (pagór meandrowy) ze stanowiskami roślinności naskalnej i kserotermicznej – Góra św. Genowefy w Gminie Wierzchlas, zbiornik wodny „Granatowe Źródła” w Gminie Pątnów, zbiornik wodny „Żabi Staw” w Gminie Działoszyn, jaskinia „Ewa” w Gminie Działoszyn, a także drzewa i grupy drzew.

Ważne z punktu widzenia nauki, kultury, historii i krajoznawstwa są również **geostanowiska**, które są elementem dziedzictwa geologicznego. Ze względu na specyfikę budowy geologicznej regionu ziemi wieluńskiej (patrz: Budowa geologiczna), na obszarze Partnerstwa wyznaczono następujące obiekty o wybitnych walorach geologicznych³⁷:

- **kamieniołom (nieczynny) piaskowców w Olewinie** – zlokalizowane na obszarze Gminy Wieluń sztuczne odsłonięcie geologiczne. Jest to nieczynny kamieniołom, w którym występują jurajskie piaskowce żelaziste, eksploatowane po raz ostatni w latach 60. XX w. Obecnie stanowi punkt dokumentacyjny przyrody nieożywionej, objęty ochroną jako stanowisko dokumentacyjne na mocy *rozporządzenia Wojewody Sieradzkiego z dnia 24 listopada 1998 r. w sprawie uznania za obiekty chronione Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 29 poz. 174.* Według danych Centralnego Rejestru Geostanowisk Polski obiekt wymaga prac zabezpieczających i przygotowania do ekspozycji. Stanowisko może być wykorzystywane do celów dydaktycznych, turystycznych i naukowych.
- **kamieniołom Kowalskiego w Wieluniu** – sztuczne odsłonięcie geologiczne, rekomendowane w Centralnym Rejestrze Geostanowisk Polski do objęcia ochroną jako stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej. Wymaga prac konserwacyjnych i przygotowania do ekspozycji. W kamieniołomie tym występują liczne skamieniałości, a także widoczna jest granica pomiędzy utworami jury środkowej a utworami jury górnej. W związku z tym obiekt jest atrakcyjny pod względem dydaktycznym i naukowym.
- **skarpa i osuwisko w Konopnicy** – naturalne odsłonięcie geologiczne, rekomendowane w Centralnym Rejestrze Geostanowisk Polski do objęcia ochroną ze względu na walory dydaktyczne i naukowe.
- **Źródło św. Floriana w Kochlewie** – zlokalizowany na obszarze Gminy Wierzchlas obiekt wodny, stanowiący piękne krasowe wywierzyisko (źródło pulsujące) o niespotykanej na obszarze Jury Polskiej wydajności. Obiekt jest dobrze wyeksponowany, jednak brakuje tablicy informacyjnej. Przestrzennie znajduje się w zasięgu Otuliny Załęczańskiego Parku Krajobrazowego.

³⁶ <http://ine.eko.org.pl> [dostęp dnia 28.12.23 r.]

³⁷ Centralny Rejestr Geostanowisk Polski – stan na 29.12.23 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- **Źródło Objawienia** – zlokalizowany na leśnym szlaku turystycznym, na obszarze Gminy Pątnów obiekt wodny. Według tradycji woda ze źródła posiada właściwości lecznicze. Teren źródła jest dobrze wyeksponowany w ramach przebiegającej ścieżki dydaktycznej „Źródło”. Teren zagospodarowany jest do celów religijnych.
- **Głaz narzutowy pod figurą św. Floriana** – obiekt stanowi podstawę powstałej w 2008 r. figury św. Floriana. Wryto na nim cytaty z Bogurodzicy. Zlokalizowany jest przy drodze do Źródła Objawienia w Gminie Pątnów.
- **Granatowe Źródła w Troninach** – zlokalizowany na obszarze gminy Pątnów obiekt wodny, objęty ochroną jako pomnik przyrody nieożywionej. Granatowe Źródła charakteryzują się kryształowo czystą wodą o niepowtarzalnej, głębokiej barwie. W wodzie obserwowane są liczne kieźle (skorupiaki dennych). Obiekt jest dobrze wyeksponowany, położony na szlaku turystycznym wraz z tablicą informacyjną.
- **Góra św. Genowefy** – zlokalizowana na obszarze Gminy Wierzchnas, w zasięgu Załęczańskiego Parku Narodowego (ZPK). W obrębie góry znajduje się największa i najbardziej malownicza skała wapienna na terenie ZPK. Ze względu na interesującą budowę geologiczną i cenne stanowisko roślinności wapieniolubnej i kserotermicznej Góra św. Genowefy objęta jest ochroną jako pomnik przyrody.
- **Kamieniołom wapieni w Bobrownikach** – zlokalizowane w Gminie Działoszyn sztuczne, nieeksploatowane odsłonięcie geologiczne, znajdujące się w zasięgu Obszaru Natura 2000 Załęczański Łuk Warty i Załęczańskiego Parku Krajobrazowego. W kamieniołomie można znaleźć liczne krzemienie i skamieniałości.
- **Kamieniołom wapieni w Drabach** - zlokalizowane w Gminie Działoszyn sztuczne odsłonięcie geologiczne znajdujące się w zasięgu Obszaru Natura 2000 Załęczański Łuk Warty i otulinie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego. Stanowi dobrze odsłoniętą ściankę skalną, będącą niewielką częścią dawnego, silnie zarośniętego kamieniołomu. Zlokalizowana jest w pobliżu szlaku turystycznego, brakuje jednak tablicy informacyjnej.
- **Kamieniołom wapieni (nieczynny) w Trębaczewie (wyrobisko Trębaczew)** - zlokalizowane w malowniczym położeniu, w Gminie Działoszyn sztuczne odsłonięcie geologiczne. Wyrobisko należy do Cementowni Warta S.A.
- **Kamieniołom wapieni w Trębaczewie (wyrobisko Działoszyn - Przekop)** – czynny kamieniołom w Gminie Działoszyn, stanowiący wyeksponowane skarpy z odsłaniającymi się kompleksami litostratygraficznymi. Wyrobisko należy do Cementowni Warta S.A.
- **Kamieniołom wapieni jurajskich w Raciszynie** - zlokalizowane w Gminie Działoszyn sztuczne odsłonięcie geologiczne. Odsłonięcie w tym miejscu utworów węglanowych jury górnej związane jest w znacznej mierze z wykonaniem wykopu drogowego. Obiekt posiada wartości dydaktyczne, a ponadto bezpieczne ze względu na niewielką wysokość ścian. Powyżej obiektu, na skale, zbudowana jest kapliczka. „Kapliczkę na skale” wybudowali mieszkańcy Raciszyna po powstaniu styczniowym. Ponownie odbudowana w 1943 roku po zburzeniu jej przez hitlerowców.
- **Kamieniołom na wzniesieniu w okolicach Raciszyna** - zlokalizowane w Gminie Działoszyn sztuczne odsłonięcie geologiczne, stanowiące kamieniołom jasnych (prawie białych) wapieni. W kamieniołomie nadal prowadzona jest eksploatacja.
- **Kamieniołom (nieczynny) w Raciszynie** - zlokalizowane w Gminie Działoszyn sztuczne odsłonięcie geologiczne, stanowiące kamieniołom wapieni. Na terenie kamieniołomu znajduje się piec

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- wapienniczy przeznaczony do wypalania wapna i skał wapiennych w celu uzyskania z nich wapna palonego.
- **Kamieniołom wapienny (nieczynny) w Lisowicach (Lisowice Wschód 1)** - zlokalizowane w Gminie Działoszyn sztuczne odsłonięcie geologiczne, będące w zasięgu Załęczańskiego Parku Krajobrazowego. Jest to malowniczy kamieniołom nad brzegiem Warty. Dodatkową atrakcją stanowią występujące w nim skamieniałości, głównie amonitów i gąbek. Jednak zbieranie skamieniałości w tym kamieniołomie nie jest bezpieczne ze względu na znaczną wysokość pionowych ścian i możliwość osypywania się fragmentów skalnych. Na systemie spękań utworzyły się niewielkie jaskinie: Jaskinia Marcina i Jaskinia w Lisowicach. Jaskinia Marcina obecnie nie jest dostępna.
 - **Kamieniołom wapienny (nieczynny) w Lisowicach (Lisowice Wschód 2)** - zlokalizowane w Gminie Działoszyn sztuczne odsłonięcie geologiczne, będące w zasięgu Załęczańskiego Parku Krajobrazowego. Jest to malowniczy kamieniołom nad brzegiem Warty. Dodatkową atrakcją stanowią występujące w nim skamieniałości, głównie amonitów i gąbek. Zbieranie skamieniałości w tym kamieniołomie jest znacznie bezpieczniejsze niż w sąsiednim, położonym bliżej Lisowic (Lisowice Wschód 1), ze względu na mniejszą wysokość ścian.
 - **Kamieniołom trawertynu w Zalesiakach** – zlokalizowane w Gminie Działoszyn sztuczne odsłonięcie geologiczne, położone w zasięgu Działoszyńskiego Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego. W złożu występuje facja wapienia przekształconego, tzw. polskiego trawertynu, wykorzystywanego jako kamień okładzinowy. Skarpy oraz wyrobisko są bardzo dobrze wyeksponowane, jednak dostęp do obiektu jest utrudniony, ponieważ kamieniołom jest czynnym obiektem.
 - **Góra Zelce** – zlokalizowany w Gminie Działoszyn ostaniec wapienny z systemem licznych jaskiń krasowych oraz najbogatszymi w tej części Jury stanowiskami roślinności wapieniolubnej. Górę Zelce wraz z otoczeniem objęto ochroną jako rezerwat przyrody.
 - **Jaskinia stalagmitowa** – zlokalizowana na obszarze Gminy Działoszyn jaskinia niegdyś była przystosowana do zwiedzania, a w pobliżu znajdowała się wieża widokowa z panoramą na łuk Warty. Od wielu lat jaskinia jest nieczynna, brak jest wieży widokowej a widok przysłonięty jest przez drzewa. Obiekt zlokalizowany jest na szlaku turystycznym, w zasięgu rezerwatu przyrody „Węże”. Według danych Centralnego Rejestru Geostanowisk Polski obiekt jest rekomendowany do ponownego udostępnienia. Wymaga jednak przygotowania do ekspozycji.
 - **Jaskinia z kratą** – jaskinia zlokalizowana w Gminie Działoszyn na obszarze rezerwatu przyrody „Węże”. Wejście do jaskini znajduje się w zasłoniętej kratą szczelinie. Jaskinia niegdyś była przystosowana do zwiedzania, jednak od wielu lat jest nieczynna.
 - **Ponor na Suchej Strudze** – zlokalizowana w Gminie Działoszyn forma krasowa, mająca postać otworu wydrążonego przez wodę. Potok Sucha Struga wpływa do jednego z krasowych lejów, dalej płynie pod powierzchnią ziemi, aby pojawić się ponownie w wywierzykach nad Wartą. Jeden z najciekawszych ponorów na Wyżynie Krakowsko-Wieluńskiej. Obiekt znajduje się w zasięgu Obszaru Natura 2000 Załęczański Łuk Warty i Załęczańskiego Parku Krajobrazowego.
 - **Wywierzyisko Suchej Strugi** – obiekt wodny zlokalizowany w Gminie Działoszyn, w zasięgu Obszaru Natura 2000 Załęczański Łuk Warty i otulinie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego. Źródła o dużej wydajności (wywierzyiska przykorytowe). Niestety przy wysokim stanie wody w Warcie nie robią dużego wrażenia. W połączeniu z ponorem Suchej Strugi stanowią cenny obiekt pod względem

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

dydaktycznym. W linii prostej ponor i wywierzyisko Suchej Strugi dzieli odległość 1800 m. Położone na szlaku turystycznym, brak tablicy informacyjnej.

Korytarze ekologiczne

Przebieg korytarzy ekologicznych w Polsce został opracowany przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) we współpracy z Pracownią na Rzecz Wszystkich Istot. W projekcie uwzględniono korytarze istotne dla populacji dużych ssaków leśnych oraz siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej.

Na obszarze Partnerstwa wskazano przebieg jednego z siedmiu **głównych korytarzy ekologicznych**, których rolą jest zapewnienie łączności ekologicznej w skali całego kraju oraz włączenie Polski w paneuropejską sieć ekologiczną³⁸.

W południowych rejonach analizowanego obszaru wyodrębniono **Główny Korytarz Południowo-Centralny (GKPdC)**, który w znaczeniu krajowym łączy Roztocze z Lasami Janowskimi, Puszcą Sandomierską i Świętokrzyską, Przedborskim Parkiem Krajobrazowym, Załęczańskim Parkiem Krajobrazowym, schodzi do Lasów Lublinieckich i Borów Stobrawskich, sięgając do Lasów Milickich, Doliny Baryczy i Borów Dolnośląskich.

Główny Korytarz Południowo-Centralny na obszarze ziemi wieluńskiej składa się z następujących części:

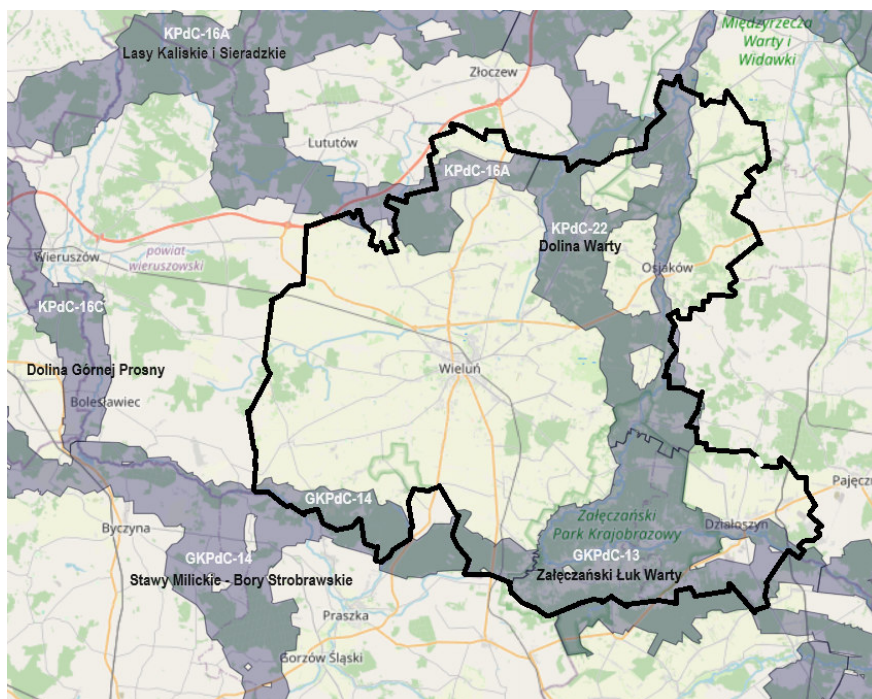
- **GKPdC-13 „Załęczański Łuk Warty”**
- **GKPd-14 „Stawy Milickie – Bory Stobrawskie”**

GKPdC-13 „Załęczański Łuk Warty” obejmuje przeważający obszar Gminy Działoszyn oraz południowo-wschodnie obszary gmin Pątnów i Wierzchlas.

GKPd-14 „Stawy Milickie – Bory Stobrawskie” przebiega natomiast przez południowe rejonu gmin Skomlin i Mokrsko oraz południowo-zachodnią część Gminy Pątnów.

³⁸ Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. *Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce*. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Rysunek 7. Korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym i międzynarodowym w obszarze Partnerstwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie: <https://mapa.korytarze.pl/>

Korytarze główne stanowią najważniejsze drogi wędrówek i migracji gatunków w Polsce. Jednocześnie zapewniają łączność siedlisk i populacji w skali kontynentalnej. Do każdego z głównych korytarzy ekologicznych wyznaczono również **korytarze uzupełniające**. Korytarze uzupełniające łączą obszary siedliskowe położone wewnątrz kraju z korytarzami głównymi oraz zapewniają wariantowość dróg przemieszczania się gatunków o znaczeniu krajowym.

W granicach obszaru Partnerstwa przebiegają następujące korytarze o charakterze uzupełniającym:

- **KPdC-16A „Lasy Kaliskie i Sieradzkie”** – przebiega przez północne rejony gmin Ostrówek i Czarnożyły oraz w niewielkim zasięgu przez Gminę Biąta.
- **KPdC-22 „Dolina Warty”** – przebiega przez obszary gmin Ostrówek, Osjaków i Wierzchnas oraz w niewielkim zasięgu przez Gminę Wieluń.

Sieć korytarzy ekologicznych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym uzupełniają korytarze i węzły przyrodnicze mające regionalny i lokalny charakter. Są to m.in. tereny otwarte pól rolniczych czy też doliny niewielkich rzek i rowów.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Dziedzictwo i zasoby kulturowe

Łącznie na obszarze Partnerstwa w Wojewódzkim Rejestrze Zabytków wpisanych jest ponad 70 zabytków nieruchomych³⁹. Imponująca jest również liczba wpisanych do rejestru stanowisk archeologicznych, których w regionie ziemi wieluńskiej występuje najwięcej w całym województwie łódzkim. Największa ilość obiektów zabytkowych występuje w Gminie Wieluń. Większość to **obiekty sakralne** (przede wszystkim kościoły typu wieluńskiego - uznane za perły niżowej architektury ludowej), a w mniejszej liczbie **zespoły dworskie** oraz **zespoły klasztorne**. Warto zaznaczyć, że sam powiat wieluński jest drugi pod względem występowania największego zgrupowania zabytków reprezentatywnych⁴⁰. Najwięcej obiektów wpisanych do rejestru zabytków zlokalizowanych jest w Wieluniu i są to przede wszystkim zespoły klasztorne, jak również elementy starej zabudowy miejskiej (pozostałości muru obronnego, ratusze, bramy). Za jeden z bardziej rozpoznawalnych obiektów w obszarze Partnerstwa uznać należy także osiemnastowieczny zespół dworski w Ożarowie (gm. Mokrsko) z działającym w nim muzeum wnętrz dworskich.

Tabela 3. Zabytki nieruchome wpisane do Rejestru Zabytków zasobu Narodowego Instytutu Dziedzictwa

Zabytki nieruchome w rejestrze zabytków
Gmina Biała
Biała: drewniany kościół par. pw. św. Piotra z 1743 r., dzwonnica, Łyskornia: drewniany kościół par. pw. św. Marii Magdaleny, 1660 r. Naramice: drewniany kościół par. pw. Wszystkich Świętych z XVI w., dwór, <i>drewn. (nie istnieje)</i> z k. XVIII w. Wiktorów: drewniany kościół fil. pw. św. Zygmunta z XVI w.
Gmina Czarnożyły
Czarnożyły: kościół par. pw. św. Bartłomieja, 1726 r. Łągiewniki: drewniany kościół fil. pw. św. Jana Chrzciciela, 1623 r. Raczyn: drewniany kościół par. pw. św. Tekli z 1 poł. XIX w., dzwonnica w zespole kościoła parafialnego XVIII/XIX
Gmina Konopnica
Konopnica: kościół par. pw. św. Rocha z 1642 r., dwór z 1 poł. XIX, spichlerz dworski z 1 poł. XIX w., młyn wodno-elektryczny k. XIX w., Rychłocice: drewniany kościół par. pw. Zwiastowania NMP z 1770 r., dwór z 1 poł. XIX w., spichrz dworski pocz. XIX w.,
Gmina Mokrsko
Chotów: kościół par. pw. św. Marcina z 1616 r., Kocilew: wiatrak z 1914-18r., Komorniki: kościół par. pw. Mikołaja Biskupa z 1631 r., Krzyworzeka: kościół par. pw. św. Piotra i Pawła XIII, XVIII w., dzwonnica, Mokrsko: kościół par. pw. św. Stanisława z 1626 r., Ożarów: zespół dworski, ob. muzeum z XVIII-XX: (drewniany dwór z 1757 r., park z aleją lipową, altana, baszta widokowa (relikt), dom, tzw. „kamienica” przed 1920 r).
Gmina Osjaków
Osjaków: kościół par. pw. św. Kazimierza Królewicza, 1909-14
Gmina Ostrówek
Wielgie: zespół dworski z XIX (dwór, spichrz)

³⁹ Rejestr zabytków województwa łódzkiego – stan na 30 czerwca 2023 r,

⁴⁰ *Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w Województwie Łódzkim na lata 2020-2023*

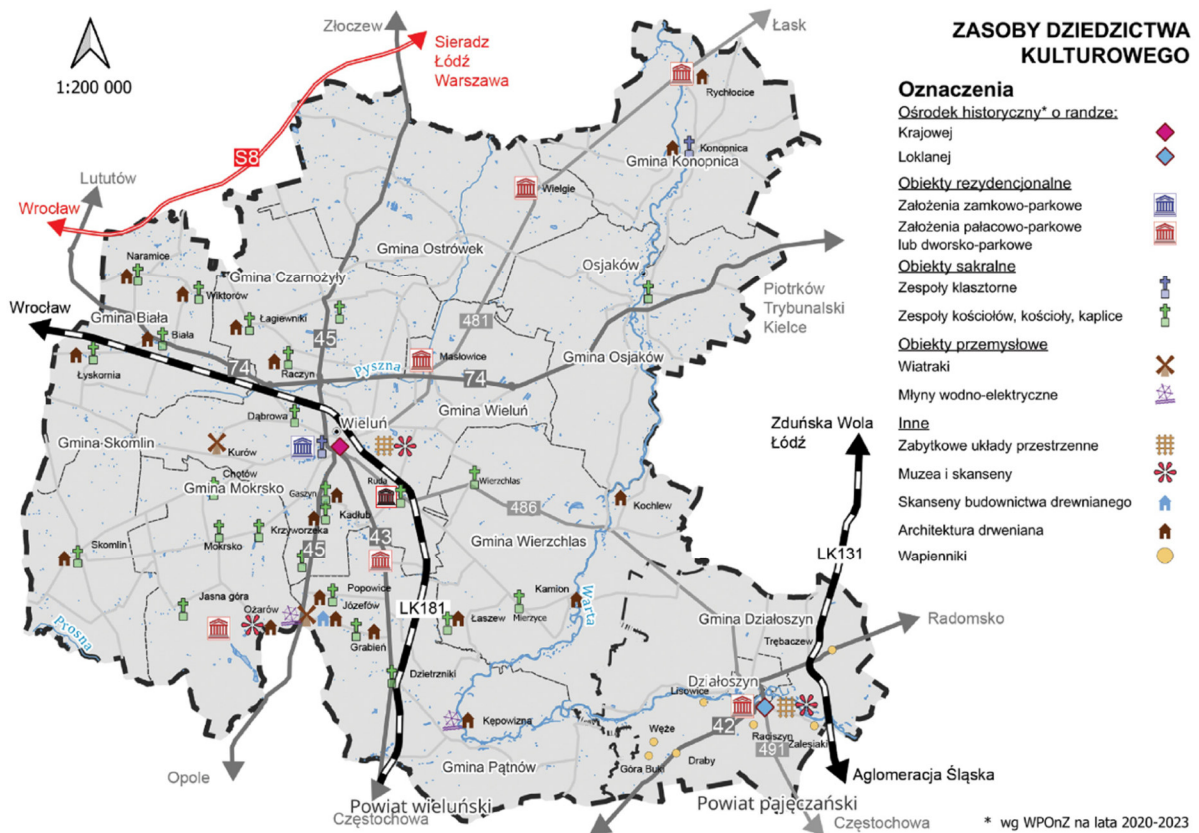
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Gmina Pątnów
<p>Dzietrzniki: kościół par. pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, 1901-08 r.,</p> <p>Grębień: drewniany kościół fil. pw. Świętej Trójcy z pocz. XVI w., <i>dom, drewn.</i>, z XVIII w. (<i>nie istnieje</i>)</p> <p>Kamionka: dwór z XVI w.,</p> <p>Kępowizna: młyn wodno-elektryczny (nr 4) z 1914 r.,</p> <p>Popowice: drewniany kościół fil. pw. Wszystkich Świętych z pocz. XVI w.</p>
Gmina Skomlin
<p>Skomlin: drewniany kościół par. pw. św. Filipa i Jakuba z 1740 r., dzwonnica, mur z 1835 r., kaplica grobowa rodzin Bartochowskich i Bąkowskich, ob. kaplica cmentarna pw. św. Barbary, na cmentarzu rzym. - kat., ul. Olejnika „Babinicza” 2, drewniany spichrz z 1777 r.</p>
Gmina i Miasto Wieluń
<p>Dąbrowa: kościół fil. pw. św. Wawrzyńca z XIV w.</p> <p>Gaszyn: drewniany kościół par. pw. Najświętszego Imienia Maryi z XVI w., cmentarz kościelny,</p> <p>Kadłub: drewniany kościół par. pw. św. Andrzeja z XVI w.</p> <p>Kurów: wiatrak z 1888 r.</p> <p>Masłowice: dwór z 1 poł. XIX</p> <p>Ruda: kościół par. pw. św. Wojciecha z XII w., dwór z 1851 r.</p> <p>Wieluń: zespół klasztorny augustianów z przełomu XIV-XVIII (kościół pw. Bożego Ciała, klasztor - plebania, dzwonnica), zespół klasztorny bernardynek (kościół, ob. ewangelicki, klasztor, ob. Muzeum Ziemi Wieluńskiej), zespół klasztorny paulinów, ob. Bernardynek z 1393 r. (kościół pw. św. Mikołaja, klasztor), zespół klasztorny pijarów z 1740 r. (kościół, ob. par. pw. św. Józefa, plebania, klasztor), zespół klasztorny reformatów z 1629 r. (kościół pw. Zwiastowania NMP, klasztor), drewniano-murowany kościół cmentarny pw. św. Barbary z XVI w., piwnice dawnego zamku (ob. w budynku starostwa) z XIV w., fragmenty murów obronnych z basztą z XIV w., brama Krakowska (ob. wieża ratuszowa) z XIV w., relikty bramy Kaliskiej z XIV/XV w., zlokalizowane pod powierzchnią placu Nowy Rynek, ratusz wybudowany w 1842 r.</p>
Gmina Wierzchlas
<p>Kamion: drewniana kaplica rzym.-kat., z 2 poł. XVIII w.,</p> <p>Kochlew: młyn wodno-elektryczny z 1928 r.,</p> <p>Łaszew: drewniany kościół fil. pw. św. Jana Chrzciciela z XVI w.,</p> <p>Mierzyce: kościół par. pw. św. Katarzyny z 1837-39 r.,</p> <p>Wierzchlas: kościół par. pw. św. Mikołaja z k. XIV, XVIII, XIX</p>
Gmina Działoszyn
<p>Działoszyn: kościół par. pw. św. Marii i Magdaleny z XVIII/XIX w., dzwonnica, pałac z XVIII, XX w.</p>

Źródło: <https://nid.pl/zasoby/rejestr-zabytkow-zasoby/> (dostęp 13.09.2023)

Powyższą listę zabytków wpisanych do rejestru uzupełnia szereg zabytków ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków, a także w ewidencjach gminnych.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Rysunek 8. Zasoby dziedzictwa kulturowego regionu ziemi wieluńskiej
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

3.2. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

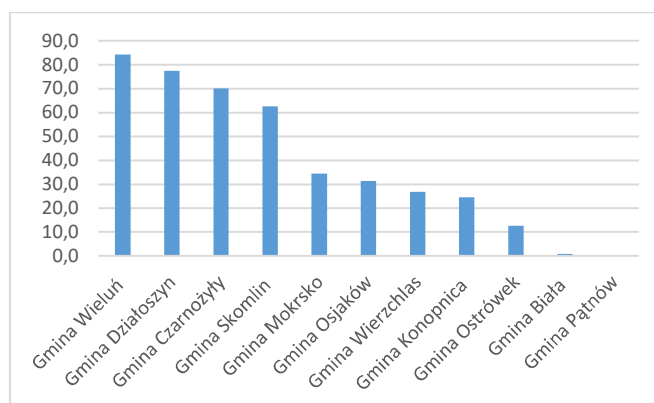
Zanieczyszczenie wód powierzchniowych

Za jedną z głównych przyczyn decydujących o **złym stanie wód powierzchniowych i gruntowych** jest odprowadzania nieoczyszczonych ścieków komunalnych bezpośrednio do gruntu lub do wód powierzchniowych oraz stosowanie nieszczelnych zbiorników na nieczystości.

Zgodnie z danymi z 2022 r. obszar Partnerstwa jest **zwodociągowany** w 97,5% (łącna długość sieci wodociągowej wynosi 1199,1 km). Nieco gorzej przedstawia się wyposażenie obszaru w **sieć kanalizacji sanitarnej**. W 2022 r. z kanalizacji sanitarnej korzystało 63,8% mieszkańców regionu ziemi wieluńskiej (łącna długość sieci kanalizacyjnej wynosi 473,8 km), co jest wartością zbliżoną do średniej wojewódzka (64,7%) i niższą od średniej krajowa (72,3%). Oznacza to, że występuje dysproporcja między stopniem zwodociągowania a stopniem skanalizowania obszaru Partnerstwa.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Wykres 1. Udział osób korzystających z kanalizacji sanitarnej w gminach regionu ziemi wieluńskiej [%]– stan na 2022 r.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Najwyższy stopień skanalizowania dotyczy Gminy Wieluń (84,4%), Gminy Działoszyń (77,4%), Gminy Czarnożyły (70,1%) oraz Gminy Skomlin (62,6%). Najmniejszy udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej dotyczy Gminy Biała (0,9%), Gminy Ostrówek (12,6%) i Gminy Konopnica (24,5%). W Gminie Pątnów, według stanu na 2022 r. brak jest sieci kanalizacji sanitarnej.

Gospodarstwa domowe, niepodłączone do sieci zbiorczej odprowadzają nieczystości do **zbiorników bezodpływowych** lub korzystają z **przydomowych oczyszczalni ścieków**. Na obszarze w 2022 roku funkcjonowało 1 525 indywidualnych, przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 8 401 zbiorników bezodpływowych. Przydomowe oczyszczalnie ścieków stanowią istotne uzupełnienie infrastruktury kanalizacji zbiorczej. Najwięcej tego typu urządzeń działa na obszarze gmin Ostrówek i Pątnów, najmniej zaś w Gminie Skomlin i Gminie Czarnożyły.

Od 2018 roku, w regionie ziemi wieluńskiej, liczba przydomowych oczyszczalni wzrosła o niemal 17%.

W tym czasie nieznacznie ubyło natomiast zbiorników bezodpływowych (liczba funkcjonujących zbiorników zmniejszyła się o ok. 13%).

Najwięcej zbiorników bezodpływowych działa na obszarze gminy: Pątnów (1 246 szt.), Biała (1 225 szt.) oraz Wierzchlas (1 125 szt.). Ich liczba nie ulegała znaczącym zmianom na przestrzeni lat. Najmniej zbiorników odnotowano w Gminie Skomlin (112 szt.). Względem roku wcześniejszego (2021 r.) liczba zbiorników na nieczystości w gminie zmniejszyła się ponad 3-krotnie.

Na obszarze ziemi wieluńskiej funkcjonują następujące **oczyszczalnie ścieków**⁴¹:

- miejska oczyszczalnia ścieków w Wieluniu – prowadzona przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Wieluniu,
- miejska oczyszczalnia ścieków w Działoszyńcu – prowadzona przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Działoszyńcu,
- gminna oczyszczalnia ścieków w Trębaczewie (gm. Działoszyń),
- gminna oczyszczalnia ścieków w Mokrusku,
- gminna oczyszczalnia ścieków w Osjakowie,

⁴¹ Wykaz oczyszczalni ścieków na terenie województwa łódzkiego w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi.

<https://www.wios.lodz.pl/> [dostęp dnia 10.12.23 r.]

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- gminna oczyszczalnia ścieków w Konopnicy,
- gminna oczyszczalnia ścieków w Rychłoticach (gm. Konopnica),
- gminna oczyszczalnia ścieków w Skomlinie,
- gminna oczyszczalnia ścieków w Czarnożyłach,
- gminna oczyszczalnia ścieków w Rudlicach (gm. Ostrówek),
- gminna oczyszczalnia ścieków w Krzeczowie (gm. Wierzchlas).

a także:

- zakładowa oczyszczalnia ścieków Spółdzielni Dostawców Mleka w Wieluniu,
- zakładowa oczyszczalnia ścieków Zakładów Mięsnych Henryk Kania S.A. Oddział w Mokrsku,
- zakładowa oczyszczalnia ścieków Domu Pomocy Społecznej w Skrzynnie (gm. Ostrówek),
- zakładowa oczyszczalnia ścieków Ośrodka Szkoleniowo-Wypoczynkowego „Nadwarciański Gród” w Załęczu Wielkim (gm. Pątnów),
- zakładowa oczyszczalnia ścieków Domu Pomocy Społecznej w Bobrownikach (gm. Działoszyn),
- zakładowa oczyszczalnia ścieków Zakładu Przetwórstwa Owoców i Warzyw „WALDI-BEN” w Zalesiakach (gm. Działoszyn).

Odbiornikiem ścieków z niniejszych oczyszczalni są dopływy w zlewni Warty, m.in. rzeka Pyszna, Dopływ z Komornik, Dopływ z Gromadzic, Krasówka. W przypadku niektórych ze wskazanych oczyszczalni, oczyszczone ścieki trafiają bezpośrednio do Warty, stanowiącej główną rzekę regionu ziemi wieluńskiej.

Innym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych (ale również podziemnych) jest **działalność rolnicza**, w tym hodowla zwierząt, brak płyt obornikowych do przechowywania nawozów naturalnych, niewłaściwe stosowanie nawozów naturalnych, a także śmietniki czy nielegalne zrzuty ścieków komunalnych. Ponadto dodatkowym źródłem zagrożenia jest chemizacja rolnictwa (m.in. stosowanie nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin), która prowadzi do odpływu zanieczyszczeń do wód przez spływ powierzchniowy i infiltrację do wód gruntowych.

Oceny jakości wód powierzchniowych dokonuje się w odniesieniu do Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), na podstawie wyników badań przeprowadzonych w ramach państwowego monitoringu środowiska. Klasy wód zostały określone na podstawie okresu badawczego 2016-2021. Ocenie został poddany również stan lub potencjał ekologiczny, stan chemiczny oraz ogólna ocena stanu wód.

Wszystkie Jednolite Części Wód Powierzchniowych, w zasięgu których położony jest region ziemi wieluńskiej są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Większość z nich posiada zły stan chemiczny. Dobry stan chemiczny wskazano jedynie dla JCWP Struga Węgłewska o numerze PLRW600010184329 oraz dla JCWP Oleśnica do Pysznej o numerze PLRW60001018187. JCWP w większości cechuje słaby lub umiarkowany stan/potencjał ekologiczny. Dobrym potencjałem ekologicznym i II klasą wód cechuje się wyłącznie obejmująca część Gminy Pątnów JCWP Dopływ spod Józefowa o numerze PLRW600091817369 oraz obejmująca niewielką część Gminy Działoszyn JCWP Liswarta od Górnianki do ujścia o numerze PLRW60001118169.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Tabela 4. Stan JCWP, w ramach których położony jest region ziemi wieluńskiej^{42,43}.

Kod i nazwa JCWP	Punkt pomiarowo-kontrolny	Klasa wód	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan ogólny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
PLRW60001518414 Kanał Skomlin – Toplin <i>badania z lat 2018-2021</i>	Toplin	IV	słaby	poniżej dobrego	zły	zagrożona
PLRW600011184171 Prosna od Wyderki do Dopływu spod Wójcina <i>badania z lat 2019-2021</i> <i>(kod i nazwa w poprzednim cyklu planistycznym, w którym wykonywano badanie – RW6000191843311 Prosna od Wyderki do Brzeźnicy)</i>	Mirków	IV	słaby	poniżej dobrego	zły	zagrożona
PLRW6000101841329 Dopływ spod Ożarowa <i>badania z 2019 roku</i>	Praszka	IV	słaby	brak badań	zły	zagrożona
PLRW6000101818893 Pyszna do Dopływu z Gromadziec <i>badania z lat 2017-2020</i>	Stawek	IV	słaby	poniżej dobrego	zły	zagrożona
PLRW600010184329 Struga Węglewska <i>badania z lat 2018-2021</i>	Węglewice	III	umiarkowany	dobry	zły	zagrożona
PLRW60001018187 Oleśnica do Pysznej <i>badania z lat 2017-2021</i>	Janów	III	umiarkowany	dobry	zły	zagrożona
PLRW600011181899 Oleśnica od Pysznej do ujścia <i>badania z lat 2017-2021</i>	Niechmirów	III	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	zagrożona
PLRW600011181999 Warta od Wierznicy do Widawki <i>badania z lat 2017-2021</i>	Burzenin	III	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	zagrożona
PLRW60001018194 Dopływ z Zabłocia <i>badania z 2019 roku</i>	Osieczno	III	umiarkowany	brak danych	zły	zagrożona
PLRW6000101829299 Nieciecz <i>badania z 2019 roku</i>	Widawa	III	umiarkowany	brak danych	zły	zagrożona
PLRW600009181929 Dopływ ze Szklanej Huty <i>badania z lat 2018-2021</i>	Jarocice	IV	słaby	brak danych	zły	zagrożona
PLRW600011181779 Warta od Liswarty do Wierznicy <i>badania z lat 2017-2020</i> <i>(kod i nazwa w poprzednim cyklu planistycznym, w którym wykonywano badanie – RW1918171 Warta od Liswarty do Grabarki)</i>	Działoszyn	III	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	zagrożona
PLRW600091817369 Dopływ spod Józefowa <i>badania z lat 2018-2021</i>	Kępowizna	II	dobry	poniżej dobrego	zły	zagrożona
PLRW60009181749 Dopływ z Popowic <i>badania z lat 2017-2021</i>	Bieniec Mały	III	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	zagrożona

⁴² Opracowanie własne na podstawie Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry, przyjętego Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz.U. 2023, poz. 335).

⁴³ Klasy wód określono na podstawie: Oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Kod i nazwa JCWP	Punkt pomiarowo-kontrolny	Klasa wód	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan ogólny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
PLRW600010184119 Proсна do Wyderki <i>badania z lat 2016-2021</i>	Praszka	IV	słaby	poniżej dobrego	zły	zagrożona
PLRW600010181789 Wierznica <i>badania z lat 2019-2021</i>	Kuźnica Strobińska	V	zły	poniżej dobrego	zły	niezagrożona
PLRW60001118169 Liswarta od Górnianki do ujścia <i>badania z lat 2016-2021</i>	wodowskaz - Kule	II	dobry	poniżej dobrego	zły	zagrożona

Zanieczyszczenie wód podziemnych

W odniesieniu do wód podziemnych, wpływ na jakość wód podobnie jak w przypadku wód powierzchniowych może mieć m.in. **nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa oraz intensyfikacja rolnictwa**. Z kolei ewentualne nadmierne pobory wód mogą stanowić zagrożenie dla ilości wód podziemnych. Według danych na 2018 rok⁴⁴, większość pobieranych w powiecie wieluńskim (stanowiącym przeważający udział w obszarze Partnerstwa) wód przeznaczana jest na cele eksploatacji sieci wodociągowej (ok. 90%). W skali województwa łódzkiego, powiat wieluński jest jednym z powiatów pobierających najmniejsze ilości wody (ok. 3%) na cele rolnictwa i leśnictwa (służące do nawodnień oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych). W stosunku do poprzednich lat, pobór wody na cele rolnicze zmniejszył się ponad dwukrotnie. Mniejsze pobory dotyczyły jedynie jednego powiatu. Na cele produkcyjne pobierane jest ok. 7% ogółu pobieranej w powiecie wody.

Region ziemi wieluńskiej położony jest się w zasięgu **3 Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd)**: JCWPd kod PLGW600081 (południowo-zachodnie oraz północno-zachodnie fragmenty obszaru), JCWPd kod PLGW600082 (przeważająca część obszaru) i JCWPd kod PLGW600083 (północno-wschodnie rejonu obszaru).

Wszystkie wymienione Jednolite Części Wód Podziemnych charakteryzują się dobrym stanem chemicznym. JCWPd-82 i JCWPd-81 cechuje również dobry stan ilościowy. Jedynie dla JCWPd-83 wskazano słaby stan ilościowy wód⁴⁵. W obrębie JCWPd-83 zlokalizowana jest Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów, której funkcjonowanie jest główną przyczyną słabego stanu ilościowego jednostki. Odwodnienia górnicze powodują przekroczenia zasobów dyspozycyjnych w skali roku. Prowadzone od wielu lat odwodnienia odkrywek kopalni doprowadziły do zaburzeń stosunków wodnych i utworzenie leja depresyjnego. Według stanu na 2007 r. obszar Partnerstwa znajduje się jednak poza zasięgiem leja depresyjnego Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów⁴⁶.

⁴⁴ Województwo łódzkie. Podregiony. Powiaty. Gminy, Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź, 2019

⁴⁵ Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335)

⁴⁶ Zasięg leja depresyjnego - stan na 12.2007 r. [w:] Gasiński J., Kaczmarek T., System obserwacji wód podziemnych w kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Bełchatów – prace doskonalące jakość systemu, Wiertnictwo Nafta Gaz, 2008, t. 25, z. 2, 277–283.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzi monitoring diagnostyczny stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych. Poniższa tabela zawiera wyniki badań na obszarze Partnerstwa regionu ziemi wieluńskiej w roku 2022.

Tabela 5. Klasa jakości wód podziemnych w punktach monitoringu wg danych z i 2022 roku na obszarze regionu ziemi wieluńskiej⁴⁷

Nr punktu pomiarowego wg ID Monitoring	JCWP-d	Gmina	Miejscowość	Użytkowanie terenu	Klasa jakości wód podziemnych w 2022 r.
296	JCWPd-82	Wieluń	Wieluń	Zabudowa miejska zwarta	II
1214	JCWPd-82	Wieluń	Masłowice	Zabudowa wiejska	IV
1975	JCWPd-82	Działoszyn	Działoszyn	Miejskie tereny zielone	III
6655	JCWPd-82	Konopnica	Konopnica	Grunty orne	II

Wody JCWPd-82 obejmujące przeważający obszar regionu ziemi wieluńskiej oceniono w większości punktów pomiarowych na II klasę jakości. Oznacza to występowanie wód podziemnych dobrej (II klasa). Jedynie w rejonie miejskich terenów zielonych w Działoszynie oraz w rejonie zabudowy wiejskiej w Masłowicach (gm. Wieluń) stwierdzono odpowiednio wody klasy zadowalającej (III klasa) i niezadowalającej (IV klasa) jakości. Ponieważ IV i III klasę zidentyfikowano wyłącznie w pojedynczych punktach pomiarowych, można ogółem stwierdzić, że na obszarze regionu ziemi wieluńskiej **wody podziemne charakteryzują się dobrą jakością.**

Punkty monitoringowe JCWPd-81 oraz JCWPd-83, w zasięgu których również częściowo występuje obszar Partnerstwa, w ramach badań z 2022 r. zlokalizowane były poza granicami powiatu wieluńskiego oraz gminy Działoszyn.

Jedynym badanym punktem JCWPd-81 w województwie łódzkim był punkt zlokalizowany w Wieruszowie (pow. wieruszowski), w którym stwierdzono II klasę jakości wód podziemnych.

W odniesieniu do JCWPd-83, punkty pomiarowe zlokalizowane były w gminach: Kamieńsk (pow. radomszczański), Radomsko (pow. radomszczański), Łask (pow. łaski), Sędziejowice (pow. łaski), Widawa (pow. łaski), Szczerców (pow. bełchatowski) oraz Rusiec (pow. bełchatowski). W zależności od punktu pomiarowego, wskazano II, III lub IV klasę jakości wód podziemnych.

⁴⁷ Monitoring jakości wód podziemnych - Klasy jakości wód podziemnych w punktach monitoringu diagnostycznego wg danych z 2022 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

W regionie ziemi wieluńskiej na **stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego** wpływ mają zanieczyszczenia pochodzące z czterech podstawowych źródeł⁴⁸:

- powierzchniowe – są to przede wszystkim zanieczyszczenia pochodzące z indywidualnego ogrzewania, niskiej emisji komunalnej z palenisk domowych, kotłowni zakładowych i z indywidualnych systemów grzewczych;
- punktowe – zanieczyszczenia powietrza generowane w wyniku spalania paliw energetycznych oraz pochodzące z przemysłowych procesów technologicznych;
- liniowe – zanieczyszczenia pochodzące z transportu kołowego;
- z rolnictwa – zanieczyszczenia generowane w wyniku prowadzenia upraw i hodowli zwierząt.

Wśród **największych zakładów**, które wpływają na emisję punktową w regionie ziemi wieluńskiej znajdują się m.in. Zakłady Przetwórstwa Mięsnego Henryk Kania S.A. (gm. Mokrsko), Zakład Konfekcjonowania Ziół „Flos” (gm. Mokrsko), Cegielnia w Mokrsku, Energetyka Ciepła sp. z o.o. w Wieluniu, Spółdzielnia Dostawców Mleka w Wieluniu⁴⁹ oraz Cementowania „Warta” S.A. w Trębaczewie (gm. Działoszyn)⁵⁰.

Istotnym problemem omawianego obszaru (szczególnie w sezonie grzewczym) jest emisja powierzchniowa, pochodząca z niskich emitorów, w wyniku **spalania paliw kopalnych w domowych paleniskach i lokalnych kotłowniach**.

Jeśli chodzi o liniową emisję zanieczyszczeń, największe strumienie **zanieczyszczeń komunikacyjnych** w regionie ziemi wieluńskiej pokrywają się z głównymi węzłami komunikacyjnymi. Przez obszar Partnerstwa przebiegają drogi o dużym znaczeniu komunikacyjnym:

- **droga krajowa nr 8** – droga relacji wschód-zachód, o najwyższym natężeniu ruchu na obszarze Partnerstwa. Stanowi fragment drogi o znaczeniu międzynarodowym E-67;
- **droga krajowa nr 45** – droga relacji północ-południe, łącząca województwa łódzkie, śląskie i opolskie, relacji Zabettów-Złoczew;
- **droga krajowa nr 43** – droga relacji północ-południe, łącząca Wieluń z Częstochową;
- **droga krajowa nr 42** – droga relacji wschód-zachód, łącząca województwa łódzkie, opolskie, śląskie i świętokrzyskie. Relacja Namysłów-Rudnik;
- **droga krajowa nr 74** – droga relacji wschód-zachód od miejscowości Walichnowy do granicy państwa z Ukrainą;
- drogi wojewódzkie: **DW nr 481, DW nr 486, DW nr 431**.

Obecnie przez miasto Wieluń i jego okolice odbywa się **ruch tranzytowy**, co wiąże się z wysokim natężeniem ruchu oraz wzmoczoną liniową emisją zanieczyszczeń powietrza. Sytuację powinna poprawić budowa obwodnic w Wieluniu i okolicznych miejscowościach.

⁴⁸ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wieluńskiego na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025

⁴⁹ Ibidem

⁵⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Działoszyn

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim za 2023 r. została wykonana na podstawie badań przeprowadzonych w 2023 roku w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w oparciu o układ stref, określony w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 marca 2008 r. w sprawie stref. Ocenę wykonano według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia oraz kryteriów określonych w celu ochrony roślin.

Według rocznej oceny jakości powietrza przeprowadzonej przez WIOŚ w roku 2023, cały obszar powiatu wieluńskiego oraz Gmina Działoszyn zostały zaliczone do strefy łódzkiej. Strefę, scharakteryzowano ze względu na: SO₂, NO₂, PM10, CO, benzen, ołów, arsen, nikiel, kadm i benzo/a/piren.

Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2023 r. dokonanej w oparciu o kryteria ustanowione w celu ochrony zdrowia przedstawiały się następująco:

Tabela 6. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2023 r. dokonanej w oparciu o kryteria ustanowione w celu ochrony zdrowia⁵¹

Kod strefy	Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5 ²⁾
PL1002	strefa łódzka	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2,

²⁾ Dla pyłu zawieszanego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, obie strefy uzyskały klasę A.

Przeprowadzone badania wskazują na przekroczenia dopuszczalnych stężeń wyłącznie w zakresie poziomu docelowego benzo(a)pirenu.

Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2023 r. dokonanej w oparciu o kryteria ustanowione w celu ochrony roślin, przedstawiały się następująco:

Tabela 7. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2023 r. dokonanej w oparciu o kryteria ustanowione w celu ochrony roślin⁵²

Kod strefy	Nazwa strefy	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹⁾
PL1002	strefa łódzka	A	A	A

1) Dla ozonu - poziom celu długoterminowego - strefa łódzka uzyskała klasę D2.

Pod względem kryterium ochrony roślin, na obszarze strefy łódzkiej (zatem również w regionie ziemi wieluńskiej) nie wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych stężeń wszystkich badanych zanieczyszczeń.

⁵¹ Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim z 2023 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Łódź 2024

⁵² Ibidem

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zagrożenie hałasem

W regionie ziemi wieluńskiej najbardziej uciążliwymi emitarami hałasu i wibracji, które mają zasadniczy wpływ na klimat akustyczny w jest hałas komunikacyjny. Problemem jest przede wszystkim ruch tranzytowy odbywający drogami krajowymi przez miejscowości regionu ziemi wieluńskiej. Przez obszar Partnerstwa przebiegają następujące ciągi komunikacyjne o dużym natężeniu ruchu:

- **droga krajowa DK nr 8** - droga o najwyższym natężeniu ruchu na obszarze Partnerstwa (w niewielkim fragmencie przecina granice powiatu wieluńskiego – Gminę Ostrówek i Gminę Biała). Umożliwia przemieszczanie się z południowo-zachodniej części Polski na północny-wschód (Kudowa Zdrój – Kłodzko – Wrocław – Wieruszów – Złoczew – Sieradz – Pabianice - Piotrków Trybunalski - Tomaszów Mazowiecki – Warszawa – Ostrów Mazowiecka – Zambrów – Białystok – Augustów - Raczki). Na obszarze Partnerstwa ma nadaną klasę drogi ekspresowej S8, która stanowi polską część międzynarodowej trasy E67, łączącą Europę Środkową z Finlandią;
- **droga krajowa DK nr 42** - przebiegająca przez obszar czterech województw: łódzkiego, opolskiego, śląskiego i świętokrzyskiego, relacji: Namysłów - Kluczbork - Praszka - Rudniki - Działoszyn - Pajęczno - Nowa Brzeźnica - Radomsko - Przedbórz - Ruda Maleniecka - Końskie - Skarżysko-Kamienna – Rudnik. Na obszarze Partnerstwa przebiega przez obszar Gminy Działoszyn;
- **droga krajowa DK nr 43** - łączy Wieluń z Częstochową (relacja: Wieluń – Rudniki - Kłobuck – Częstochowa);
- **droga krajowa DK nr 45** - z węzłem Złoczew przy S8 - droga łącząca obszary trzech województw: łódzkiego, śląskiego i opolskiego, relacji: Zabełków – Racibórz – Opole – Kluczbork – Wieluń – Złoczew. Umożliwia szybkie połączenie z granicą z Czechami;
- **droga krajowa DK nr 74** - szlak drogowy łączący węzeł Wieluń na drodze ekspresowej S8 z Kielcami, Zamościem oraz przejściem granicznym z Ukrainą w Zosinie. Relacja: Walichnowy - Wieluń - Bełchatów - Piotrków Trybunalski - Sulejów - Żarnów - Kielce - Łagów - Opatów - Annopol - Kraśnik - Janów Lubelski - Frampol - Gorajec - Szczepieszyń - Zamość - Hrubieszów - Zosin - granica państwa (Ukraina);
- **droga wojewódzka DW nr 481** - relacji Wieluń – Widawa – Łask. Stanowi część trasy łączącej Łódź z Wieluniem;
- **droga wojewódzka DW nr 486** – droga łącząca DK43 w Wieluniu z DK42 w Działoszynie. Stanowi część trasy łączącej Wieluń z Radomskiem;
- **droga wojewódzka DW nr 491** - droga łącząca DK42 z DK43 i DK46 w Częstochowie (Raciszyn – Dębie – Popów - Zawady – Miedźno – Łobodno - Kamyk - Biała - Częstochowa).

W ramach pomiarów natężenia hałasu drogowego prowadzonego w województwie łódzkim przez WIOŚ w 2022 r. na obszarze Partnerstwa regionu ziemi wieluńskiej badano oddziaływania akustyczne drogi ekspresowej S8. Punkty pomiarowo-kontrolne emisji hałasu, którego źródłem jest droga ekspresowa S8 znajdowały się w miejscowości Konopnica. Punkty pomiarowe zlokalizowane były w odległości ok. 45 m od źródła hałasu, natomiast badanie trwało 16 h w porze dziennej. W niniejszych punktach odnotowano

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

natężenie hałasu na poziomie 56,1 dB oraz 53,9 dB. Dopuszczalną wartością dla pory dnia dla punktów pomiarowych w Konopnicy było 65 dB. Oznacza to brak przekroczeń dopuszczalnych wartości hałasu⁵³.

W 2021 roku badaniu natężenia hałasu poddana została natomiast droga krajowa nr 42 z punktem pomiarowo-kontrolnym w Działoszynie (ul. Częstochowska 9). W ciągu dnia (w czasie 16h) zarejestrowano ponad 6000 przejeżdżających pojazdów oraz ponad 600 w godzinach nocnych. Natężenie hałasu w punkcie pomiarowych w Działoszynie kształtowało się na poziomie 65,2 dB w ciągu dnia oraz 56,7 dB w nocy, co wskazuje na niewielkie przekroczenia wartości dopuszczalnych (wynoszących 65 dB w dzień oraz 56 dB w porze nocnej)⁵⁴.

Odcinki przebiegających przez region ziemi wieluńskiej dróg krajowych nr 42, 43, 45 oraz 74 zostały poddane analizie w ramach *Strategicznej mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie łódzkim*⁵⁵.

Przekroczenia dopuszczalnych natężeń poziomu hałasu w środowisku wskazano w następujących miejscowościach należących do obszaru Partnerstwa:

- DK42 – Działoszyn
- DK43 – Kamionka (gm. Pątnów), Nowy Świat (gm. Wieluń), Pątnów, Ruda (gm. Wieluń), Wieluń
- DK45 – Dąbrowa (gm. Wieluń), Wieluń
- DK74 – Biała Druga (gm. Biała), Biała Kopiec (gm. Biała), Biała Parcela (gm. Biała), Biała Pierwsza (gm. Biała), Biała Rządowa (gm. Biała), Klapka (gm. Biała), Kopydłów (gm. Biała), Radomina (gm. Biała)

Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisko, których źródłem są drogi krajowe w większości przypadków były niewielkie. Wielkość przekroczeń dla wskaźników długookresowego średniego poziomu dźwięku L_{DWN} i L_N kształtowała się w zakresie od 1 do 5 dB. Przekroczenia w zakresie od 5 do 10 dB dotyczyły przeważnie kilku budynków, natomiast przekroczenia w zakresie od 10 do 15 dB zazwyczaj nie sięgały zabudowy chronionej akustycznie.

Jedynie w Wieluniu stwierdzono występowanie przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu, w wyniku ruchu komunikacyjnego drogą krajową DK nr 45 o wartości 10-15 dB, które dotyczy 11 budynków chronionych.

W ramach przyjętego w 2021 r. rządowego *Programu budowy 100 obwodnic na lata 2020-2030* zaplanowana jest **budowa obwodnicy Wielunia**. Celem realizacji zamierzenia jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego, jaki koncentruje się w mieście w ciągu dróg krajowych nr 43 i 45, co powinno wpłynąć na poprawę klimatu akustycznego w mieście.

Przez gminy regionu ziemi wieluńskiej przebiegają następujące linie kolejowe:

- **linia kolejowa nr 181** Herby Nowe – Oleśnica,
- **linia kolejowe nr 131** Chorzów Batory – Tczew.

⁵³ Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa łódzkiego w roku 2022.

⁵⁴ Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa łódzkiego w roku 2021.

⁵⁵ *Strategiczna mapa hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie łódzkim*, LEMITOR Ochrona Środowiska sp. z o.o. sp. k. na zlecenie GDDKiA w Łodzi, 2022

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Dla przebiegających przez obszar Partnerstwa ww. linii kolejowych PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. nie posiada map akustycznych.

W ramach realizacji *Programu Uzupełnienia Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej - Kolej + do 2029 roku planowana jest budowa nowej linii, łączącej Chorzów Siemkowice (LK 131) z Wieluniem (LK 181)*. W ramach nowej linii powstanie 5 nowych przystanków kolejowych: Wieluń Berlinek, Ruda (gm. Wieluń), Wierzchlas (gm. Wierzchlas), Drobnice (gm. Osjaków), Siemkowice (gm. Siemkowice, pow. pajęczański).

Zagrożenie środowiska hałasem może być również związane z funkcjonowaniem zakładów przemysłowych lub usługowych, tj. funkcjonowaniem maszyn, instalacji i urządzeń przemysłowych, procesów technologicznych czy transportu odbywającego się wewnątrz zakładu.

Zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym

Ujemny wpływ na stan środowiska i zdrowie ludzi mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci radiofal o częstotliwości od 0,1 do 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz, umieszczone w środowisku naturalnym. Do głównych, sztucznych źródeł emisji pól elektromagnetycznych stanowiących zagrożenie dla środowiska należą linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym 110 kV.

W regionie ziemi wieluńskiej źródłami promieniowania elektromagnetycznego są przede wszystkim napowietrzne linie elektroenergetycznego wysokiego i średniego napięcia oraz stacje nadawcze GSM/UMTS/LTE. Promieniowanie elektroenergetyczne emitowane jest także przez zlokalizowane w obszarze Partnerstwa elektrownie wiatrowe. To jednak zamyka się w konstrukcji generatora.

Obiektami, o istotnym z punktu widzenia ochrony środowiska, oddziaływaniu są m.in. stacje bazowe telefonii komórkowych i anteny nadawcze. W praktyce, w otoczeniu anten stacji bazowych GSM, pola o wartościach wyższych od dopuszczalnych w praktyce występują w odległości do 25 metrów od anten na wysokości zainstalowania tych anten. Ponieważ anteny są instalowane na dachach wysokich budynków lub na specjalnych wieżach, nie stwarzają one zagrożeń dla mieszkańców.

Według bazy danych lokalizacji stacji bazowych sieci komórkowych w Polsce, na obszarze gmin regionu ziemi wieluńskiej funkcjonuje ok. 90 wież i masztów stanowiących nadajniki GSM, LTE, UMTS, CDMA i innych⁵⁶.

Na obszarze regionu ziemi wieluńskiej, monitoringowe pomiary pól elektroenergetycznych w 2023 roku były wykonywane w ramach 9 punktów pomiarowych, w miejscowościach: Konopnica, Mokrsko, Osjaków, Biała Parcela (gm. Biała), Ostrówek, Pątnów, Skomlin, Kraszkowice (gm. Wierzchlas) oraz Czarnożyty. Badania poziomu PEM w 2023 r. wykonywane w niniejszych punktach wskazywały natężenie mieszczące się w przedziale 0,06-0,12 V/m⁵⁷.

Wyniki pomiarów PEM prowadzonych przez GIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska upoważniają do stwierdzenia, iż w żadnym z badanych punktów pomiarowych zlokalizowanych

⁵⁶ <http://beta.btsearch.pl/>, stan na 10 lipca 2024 r.

⁵⁷ Wyniki monitoringowych pomiarów pól elektromagnetycznych w województwie łódzkim w roku 2023, GIOŚ

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

na obszarze Partnerstwa nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnej wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego.

Zagrożenie środowiska przez odpady

Gospodarka odpadami komunalnymi w województwie łódzkim przed wprowadzeniem w życie ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1579 z późn. zm.) prowadzona była w strukturze 3 regionów gospodarki odpadami komunalnymi (Region I, Region II, Region III). Powiat wieluński, a także Gmina Działoszyn zaliczane były do Regionu II⁵⁸. Nowelizacja ww. ustawy zniósła zasadę regionalizacji w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych. Jednocześnie zmieniono definicję instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych z tzw. RIPOK na instalacje komunalne.

W regionie ziemi wieluńskiej funkcjonują następujące instalacje służące zagospodarowaniu odpadów komunalnych o statusie instalacji komunalnej^{59, 60}:

- instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów innych niż niebezpieczne, zlokalizowana w miejscowości Ruda, gm. Wieluń. Maksymalna moc przerobowa mechanicznej części instalacji: 150 Mg/dobę oraz 39 000 Mg/rok. Maksymalna moc przerobowa biologicznej części instalacji: 41 Mg/dobę oraz 15 000 Mg/rok;
- instalacja do kompostowania selektywnie zebranych odpadów biodegradowalnych, zlokalizowana w miejscowości Ruda, gm. Wieluń. Maksymalna moc przerobowa instalacji: 24 Mg/dobę oraz 8 600 Mg/rok.

Odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych na terenie gmin regionu ziemi wieluńskiej zajmują się firmy zewnętrzne. Z nieruchomości zamieszkałych odpady komunalne odbierane są w systemie pojemnikowym i przekazywane do Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Rudzie (gm. Wieluń), Instalacji Komunalnej w Dylowie A (gm. Pajęczno) oraz do Zakładu w Gotartowie (gm. Kluczbork, pow. kluczborski, woj. opolskie).

W regionie ziemi wieluńskiej funkcjonuje międzygminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w miejscowości Maręże na obszarze Gminy Skomlin. Powstał on na mocy porozumienia pomiędzy gminami Biała, Czarnożyty, Mokrusko, Skomlin i zlokalizowanej na obszarze powiatu wierszowskiego Gminy Sokolniki. Gminy Konopnica, Osjaków, Pątnów, Wieluń, Wierzchlas oraz Działoszyn prowadzą własne Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

W regionie ziemi wieluńskiej aktualnie funkcjonuje jedno czynne składowisko odpadów, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne. Jest to składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Rudzie (gm. Wieluń), prowadzone przez Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Wieluniu⁶¹.

⁵⁸ Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028

⁵⁹ Decyzja Marszałka Województwa łódzkiego syg. ŚRIII.7222.76.2021.AW z dnia 23 marca 2021 r.

⁶⁰ Informacja o realizacji przez Gminę Wieluń obowiązku odbioru odpadów komunalnych za 2022 rok

⁶¹ Wykaz składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie województwa łódzkiego – Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Na obszarze Partnerstwa funkcjonowało również składowisko odpadów w miejscowości Maręże w Gminie Skomlin. Jednak w 2018 roku podjęta została decyzja o jego zamknięcia i rekultywacji⁶².

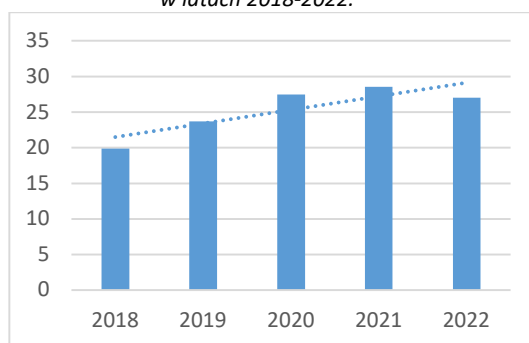
Na obszarze Gminy Biała (w miejscowości Młynisko Wieś) w 2020 roku otwarto **składowisko odpadów azbestowych**, w odpowiedzi na problem nielegalnego składowiska azbestu. Składowanie azbestu odbywa się w kontrolowanych warunkach pod ziemią z zabezpieczeniem niekontrolowanych emisji⁶³;

Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031, na obszarze Gminy Wieluń planowane są następujące inwestycje:

- budowa instalacji do wytwarzania polepszaczy gleby i nawozów z odpadów organicznych i mineralnych o mocy przerobowej 70 000 Mg/rok;
- budowa instalacji do wytwarzania stabilizacji, kruszyw, materiału rekultywacyjnego z odpadów mineralnych i organicznych o mocy przerobowej 70 000 Mg/rok;
- budowa instalacji do termochemicznego przetwarzania tworzyw sztucznych w miejscowości Ruda, gm. Wieluń, o mocy przerobowej 20 000 Mg/rok.

Realizacja niniejszych inwestycji planowana jest na 2025 rok.

Wykres 2. Ilość odpadów [tys. ton] odebranych w ciągu roku ogółem z obszaru gmin tworzących Partnerstwo w latach 2018-2022.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Według danych na 2022 r. w ciągu roku na obszarze Partnerstwa zebrano ogółem ok. 27 tys. ton odpadów, podczas gdy w 2018 roku było to ok. 20 tys. ton. Mimo, iż względem roku poprzedniego (2021) ilość odpadów, pochodzących z gospodarstw domowych zebranych w ciągu roku z obszaru ziemi wieluńskiej zmniejszyła (Wykres 2) w szerszym ujęciu czasowym obserwuje się tendencję wzrostową. W pięcioletnim okresie ilość odebranych odpadów wzrosła o ok. 25%⁶⁴.

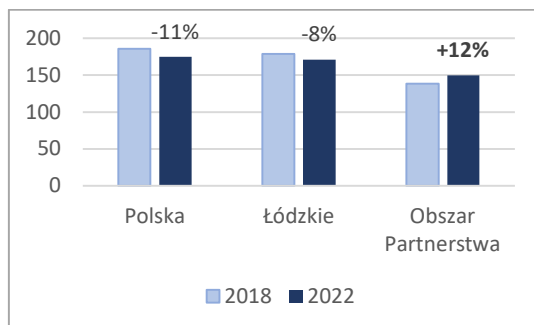
⁶² Uchwała nr 403/21 Zarządu Województwa łódzkiego z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie przyjęcia i przedłożenia Sejmikowi Województwa łódzkiego oraz Ministrowi Klimatu i Środowiska „Sprawozdania z realizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 za lata 2017-2019”

⁶³ <https://sozosfera.pl/odpady/otwarcie-skladowiska-azbestu-w-bialej/> [dostęp dnia 10.12.23 r.]

⁶⁴ Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny – dane na lata 2018-2022.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Wykres 3. Dynamika zmian wskaźnika ilości zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku [kg] przypadającej na 1 mieszkańca

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Biorąc pod uwagę wskaźnik ilości zebranych w ciągu roku z gospodarstw domowych zmieszanych odpadów przypadających na 1 mieszkańca, w regionie ziemi wieluńskiej jest on znacznie niższy (o ok. 25%) niż notowany ogółem dla Polski i województwa łódzkiego. Według danych na 2022 r. w obszarze Partnerstwa wskaźnik wynosił 149,6 kg odpadów na 1 mieszkańca, natomiast ogółem w województwie było to 171 kg a w Polsce 174,9 kg. Należy podkreślić jednak, że podczas gdy wartość wskaźnika w Polsce i na obszarze województwa łódzkiego z roku na rok maleje, to w regionie ziemi wieluńskiej utrzymuje się tendencja wzrostowa (Wykres 3).

W relacji do ogółu odpadów, odpady zebrane selektywnie ogółem na obszarze Partnerstwa w 2022 r. stanowiły 48,2%. Jest to znacznie większy udział w porównaniu do średniej wojewódzkiej (39,6%) i krajowej (39,9%). Wśród gmin tworzących Partnerstwo regionu ziemi wieluńskiej największy udział odpadów zebranych selektywnie w odniesieniu do ogółu odpadów miał miejsce w Gminie Działoszyn (59,4%), Gminie Konopnica (48,6%), Gminie Skomlin (43,6%) oraz Gminie Mokrsko (40,2%). Najmniejszy udział osiągnęła natomiast Gmina Wierzchlas (27,9%) i Gmina Czarnożyły (32,2%). W gminach Działoszyn, Wieluń, Konopnica i Skomlin ilość odpadów zebranych selektywnie wzrasta na przestrzeni lat, co oznacza zwiększającą się świadomość społeczną w zakresie zagospodarowania odpadów. W większości gmin obszaru Partnerstwa notuje się jednak spadek udziału odpadów zebranych selektywnie w ogólnej ich ilości.

Zagrożenie poważnymi awariami

Zgodnie z *Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* poważna awaria to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstała w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Jeżeli taka awaria wystąpi w zakładzie to mówimy o poważnej awarii przemysłowej.

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi albo środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielą się na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku – zakłady, na których terenie znajdują się mniej niebezpieczne substancje lub ich ilość jest mniejsza (ZZR)

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- zakłady o dużym ryzyku (ZDR).

Szczegółowe kryteria kwalifikacji zakładów pod względem zagrożenia wystąpienia awarii przemysłowej określa *Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej*.

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. na terenie Gmin Powiatu Wieluńskiego oraz Gminy Działoszyn nie występują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR). Na obszarze Partnerstwa funkcjonują jednak zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR)⁶⁵. Są to następujące działalności:

- Bałtykgaz Sp. z o.o. Rozlewnia Gazu Płynnego w Wieluniu
- DORGAS Dorota Łyżwa Centrum Dystrybucji Gazu Płynnego, Konopnica

W ramach ww. zakładów obowiązują przepisy w zakresie przeciwdziałania awariom przemysłowym oraz środków bezpieczeństwa i sposobu postępowania w przypadku wystąpienia awarii przemysłowej. Niniejsze przedsiębiorstwa posiadają opracowania dotyczące sposobu postępowania ludności zamieszkującej lub przebywającej w bezpośrednim sąsiedztwie zakładu w przypadku wystąpienia poważnej awarii.

Potencjalne źródło zagrożenia stanowi także transport drogowy substancji niebezpiecznych, głównie paliw płynnych (LPG, benzyna, olej napędowy) oraz eksploatacja stacji paliw funkcjonujących w regionie ziemi wieluńskiej.

3.3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Region ziemi wieluńskiej charakteryzuje się dość wysokim udziałem terenów cennych przyrodniczo, objętych ochroną (w tym Natura 2000) na podstawie *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*. W zasięgu obszaru przebiegają również ważne korytarze ekologiczne o randze krajowej i międzynarodowej. W związku z tym najistotniejszym problemem ochrony środowiska, szczególnie dotyczącym obszarów chronionych przyrodniczo oraz korytarzy ekologicznych jest utrzymanie spójności sieci powiązań przyrodniczych, przy jednoczesnym założeniu rozwoju społeczno-gospodarczego. Zachowanie drożności korytarzy ekologicznych i integralności obszarów Natura 2000 oraz innych obszarów objętych ochroną przyrodniczą stanowi istotny problem przede wszystkim w zakresie rozwoju liniowej

⁶⁵ <https://www.gov.pl>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

infrastruktury transportowej. Inwestycje drogowe lub kolejowe powodują fragmentację obszarów a także tworzą barierę, która utrudnia funkcjonowanie terenów chronionych. Dodatkowo są źródłem presji związanej z emisją zanieczyszczeń, wibracji i hałasu. Planowana w ramach *Programu Uzupelnienia Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej + do 2029 roku* nowa linia kolejowa, łącząca Chorzów Siemkowice z Wieluniem stwarza prawdopodobieństwo powstania konfliktu z korytarzami ekologicznymi. W tej sytuacji, a etapie projektowym zamierzenia należy przewidzieć przejścia dla zwierząt. Inwestycja ta nie wynika z projektowanej *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego*, lecz z odrębnych dokumentów o randze krajowej.

Zakłócenia spójności i ciągłości przestrzennej obszarów chronionych może wynikać również z presji inwestycyjnej na tereny otwarte atrakcyjne przyrodniczo i krajobrazowo (tj. doliny rzek, enklawy leśne itp.). Ewentualna zmiana terenów rolnych i leśnych na cele budowlane może powodować utratę cennych siedlisk przyrodniczych.

Rozwój społeczno-gospodarczy wiąże się również częściowo z ograniczeniem udziału powierzchni biologicznie czynnej na terenach dotąd niezurbanizowanych. Ważnym problemem jest także niska jakość wód powierzchniowych regionu ziemi wieluńskiej. Część obszarów wiejskich w dalszym ciągu jest nieskanalizowana, a gospodarka ściekowa nie zawsze odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami. Problemem nadal są również „dzikie wysypiska” odpadów, które stanowią szczególne zagrożenie dla wód i gleb. Obszarom cennym przyrodniczo zagraża również presja rolnictwa, w przypadku stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, powodujących eutrofizację, a w konsekwencji postępujące, niekorzystne zmiany w środowisku glebowym a następnie wodnym.

Funkcjonowanie terenów zurbanizowanych to również niska emisja zanieczyszczeń powietrza. Brak sieci ciepłowniczej lub gazowej, decyduje o konieczności korzystania z indywidualnych kotłowni, często niespełniających odpowiednich wymagań emisyjnych, w dużej mierze opalanych wysokoemisyjnymi paliwami kopalnymi.

Wśród istotnych problemów dla obszarów chronionych można wymienić również wszelkie prace związane ze zmianą wilgotności siedliska (m.in. odwodnienia terenu, wynikające z melioracji). Zmiany w stosunkach wodnych często prowadzą do nieodwracalnych przekształceń siedlisk i ograniczenia warunków niektórych gatunków roślin i zwierząt (często zagrożonych wyginięciem). Wśród często identyfikowanych zagrożeń w odniesieniu do ekosystemów wodnych wymienia się również prace utrzymaniowe w korytach rzek. Wszelkie ingerencje w ekosystemy wodne wiążą się z utraty miejsc bytowania i rozrodu dla wodnej fauny. Biorąc pod uwagę obowiązek zarządcy cieków w zakresie dbałości o dobry stan wód czy też utrzymania w należytym stanie technicznym koryt, często są to działania nieuniknione.

Właściwe zarządzanie zasobami przyrodniczymi i ich racjonalne zagospodarowanie przestrzenne utrudnia często brak planów ochrony lub planów zadań ochronnych dla niektórych obszarów, objętych ochroną. Aktualnie⁶⁶, dla pokrywającego znaczny obszar regionu ziemi wieluńskiej Załęczańskiego Parku Krajobrazowego nie obowiązuje żaden plan ochrony. Dużą część obszaru Partnerstwa stanowi także otulina parku krajobrazowego, która w rozumieniu przepisów prawnych nie jest formą ochrony przyrody.

⁶⁶ stan na lipiec 2024 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Oznacza to trudność w wyegzekwowaniu optymalnej ochrony niektórych obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Wśród zidentyfikowanych, istniejących zagrożeń dla obszaru Natura 2000 Załęczański Łuk Warty PLH100007 w obowiązującym planie zadań ochronnych⁶⁷ wskazano m.in.: naturalne procesy sukcesyjne i eutrofizację, susze i zmniejszenie ilości opadów, wysychanie zbiorników, wycinki lasów, niekontrolowany, intensywny ruch turystyczny, brak systematycznych działań ochrony czynnej, wandalizm, wydeptywanie i nadmierne użytkowanie turystyczne, rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych ściekami z gospodarstw domowych i działalnością rolniczą oraz leśnictwem, zanieczyszczanie odpadami komunalnymi i inne.

Obserwowanym w regionie ziemi wieluńskiej istotnym problemem środowiskowym jest również funkcjonowanie w pobliżu Kopalni Węgla Brunatnego KWB Bełchatów (obejmującej odkrywkę Bełchatów-Szczerców), będącej jedną z największych kopalni odkrywkowych w Europie. Jej funkcjonowanie wiąże się ze znaczącym wpływem na środowisko naturalne w otoczeniu. W wyniku działań górniczych związanych z eksploatacją złóż węgla brunatnego z Pola Bełchatów oraz Pola Szczerców na obszarach otaczających wystąpiły przekształcenia w powierzchni ziemi oraz stosunkach wodnych, generując powstanie leja depresji. Należy zaznaczyć jednak, że według stanu na 2007 r. obszar Partnerstwa regionu ziemi wieluńskiej znajduje się poza zasięgiem leja depresyjnego Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów⁶⁸. Ewentualne rozszerzenie się leja depresji może stanowić poważny problem w regionie ziemi wieluńskiej

Wśród problemów w zakresie środowiska regionu ziemi wieluńskiej można wyróżnić również zagrożenie i ryzyko powodziowe. Problemem jest mała zdolność retencyjna niektórych zlewni cząstkowych, prowadząca w konsekwencji do szybkiego odpływu wód, powodującego stany powodziowe rzek. W regionie ziemi wieluńskiej, największe zagrożenie dotyczy Gminy Działoszyn i Konopnica. Poza przyjęciem działań ochronnych służących minimalizowaniu skutków powodzi określonych w *Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru Dorzecza Odry*⁶⁹, konieczna jest również zmiana polityki przestrzennej w zakresie planowania zabudowy.

Intensywne i nawalne deszcze z kolei wywołują zagrożenie podtopieniami ze względu na wezbrania w rzekach. Problem dotyczy przede wszystkim zurbanizowanych części obszaru Partnerstwa o dużym udziale powierzchni nieprzepuszczalnych. Według danych Państwowej Służby Hydrogeologicznej⁷⁰ obszary zagrożone podtopieniami występują w obrębie doliny Warty, na całym biegu rzeki w obszarze Partnerstwa. Największy powierzchniowo zasięg podtopień wskazuje się na odcinku od Rychłocic (gm. Konopnica)

⁶⁷ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 28 czerwca 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Załęczański Łuk Warty PLH100007.

⁶⁸ Zasięg leja depresyjnego - stan na 12.2007 r. [w:] Gasiński J., Kaczmarek T., System obserwacji wód podziemnych w kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Bełchatów – prace doskonalące jakość systemu, Wiertnictwo Naft Gaz, 2008, t. 25, z. 2, 277–283.

⁶⁹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz.U. 2022 poz. 2714)

⁷⁰ <http://epsh.pgi.gov.pl/epsh/>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

do północnej granicy obszaru Partnerstwa, a także na odcinku od Kochlewa do miejscowości Kamion w gm. Wierzchlas.

Podsumowując, problemy ochrony środowiska w tym dotyczące obszarów objętych ochroną, z jakimi zmagają się region ziemi wieluńskiej są również istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2022-2030*. Dotyczy to przede wszystkim realizacji kierunków działań związanych z potencjalnym rozwojem infrastruktury komunikacyjnej, mogących wywołać konflikty w obszarach szczególnie cennych przyrodniczo. Działania z zakresu rozbudowy układu komunikacyjnego często są koniecznością. Istnieją jednak rozwiązania minimalizujące i kompensujące ewentualne negatywne oddziaływania. Najważniejszym jest przede wszystkim wybór odpowiedniej i optymalnej lokalizacji inwestycji, by w jak najmniejszym stopniu ingerować w środowisko przyrodnicze. Potencjalne negatywne skutki realizacji zamierzeń inwestycyjnych, które nie są możliwe do całkowitego uniknięcia, powinny być w każdym przypadku analizowane i minimalizowane.

W odniesieniu do inwestycji o charakterze punktowym, dużo łatwiej jest dostosować je do obowiązujących przepisów z zakresu ochrony środowiska. Mniejszym problemem jest ewentualna zmiana lokalizacji takich inwestycji. Z uwagi na stosunkowo niewielki obszar oraz zasięg oddziaływania istnieje więcej możliwości w zakresie doboru i podjęcia odpowiednich działań kompensacyjnych.

Biorąc pod uwagę powierzchnię obszarów chronionych w regionie ziemi wieluńskiej, istnieje możliwość, że część inwestycji podejmowanych w ramach realizacji *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* będzie realizowana w ramach obszarów chronionych. Należy mieć na uwadze przede wszystkim planowany w ramach projektowanego dokumentu strategicznego rozwój turystyki. Aby nie spowodować zagrożenia terenów wynikającego z ewentualnego nadmiernego ruchu turystycznego, w fazie realizacji konieczne będzie wdrożenie kluczowych zasad zrównoważonego rozwoju. Przede wszystkim celem zadań związanych z turystyką wraz z jednoczesną ochroną terenów cennych przyrodniczo powinno być odpowiednie kanalizowanie ruchu turystów (np. poprzez wytyczenie ścieżek i szlaków). Należy zaznaczyć, że w ramach Strategii planowany jest rozwój alternatywnych form turystyki, tj. turystyka poznawcza i edukacyjna, ekoturystyka oraz agroturystyka, które kładą większy nacisk na zrozumienie i ochronę środowiska naturalnego. Również rozwijanie infrastruktury towarzyszącej powinno odbywać się w sposób przyjazny dla środowiska, tj. wykorzystywanie przy realizacji ścieżek turystycznych, punktów widokowych czy też miejsc do odpoczynku materiałów naturalnych i odnawialnych, które harmonijnie wkomponują się w krajobraz. Działania z zakresu edukacji ekologicznej z kolei pozwolą na zwiększenie świadomości lokalnej społecznej i zachęcą do odpowiedzialnych zachowań. Aby zapewnić długoterminową ochronę unikalnych zasobów przyrodniczych regionu ziemi wieluńskiej rozwój turystyki wymaga również stałego monitorowania i adaptacji do zmian.

Rozwiązania zaproponowane w niniejszej *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* w dużej mierze uwzględniają działania i środki zapobiegawcze ewentualnym negatywnym oddziaływaniom na środowisko. Należy zaznaczyć również, że wobec wszelkich przedsięwzięć kwalifikujących się do mogących znacząco oddziaływać na środowisko wymagane

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. W przedmiotowej decyzji organ właściwy do jej wydania określi działania mające na celu zapobieganie bądź minimalizację negatywnego wpływu na środowisko w fazie budowy jak i eksploatacji.

3.4. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU RELIAZAJI PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO

Zarówno cele strategiczne, cele operacyjne, jak i wszystkie kierunki rozwoju wyznaczone w projekcie *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* skierowane są ogólny rozwój społeczno-gospodarczy z uwzględnieniem ochrony i poprawy stanu środowiska. Brak realizacji któregokolwiek z założonych działań w sposób bezpośredni lub pośredni wpłynie przede wszystkim na obniżenie standardu życia mieszkańców regionu ziemi wieluńskiej, ale również w związku z postępującym wzrostem poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wód oraz gleby częściowo na pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* może potęgować niekorzystne tendencje w środowisku, m.in.:

- brak wzmocnienia konkurencyjności rolnictwa oraz działań z zakresu dążenia do uzyskania wysokiej jakości produktów rolno-spożywczych może skutkować stagnacją w sektorze rolniczym. Brak innowacji w rolnictwie może prowadzić natomiast do niewłaściwego zasobami ziemi, degradacją gleb i zanieczyszczeniem wód gruntowych;
- brak podjęcia działań z zakresu dążenia do przekształcenia gospodarki w neutralną dla klimatu decydując o zwiększonej lub pozostającej na niezmiennym poziomie emisji gazów cieplarnianych i zwiększonym zużyciu surowców energetycznych;
- wzrost energochłonności, z uwagi na utrzymanie przestarzałych technologii;
- brak rozwijania sektorów specjalizacji związanych z rolnictwem ekologicznym, energią odnawialną, turystyką i kulturą może prowadzić do dalszego zanieczyszczenia środowiska i zmniejszenia atrakcyjności regionu dla inwestycji ekologicznych;
- degradację ekosystemów cennych przyrodniczo;
- brak działań w zakresie ochrony i zwiększania dostępności zasobów dziedzictwa kulturowego może przyczynić się do spójności krajobrazu kulturowego w regionie ziemi wieluńskiej;
- pogorszenie atrakcyjności turystycznej poprzez degradację części obiektów zabytkowych i dziedzictwa kulturowego oraz naturalnego niszczenia obiektów;
- zwiększenie emisji liniowej spalin do powietrza atmosferycznego, jak również na wzrost poziomu hałasu na skutek złego stanu dróg w poszczególnych rejonach obszaru Partnerstwa;
- brak stworzenia atrakcyjnej oferty przewozowej publicznego transportu zbiorowego oraz działań z zakresu umożliwienia bezpiecznej komunikacji rowerowej wpłynąć będzie na zwiększanie emisji spalin i zanieczyszczenia środowiska przez indywidualnych ruch samochodowy;
- brak podejmowania spójnych, zintegrowanych i efektywnych działań z zakresu ochrony środowiska może w konsekwencji pogorszyć stan środowiska naturalnego;

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- brak efektywnego gospodarowania wodami, a co za tym idzie zagrożenie niespełnienia celów środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych i powierzchniowych określonych w „*Planie gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Odry*”;
- pogorszenie potencjału adaptacyjnego obszaru, a tym samym wzrost podatności na katastrofy naturalne i klęski żywiołowe, a w przyszłości wzrost kosztów adaptacji do zmian klimatu;
- niepełną edukację ekologiczną, która w pośredni sposób przyczynia się do poprawy stanu środowiska i jakości życia mieszkańców;
- ograniczenia inicjatyw obywatelskich w zakresie ochrony środowiska i promocji zasad zrównoważonego rozwoju oraz do obniżenia poczucia odpowiedzialności za stan środowiska mieszkańców i wrażliwości na działania zagrażające jego jakości;

i inne.

Reasumując, brak realizacji zadań zapisanych w *Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* może przynieść negatywne skutki, zarówno dla środowiska, jak i dla mieszkańców obszaru Partnerstwa. Można więc stwierdzić, iż pożądanym z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest doprowadzenie do realizacji celów i kierunków działań zapisanych w projekcie dokumentu.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

4. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Prognoza powinna identyfikować cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, unijnym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu. Należy również dokonać odniesienia celów ustalonych w *Strategii* do kierunków działań w dokumentach równoległych oraz określonych na szczeblu regionu. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej obszaru Partnerstwa.

4.1. CELE WYNIKAJĄCE Z POLITYKI UNIJNEJ

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (*Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*) – dokument przedstawia 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju, w tym m.in. cel 6 „Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi” i cel 7 „Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej energii po przystępnej cenie, zrównoważonej i nowoczesnej”.

Wskazane w dokumencie cele i kierunki działań mają odzwierciedlenie w celach i kierunkach działań wpisanych do sporządzanej *Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030*. Jako jeden z głównych motorów rozwoju gospodarczego wskazano dążenie do stopniowego przekształcania systemu energetycznego poprzez zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii (zarówno w ramach zaopatrzenia w ciepło, energię jak i w zakresie funkcjonowania komunikacji zbiorowej), termomodernizacje obiektów budowlanych, rozwój budownictwa energooszczędnego i pasywnego.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 - najważniejsze cele wyznaczone przez UE polegają na ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, zwiększeniu udziału energii ze źródeł odnawialnych i poprawie efektywności energetycznej.

W odniesieniu do sporządzanej **Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030**, powyższe założenia będą realizowane głównie poprzez ograniczenie zjawiska niskiej emisji i inwestycje w OZE, podnoszenie świadomości mieszkańców Powiatu i kształtowanie postaw proekologicznych, a także poprzez działania popularyzujące rozwiązania transportu nisko/zeroemisyjnego.

4.2. CELE WYNIKAJĄCE Z POLITYKI DOKUMENTÓW KRAJOWYCH

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (zwana dalej SOR) - głównym celem dokumentu jest „*Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym*”. Dodatkowo w ramach SOR określono 3 cele szczegółowe oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów SOR, tj. Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe. W zakresie ochrony środowiska w SOR określono m.in. następujące kierunki interwencji:

- zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód (m.in. kształtowanie krajobrazów sprzyjających zatrzymywaniu wody, budowa zbiorników małej i dużej retencji, rozwój infrastruktury zieleni);
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (m.in. ograniczanie emisji z transportu drogowego);
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego (m.in. rozwój infrastruktury zielonej i błękitnej obszarów zurbanizowanych w celu zachowania łączności przestrzennej wewnątrz tych obszarów i z terenami otwartymi, zwiększenie ogólnej lesistości kraju oraz zwartości kompleksów leśnych i powierzchni zalesianych);
- zarządzanie zasobami geologicznymi (m.in. zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania złóż strategicznych dla gospodarki)
- gospodarka odpadami (m.in. gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, rozwijanie recyklingu odpadów oraz dążenie do maksymalizacji wykorzystywania odpadów jako surowców).
- oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych (m.in. zapewnienie odpowiednich poziomów ochrony przed skutkami oddziaływań pól elektromagnetycznych).

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030 uwzględni działania wskazane do realizacji w SOR m.in. w kwestii ograniczenia źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza (m.in. poprzez rozwój OZE, rozwój nisko/zeroemisyjnego transportu, zwiększenie efektywności energetycznej budynków), zwiększania dyspozycyjnych zasobów wodnych (m.in. poprzez wspieranie programów małej retencji oraz zapobiegania suszy, rozwój błękitno-zielonej infrastruktury – BZI), rozwój

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

gospodarki o obiegu zamkniętym i inne. Stwierdza się, że projektowany dokument w pełni odnosi się do działań w zakresie ochrony środowiska określonych w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*.

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej – celem głównym dokumentu jest „Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców”, wyznaczono również 3 cele szczegółowe:

I Środowisko i zdrowie (poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego);

II Środowisko i gospodarka (Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska);

III Środowisko i klimat (łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych).

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030 uwzględnia w pełni zarówno główne cele *Polityki ekologicznej państwa 2030*, jak również wskazane cele szczegółowe.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju dla Polski do 2025 roku – w dokumencie rekomendowane są następujące działania na rzecz zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do wymiaru ekologicznego:

- gwarancje, że każdy program rozwoju gospodarczego i polityka sektorowa, każda działalność gospodarcza poddana zostanie ocenie oddziaływania na środowisko,
- gwarancje, że w każdy program zagospodarowania przestrzennego kraju i regionu wkomponowane zostaną elementy ochrony środowiska, zdrowia, dóbr kultury, ochrony różnorodności biologicznej i pomników natury,
- gwarancje, że działalność proekologiczna, w tym wykorzystanie odnawialnych zasobów energetycznych i recykling surowców, stanie się konkurencyjna na rynku poprzez właściwą politykę finansową i fiskalną, wprowadzającą internalizację kosztów zewnętrznych ochrony zdrowia i środowiska do ceny rynkowej produktów,
- swobodny transfer technologii i inwestycji proekologicznych oraz wsparcie dla eksportu polskiej myśli technicznej w tym zakresie.

Stwierdza się, że cele zawarte w **Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030** uwzględniają elementy ochrony środowiska, zdrowia, dóbr kultury oraz ochrony różnorodności biologicznej. W ramach realizacji *Strategii* wspierane będzie również wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, rozwój gospodarki cyrkularnej zaś społeczeństwo będzie doksztalcane i uświadamiane względem kwestii ekologicznych.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2025 (z perspektywą do 2030 oraz 2040 r.) – to dokument, którego celem jest poprawa jakości powietrza na terenie całej Polski. Kierunkami działań prowadzonymi do osiągnięcia celów szczegółowych, tj. osiągnięcia i dotrzymania co najmniej standardów jakości powietrza określonych w prawodawstwie unijnym oraz krajowym, są:

- Podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza;

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- Stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza;
- Włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi;
- Rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza;
- Upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030 w swoich założeniach realizuje powyższe cele poprzez bezpośrednie działania związane z poprawą jakości powietrza (takie jak wykorzystanie ekologicznych technologii) oraz poprzez włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza, uświadamiając konieczność ograniczenia niskiej emisji oraz kształtując w nich postawy proekologiczne.

4.3. CELE WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW REGIONALNYCH

Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2030 - Uchwała nr XXXI/414/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r. Jednym z wyznaczonych w dokumencie celów jest kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska i walorów krajobrazowych Polski. Celem ograniczenia zanieczyszczeń, uzyskania i utrzymania dobrego stanu wód, poprawy stanu ilościowego zasobów wodnych oraz poprawy gospodarki odpadami, w koncepcji ustalono niniejsze kierunki działań:

- zaspokojenia bieżących potrzeb rozwojowych społeczeństwa w drodze najmniejszych konfliktów ekologicznych i społecznych,
- zabezpieczenia możliwości dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o zachowane w dobrym stanie zasoby naturalne, kulturowe i lokalne walory środowiska,
- zapewnienia racjonalnego powiązania rozwoju społeczno-gospodarczego z ochroną zasobów wodnych i ich dostępnością,
- zapewnienia bezpieczeństwa poprzez podjęcie działań na rzecz ograniczenia ryzyka powodziowego oraz zagrożenia skutkami suszy,
- zapewnienia ciągłości i możliwości rozwoju na wielu obszarach Polski przez skuteczną ochronę złóż surowców kopalnych (w tym wód mineralnych) przed bezplanową eksploatacją.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030 uwzględniając cele i kierunki działań z zakresu ochrony i utrzymania posiadanych zasobów naturalnych oraz kulturowych wpisuje się założenie strategii wojewódzkiej.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz Plan zagospodarowania miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi – uchwała Nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. W zakresie ochrony środowiska przyrodniczego celem strategicznym na terenie województwa jest stworzenie regionu o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Kierunki działań, które składają się na powyższy cel to:

- racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi, poprzez ochronę gleb i racjonalne gospodarowanie złożami kopalin,
- zwiększanie i poprawa jakości zasobów wodnych (poprzez m.in. poprawę zdolności retencyjnej zlewni, poprawę jakości wód powierzchniowych i ochronę zasobów wód podziemnych),
- poprawa jakości powietrza, m.in. poprzez wdrażanie technologii zmierzających do ograniczenia emisji CO₂,
- kształtowanie zasobów leśnych,
- zachowanie i wzrost różnorodności biologicznej,
- zachowanie najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewnienie ciągłości systemu ekologicznego,
- przeciwdziałanie zagrożeniom m.in. poprzez poprawę klimatu akustycznego, ograniczenia zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym, ograniczenie zagrożenia awariami, ograniczenie zagrożenia ruchami masowymi, ograniczenie zagrożenia powodziowego, przeciwdziałanie skutkom i adaptacja do zmian klimatu.

Wśród założeń *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* można odnaleźć dążenie do rozwoju technologii zmierzających do ograniczenia emisji CO₂ (zarówno w odniesieniu do zapotrzebowania na energię i ciepło jak i w odniesieniu do rozwiązań komunikacyjnych), działania na rzecz adaptacji regionu ziemi wieluńskiej do zmian klimatycznych, a także utrzymanie i ochronę posiadanych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych.

Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 roku do 2030 – jest dokumentem strategicznym województwa syntezującym istotne kwestie związane z ochroną środowiska, opracowanym zgodnie z dokumentami sektorowymi oraz dokumentami krajowymi. Dokument opisuje 10 obszarów interwencji, które odpowiadają poszczególnym komponentom środowiska lub obszarom mającym wpływ na stan środowiska. Poniżej wymieniono cele wskazane w dokumencie, w zakresie:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza: P.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu zagrożenia hałasem;
- Zagrożenia hałasem: ZH.I. Poprawa klimatu akustycznego w województwie łódzkim
- Pola elektromagnetyczne (PEM): PEM.I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi
- Gospodarowanie wodami gleb: GW.I. Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) – rzecznych i jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), GW.II. Ochrona przed niedoborami wody i powodzią
- Gospodarka wodno-ściekowa: GWS.I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej;
- Zasoby geologiczne: ZG.I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi;
- Gleby: GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu;

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów: GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa łódzkiego;
- Zasoby przyrodnicze (ZP); ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej, ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, ZP.III. Zwiększanie lesistości;
- Zagrożenia poważnymi awariami (PAP): PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków.

Zdefiniowane w *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* cele uwzględniają założenia wskazane w wojewódzkim programie ochrony środowiska, w zakresie wszystkich komponentów środowiska. Strategia uwzględnia cele i kierunki działań dotyczące m.in. poprawy jakości powietrza przy zabezpieczeniu energetycznym obszaru, ochrony klimatu wraz z adaptacją do skutków zmian klimatycznych, ochrony zasobów przyrodniczych i bioróżnorodności, gospodarki odpadami, gospodarowania wodami i inne.

4.4. CELE WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW RÓWNOLEGLYCH

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wieluńskiego na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025

Nadrzędnym celem dokumentu jest poprawa stanu i ochrona środowiska przy jednoczesnym zapewnieniu rozwoju społeczno-gospodarczego. Po przeprowadzeniu analizy stanu środowiska wyznaczono cele oraz określono zadania, których realizacja przełoży się na poprawę stanu środowiska w powiecie. Sporządzony dla powiatu program ochrony środowiska ujmuje następujące obszary interwencji i przypisane im kierunki interwencji:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza (poprzez: budowę energooszczędnych obiektów, poprawa efektywności energetycznej obiektów na terenie powiatu);
- Gospodarka wodno-ściekowa (poprzez: rozbudowę sieci kanalizacyjnej, rozbudowę infrastruktury kanalizacyjnej, budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, rozbudowę sieci wodociągowej, rozbudowę infrastruktury wodociągowej);
- Zasoby przyrodnicze (poprzez: edukację ekologiczną);
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (poprzez: usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest);

Zdefiniowane w *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* cele uwzględniają założenia wskazane w *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Wieluńskiego*, przede wszystkim poprzez wzmacnianie świadomości ekologicznej społeczeństwa a także kierunków działań dotyczących poprawy efektywności energetycznej obiektów, tj. termomodernizacja, budownictwo pasywne i energooszczędne itp.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pajęczańskiego na lata 2015 – 2018 z prognozą do roku 2020

Program Ochrony Środowiska Powiatu Pajęczańskiego ma za zadanie pomóc w rozwiązywaniu istniejących problemów, a także przeciwdziałać zagrożeniom, które mogą pojawić się w przyszłości. Sporządzony dla powiatu program ujmuje następujące obszary interwencji i przypisane im kierunki:

- Jakość powietrza (poprzez: termomodernizację budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, wdrażanie nowoczesnych technologii przyjaznych środowisku (BAT), modernizacja lokalnych kotłowni osiedlowych itp.)
- Gospodarowanie odpadami (poprzez: zapobiegania i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów, objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców, ukształtowanie systemu unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych itp.);
- Stosunków wodnych i jakości wód (poprzez: całkowitą likwidację zrzutu ścieków nieoczyszczonych z miast i zakładów przemysłowych, znaczącą redukcję ładunku substancji biogenych ze ścieków komunalnych oraz istotne ograniczenie zrzutu azotu ze źródeł rolniczych, realizacja oczyszczalni ścieków dla każdej z siedzib gmin na terenie powiatu, modernizacja i budowa sieci wodociągowych);
- Hałas (poprzez: zmniejszenie narażenia mieszkańców na nadmierny, ponadnormatywny poziom hałasu, zwłaszcza emitowanego przez środki transportu, utrzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna);
- Promieniowanie niejonizujące (nadrzędnym celem jest utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń dla środowiska i mieszkańców ze strony promieniowania elektromagnetycznego);
- Nadzwyczajnych zagrożeń środowiska (celami są: podnoszenie świadomości społecznej w zakresie bezpieczeństwa ekologicznego, biologicznego i chemicznego, zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego na poziomie umożliwiającym zrównoważony rozwój powiatu, zmniejszenie zagrożeń ze strony stosowanych pestycydów poprzez nasilenie atestacji opryskiwaczy i szkolenia rolników itp.);
- Różnorodność biologiczna (poprzez: zwiększenie bezpieczeństwa ekologicznego powiatu poprzez utrzymanie istniejącego stanu różnorodności biologicznej i krajobrazowej, reintrodukcja wybranych gatunków, renaturyzacja i poprawa stanu ekosystemów najcenniejszych i zniszczonych, zwiększenie skuteczności narzędzi planistycznych (plan zagospodarowania przestrzennego) jako narzędzia ochrony przyrody i krajobrazu itp.);
- Retencja wodna (poprzez: budowę zbiornika małej retencji w miejscowości Kiełczygłów – Okupniki, budowa zbiornika małej retencji w miejscowości Bobrowniki, gmina Działoszyń).

Zdefiniowane w **Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030** cele uwzględniają założenia wskazane *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Pajęczańskiego*, przede wszystkim w zakresie termomodernizacji budynków, zapobiegania i minimalizacji generowanych odpadów (założenie wspólnej polityki gospodarowania odpadami), podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców, utrzymania i ochrony posiadanych walorów przyrodniczych i krajobrazowych, działania na rzecz adaptacji do zmian klimatu.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

5. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE

Kierunki działań strategicznych, planowanych do realizacji w ramach poszczególnych celów *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* zostały poddane ocenie możliwych oddziaływań na środowisko. W stosunku do każdego celu szczegółowego z uwzględnieniem zaplanowanych w ramach jego realizacji kierunków działań przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (obszary Natura 2000 oraz inne obszary chronione, różnorodność biologiczna, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, klimat, zasoby naturalne, powierzchnia ziemi, krajobraz, zabytki i dobra materialne, ludzie).

Stopień i zakres oddziaływania uzależniony jest przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia – czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie, w ramach nieprzekształconych dotąd terenów otwartych (np. użytkowanych rolniczo) lub też na obszarach (lub w ich pobliżu) objętych ochroną przyrodniczą. Dla tych ostatnich zakres negatywnych oddziaływań może być największy.

Biorąc pod uwagę, że projektowany dokument *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* zawiera jedynie cele i kierunki, a nie konkretne działania, przeprowadzona w niniejszej Prognozie analiza oddziaływania cechuje się znaczną ogólnością. Szczegółowa ocena wpływu planowanych zamierzeń, może mieć miejsce dopiero wówczas, gdy dostępna jest informacja o dokładnej lokalizacji inwestycji, zasięgu, technologii, itd. Analiza wpływu konkretnych działań na poszczególne komponenty środowiska z uwzględnieniem celów ochrony – w przypadku obszarów chronionych, dokonywana będzie w ramach procedury oceny oddziaływania i rozpatrywana w raportach o oddziaływaniu przedsięwzięć na środowisko.

Należy zaznaczyć, że część zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* może wymagać w przyszłości przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na etapie opracowywania *Prognozy Oddziaływania na Środowisko* dla przedmiotowego dokumentu, wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. Część z omówionych poniżej oddziaływań ma charakter wyłącznie hipotetyczny – dana inwestycja może, ale nie musi być realizowana na podstawie celów określonych w *Strategii*.

Prognozowane oddziaływania według przyjętych metod przedstawiono opisowo, analizując przykładowe i typowe oddziaływania oraz w ujęciu macierzowym w tzw. **macierzy skutków**

-74 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

środowiskowych, do wypełnienia której zastosowano odpowiednią kolorystykę. Przy ocenie uwzględniono zarówno końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia, jak i jego potencjalne oddziaływanie na etapie eksploatacji (funkcjonowania) oraz na etapie budowy (realizacji). Wyniki analizy zawarte w macierzy skutków środowiskowych zostały potwierdzone opisem w odniesieniu do poszczególnych komponentów i właściwości środowiska, w celu określenia możliwych oddziaływań skutków realizacji ustaleń dokumentu. Macierz oddziaływań na środowisko stanowi syntetyczne zestawienie możliwych skutków środowiskowych pozytywnych, negatywnych, bezpośrednich, pośrednich, krótkoterminowych, długoterminowych oddziaływań planowanych działań. Macierz stanowi **ZAŁĄCZNIK NR 1** do niniejszej Prognozy Oddziaływania na Środowisko.

5.1. ODDZIAŁYWANIE CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ OKREŚLONYCH W STRATEGII NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Poniżej przedstawiono oddziaływanie na środowisko celów oraz kierunków działań sformułowanych w *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* na poszczególne komponenty środowiska.

I CEL STRATEGICZNY - GOSPODARKA: WYSPECJALIZOWANY REGION ZIEMI WIELUŃSKIEJ

1.1. Wysokotowarowe rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze

Niniejszy cel strategiczny obejmuje kierunki działań związane ze zwiększeniem konkurencyjności rolnictwa na rynku gospodarczym poprzez wprowadzenie nowoczesnych technologii i innowacji, a także wyspecjalizowanie oferty rolniczej regionu ziemi wieluńskiej (opartej m.in. o pszczelarstwo, winiarstwo i ogrodnictwo). Biorąc pod uwagę obecność obszarów chronionych i cennych przyrodniczo, *Strategia* podkreśla znaczenie rozwoju rolnictwa zrównoważonego opartego na produkcji wysokiej jakości żywności, przy jednoczesnym ograniczeniu niekorzystnego oddziaływania na środowisko naturalne.

Analizując oddziaływanie niniejszego celu operacyjnego na środowisko należy mieć przede wszystkim na uwadze, że projektowany dokument strategiczny skupia się na przedstawieniu celów i kierunków, a nie konkretnych zadań. W związku z tym ocena oddziaływania wymagać będzie uszczegółowienia na etapie wskazania konkretnych zamierzeń oraz ich lokalizacji.

Bioróżnorodność, rośliny, zwierzęta, obszary chronione

Zaproponowane w celu zwiększenie konkurencyjności rolnictwa można rozpatrywać dwojako pod względem oddziaływania na różnorodność biologiczną. Z jednej strony, realizacja celu może prowadzić do intensyfikacji rolnictwa wpływającej na powstawanie monokultury naturalnych siedlisk. Jest to jednak założenie wyłącznie hipotetyczne, którego wystąpienie uzależnione będzie od kierunku podjętych na podstawie *Strategii* działań. Biorąc pod uwagę jednak, wszystkie zaproponowane w ramach celu operacyjnego kierunki działań zdecydowanie zauważalna jest przewaga potencjalnego oddziaływania

-75 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

o charakterze pozytywnym. Przede wszystkim, ujęte w Strategii kierunki działań zakładają wprowadzanie w rolnictwie nowych technologii i innowacji, co może przynieść bezpośrednie rezultaty stosowania zrównoważonych praktyk rolniczych, m.in. chroniących gleby, zmniejszających potrzeby stosowania pestycydów i nawozów chemicznych itp., wpływając tym samym korzystnie na zdrowie ekosystemów. Rozwój specjalizacji w dziedzinach takich jak pszczelarstwo, winiarstwo czy ogrodnictwo zadecyduje o różnorodności upraw, wspierając bioróżnorodność gatunków owadów zapylających czy też ptaków. Wzmocnienie powiązań rolników stanowić będzie lepsze zarządzanie zasobami, decydując o bardziej efektywnym wykorzystaniu gruntów rolnych. To natomiast zredukuje presję rolnictwa na obszary naturalne. Wsparcie dla produkcji ekologicznej i tradycyjnej żywności wiąże się natomiast z rozwojem praktyk przyjaznych dla środowiska.

Ludzie

Wobec ludzi przewiduje się przede wszystkim pozytywne oddziaływanie o charakterze ekonomicznym, zarówno w odniesieniu do obniżenia kosztów prowadzenia działalności rolniczej (wzrost współpracy między rolnikami) jak i zwiększenia zysków (wzmacnianie specjalizacji, innowacji i nowoczesnych technologii w rolnictwie pozwoli na stworzenie niszowych rynków, dając możliwość wyższych dochodów dzięki produkcji wysokiej jakości produktów).

Zastosowanie zrównoważonych praktyk rolniczych, a tym samym zmniejszanie negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko wpłynie również pośrednio na zdrowie i jakość życia ludzi. Założenia rolnictwa zrównoważonego to m.in. produkcja wysokiej jakości żywności. W związku z tym spodziewany jest również korzystny wpływ na zdrowie ludzi. Żywność ekologiczna nie zawiera szkodliwej chemii, a więc przede wszystkim środków ochrony roślin (pestycydów). Produkty są zdrowsze, zawierają więcej witamin, mikroelementów itp.

Wody podziemne i powierzchniowe

Zakładane w ramach proponowanych kierunków działań wdrażanie nowoczesnych technologii i zrównoważonych praktyk w rolnictwie będzie miało wpływ na redukcję zanieczyszczeń. Produkcja wysokiej jakości, ekologicznej żywności związana jest często z ograniczeniem lub eliminacją stosowania chemicznych środków ochrony roślin, co z kolei pośrednio przyczynia się do poprawy jakości wód.

Prognozowana redukcja zanieczyszczeń mających wpływ na środowisko wodne dotyczy również założeń Strategii dot. zastosowanie koncepcji gospodarki obiegu zamkniętego (GOZ). Wskaźane w ramach działań rekomendowanych przez JST do realizacji w ramach Strategii (Załącznik 1 do Strategii) opracowanie polityki wykorzystania odpadów rolnych i pozostałości z sektora rolno-spożywczego ograniczy ich składowanie, które może powodować wycieki szkodliwych substancji do gleby i wód gruntowych. Efektywne zarządzanie odpadami wpłynie również do ograniczenia zanieczyszczeń przedostających się do wód powierzchniowych. Realizacja takiego zamierzenia wpłynie zatem na zmniejszenie ryzyka zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych. Kluczowym jest jednak odpowiednie wdrażanie i monitorowanie prowadzonej polityki, aby zminimalizować potencjalne negatywne skutki, które mogą być związane z ewentualnym niewłaściwym zarządzaniem odpadami.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zwiększenie skali produkcji rolnej (nawet przy zastosowaniu nowoczesnych technologii) może generować jednak negatywne oddziaływanie w postaci wzrostu zużycia wody, obciążając lokalne zasoby wodne. W tym przypadku konieczne jest równoczesne wdrażanie zasad właściwego zarządzania wodą, co ograniczy możliwość wystąpienia niniejszego zagrożenia.

Powietrze i klimat

Zakładany w *Strategii zrównoważony rozwój rolnictwa* może przyczynić się do poprawy jakości powietrza i ograniczenia negatywnego wpływu na klimat, co jest kluczowe dla zdrowia ludzi oraz ochrony środowiska. Prognozuje się, iż nowoczesne technologie rolnicze mogą wpłynąć na optymalizację zużycia zarówno nawozów jak i paliw, decydując o zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń powietrza.

Zwiększenie skali produkcji rolniczej i eksportu lokalnych produktów może natomiast pośrednio prowadzić do wzrostu emisji związanych z transportem. Warto podkreślić jednak, że *Strategia* zakłada promowanie nabywania i spożywania wśród mieszkańców regionu ziemi wieluńskiej produktów lokalnych a także rozwój lokalnych rynków zbytu (rynków i targowisk), wspierając krótkie łańcuchy dostaw żywności, co może częściowo ograniczyć wystąpienie niniejszego oddziaływania.

Powierzchnia ziemi i gleby

Ewentualne zwiększenie produkcji rolniczej, a tym samym intensywniejsze użytkowanie ziemi może prowadzić do erozji gleb, a tym samym degradacji środowiska. W ograniczeniu niniejszego zagrożenia istotne będą wskazywane w *Strategii* działania promocyjne dotyczące zrównoważonych praktyk rolniczych, a zatem również tych, które poprawiają jakość gleby i ograniczają jej degradację. Rozwój zrównoważonego rolnictwa, na którym skupia się niniejszy cel może odegrać kluczową rolę w zachowaniu zdrowia gleb oraz zapewnieniu długofalowej produktywności rolniczej. W aspekcie długoterminowym należy spodziewać się, że ekologiczny system gospodarowania oraz utrzymania zdrowotności gleby przyczyni się do podwyższenia jej żyzności oraz poprawy jej kondycji poprzez dostarczanie odpowiednich składników odżywczych, poprawę struktury gleby i wydajne gospodarowanie zasobami wody.

Krajobraz

Zrównoważone rolnictwo wiąże się ze wsparciem zdrowia ekosystemów, co pośrednio ma wpływ również na różnorodność i estetykę krajobrazu. Zrównoważone praktyki rolnicze przyczyniają się do ochrony gleb, wody, powietrza a także wspierają bioróżnorodność, natomiast odpowiednie zarządzanie zasobami naturalnymi generuje również pozytywne oddziaływanie na krajobraz naturalny.

Zasoby naturalne

Prognozuje się oszczędność zasobów naturalnych. Zrównoważone praktyki rolnicze ograniczają m.in. stosowanie sztucznych środków ochrony roślin i nawozów. W związku z tym nie dochodzi do zubażania zasobów naturalnych, niezbędnych do wytworzenia przemysłowych środków produkcji. Oszczędność zasobów naturalnych prognozowana jest również ze względu na zaproponowane w *Strategii* wdrażanie w rolnictwie aspektów gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Dobra materialne i zabytki – brak oddziaływań, oddziaływanie obojętne

1.2. Obszar Nowej Energii

Niniejszy cel skupia się na wsparciu samorządów lokalnych w wypracowaniu nowego modelu rozwoju gospodarczego w zakresie energetyki. W ramach *Strategii rozwoju ponadlokalnego* założono stopniowe przekształcanie systemu energetycznego poprzez zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii (zarówno w ramach zaopatrzenia w ciepło, energię jak i w zakresie funkcjonowania komunikacji zbiorowej), termomodernizację obiektów budowlanych, rozwój budownictwa energooszczędnego i pasywnego.

Analizując oddziaływanie niniejszego celu operacyjnego na środowisko należy mieć przede wszystkim na uwadze, że projektowany dokument strategiczny skupia się na przedstawieniu celów i kierunków, a nie konkretnych i precyzyjnych zadań. W związku z tym ocena oddziaływania wymagać będzie uszczegółowienia na etapie wskazania konkretnych zamierzeń, ich wielkości, zastosowanych technologii a także precyzyjnie określonej lokalizacji.

Bioróżnorodność, rośliny, zwierzęta, obszary chronione

Odnosząc się do realizacji działań z zakresu energetyki opartej o odnawialne źródła energii prognozowane są zarówno silne i trwałe oddziaływania pozytywne jak i częściowo oddziaływania negatywne. Sama produkcja energii ze źródeł odnawialnych jest zdecydowanie działaniem o silnym, długoterminowym, pozytywnym wpływie na roślinność, zwierzęta oraz zachowanie bioróżnorodności, ze względu na ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza. Popularyzowanie i wdrażanie technologii magazynowanie energii z OZE może przyczynić się do stabilności energetycznej i zmniejszenia potrzeby wykorzystania elektrowni konwencjonalnych, ograniczając tym samym negatywne skutki dla przyrody. Zmniejszenie ilości gazów cieplarnianych oraz szkodliwych substancji (pyłów, dwutlenku siarki, tlenu węgla, dwutlenku azotu) w atmosferze wpłynie na ogólną poprawę funkcjonowania roślin i zwierząt.

Wystąpienie ewentualnych oddziaływań negatywnych uzależnione będzie od zakresu oraz specyfiki rodzaju OZE, których realizacja zostanie w przyszłości podjęta. Tabela rekomendowanych przez JST działań do realizacji w ramach Strategii (Załącznik nr 1 do Strategii) nie precyzuje rodzaju planowanych OZE.

Najbardziej kontrowersyjnym pod względem siedlisk źródłem energii OZE jest energia wiatru. Funkcjonowanie farm wiatrowych stanowi zagrożenie przede wszystkim dla ptaków i nietoperzy. W przypadku gdy w przyszłości rozważana będzie budowa farm wiatrowych, przy wyborze ich lokalizacji niezwykle ważne jest więc uwzględnienie tras przelotów i lokalizowanie siłowni wiatrowych z dala od nich. Wśród uwarunkowań lokalizacyjnych farm wiatrowych ważny jest również skład gatunkowy populacji ptaków w pobliżu elektrowni.

Mimo, iż w Strategii nie wskazuje się bezpośrednio inwestycji związanych z budową elektrowni wodnych, należy pamiętać, że elektrownia wodna, jako źródło OZE, również wpisuje się w założenia strategii. W przypadku realizacji w przyszłości takiego zamierzenia, spodziewane jest przerwanie ciągłości podłużnej rzeki, ograniczając naturalne migracje organizmów wodnych. Oddziaływanie te mogą prowadzić do niszczenia ekosystemów wodnych. Ze względu na brak informacji w dokumencie strategicznym

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

dotyczący potencjalnej budowy elektrowni wodnych, wskazanie niniejszego oddziaływania ma charakter wyłącznie hipotetyczny i teoretyczny.

Nie stwierdza się znaczących negatywnych oddziaływań na bioróżnorodność przy budowie elektrowni słonecznych. Stwierdza się jednak, że pośrednim wpływem będzie zacienienie terenu przez panele słoneczne, związane z charakterystyczną konstrukcją instalacji fotowoltaicznych. Pomimo tego, iż nie istnieją przeciwwskazania, aby pod panelami fotowoltaicznymi zaistniała niska roślinność, to w naturalny sposób ograniczone zostaną rodzaje gatunków roślin, które będą mogły być uprawiane pod panelami. W odniesieniu do wpływu na zwierzęta - panele fotowoltaiczne mogą powodować oślepianie ptaków. Dodatkowo, istnieje możliwość, że ptactwo związane ze środowiskiem wodnym może mylnie odbierać błyszczące powierzchnie z lustrem wody. Niniejsze zagrożenie można w prosty sposób zminimalizować - panele należy pokryć warstwą antyrefleksyjną.

Potencjalną ocenę oddziaływania na środowisko biogazu jako alternatywnego źródła energii należy rozpatrywać dwojako. Przede wszystkim należy wziąć pod uwagę, że ewentualne funkcjonowanie biogazowni może wpływać na zwiększone zaopatrzenie w wykorzystywane w niej substraty. To z kolei może prowadzić do zmiany użytkowania gruntów, zwiększając powierzchnie upraw monokulturowych, a tym samym negatywnie wpływając na bioróżnorodność. Negatywnym efektem będzie również budowa obiektu i związane z nią zajęcie terenu. W zależności od lokalizacji obiektu oraz jego wielkości prognozuje się możliwość wystąpienia przekształcenia naturalnych siedlisk, co może wpłynąć negatywnie na lokalną faunę i florę. Na obecnym (strategicznym) etapie planowania, wielkość oddziaływania jest trudna do zidentyfikowania, ze względu na brak szczegółowych informacji dotyczących wielkości zamierzenia, parametrów obiektów a także precyzyjnej lokalizacji obiektu.

W perspektywie długoterminowej, ze względu na spodziewaną poprawę jakości powietrza (spowodowaną m.in. redukcją emisji gazów cieplarnianych) oczekiwanym rezultatem funkcjonowania potencjalnej biogazowni będzie poprawa funkcjonowania fauny i flory w regionie ziemi wieluńskiej.

W odniesieniu do ogólnych, długoterminowych korzyści płynących z wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii, powyższej wskazane zagrożenia określa się jako mało znaczące. W wyniku realizacji instalacji wykorzystujących do produkcji energii odnawialne źródła energii prognozuje się silne oddziaływanie pozytywne. Rozwój instalacji OZE ograniczy negatywny wpływ na stan powietrza emisji ze źródeł niskich, w których obecnie energia pozyskiwana jest z paliw kopalnych. Zmniejszenie ilości gazów cieplarnianych oraz szkodliwych substancji (pyłów, dwutlenku siarki, tlenu węgla, dwutlenku azotu) w atmosferze wpłynie na ogólną poprawę funkcjonowania roślin i zwierząt.

Aby zagwarantować minimalizację negatywnych oddziaływań rozwoju OZE na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta i obszary chronione należy na późniejszym etapie planowania należy dokonać właściwego doboru lokalizacji tego rodzaju inwestycji. Instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru, systemy fotowoltaiczne a także instalacje do produkcji paliw z produktów roślinnych (tj. biogazownie), w zależności od przyjętych założeń (mocy, lokalizacji, specyfiki itp.) mogą stanowić przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Wówczas wymagane jest uzyskanie decyzji środowiskowej, a wpływ przedsięwzięć na bioróżnorodność, rośliny, zwierzęta i obszary chronione powinien być szczegółowo rozpatrywany na etapie oceny oddziaływania na środowisko konkretnych instalacji.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

W odniesieniu do zaproponowanej w *Strategii rozwoju ponadlokalnego termomodernizacji obiektów budowlanych*, spodziewanym negatywnym oddziaływaniem będą jedynie prace budowlane na etapie realizacji inwestycji. Oddziaływanie to będzie dotyczyć przede wszystkim płoszenia zwierząt lub ewentualnego zaburzania tras przelotów ptaków oraz ewentualnym niszczeniem ich gniazd w budynkach poddawanych remontowi. Istotnym jest, aby przed rozpoczęciem prac wykonana została inwentaryzacja przyrodnicza w takich obiektach. Proponuje się również tworzenie siedlisk zastępczych (np. skrzynek dla nietoperzy, albo budek lęgowych) na czas prac remontowo-budowlanych. Ze względu na krótki okres oddziaływania, prognozuje się, że działanie te nie spowoduje utraty bioróżnorodności oraz nie zmniejszy populacji określonych gatunków.

Generalnie, w dłuższym horyzoncie czasowym zwiększenia efektywności energetycznej zabudowań poprzez ich termomodernizację, ale także rozwój budownictwa pasywnego wygeneruje silne oddziaływanie pozytywne. Termomodernizacja, rozwój budownictwa pasywnego oraz wymiana źródeł ciepła na proekologiczne ograniczy negatywny wpływ na stan powietrza emisji ze źródeł niskich, w których obecnie energia pozyskiwana jest z paliw kopalnych. Zmniejszenie ilości gazów cieplarnianych oraz szkodliwych substancji (pyłów, dwutlenku siarki, tlenku węgla, dwutlenku azotu) w atmosferze wpłynie na ogólną poprawę funkcjonowania roślin i zwierząt.

Ludzie

Instalacje OZE mogą stać się stałym oddziaływaniem z zakresu warunków akustycznych – zwłaszcza ewentualne siłownie wiatrowe (*Strategia* nie określa typu planowanych instalacji OZE). Negatywne oddziaływanie na organizm ludzki może być spowodowane hałasem emitowanym przez turbiny wiatrowe. Instalacje takie powinny zatem być lokalizowane jak najdalej od siedzib ludzkich. W przypadku tego rodzaju inwestycji (tak, jak w przypadku wszystkich inwestycji „konfliktowych”) niezwykle ważna jest także właściwa komunikacja z lokalną społecznością przed i w trakcie realizacji przedsięwzięcia. Ponieważ, w ramach wykazu działań rekomendowanych przez JST do realizacji w ramach Strategii (Załącznik nr 1 do Strategii) nie sprecyzowano rodzaju planowanych OZE, na obecnym, strategicznym etapie planowania, oddziaływanie to ma charakter wyłącznie hipotetyczny i teoretyczny.

Potencjalnym negatywnym oddziaływaniem może również cechować się ewentualna realizacja biogazowni rolniczych. Funkcjonowanie takich obiektów zwykle wiąże się z emisją do atmosfery związków odorowych, wynikających z procesu fermentacji składowania substratów. W zależności od lokalizacji biogazowni, mogą pojawić się konflikty społeczne. Na obecnym, strategicznym etapie planowania brak określenia precyzyjnej lokalizacji obiektów uniemożliwia rzetelną ocenę wpływu potencjalnego zamierzenia na tereny mieszkaniowe. Należy zaznaczyć jednak, że realizacja takich inwestycji wymaga uzyskania stosownych pozwoleń środowiskowych oraz konsultacji ze społeczeństwem. Przedsięwzięcie takie wymagać będzie jednak odrębnych, szczegółowych analiz dot. oddziaływania na środowisko a jego powstanie oraz funkcjonowanie podlegać będzie dodatkowym obostrzeniom – nałożonym m.in. przez decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

W odniesieniu do innych typów instalacji OZE nie prognozuje się wystąpienia negatywnych oddziaływań na ludzi. Przeciwnie, w związku z rozwojem Odnawialnych Źródeł Energii udział zaopatrzenia w ciepło z konwencjonalnych źródeł zmniejszy się a tym samym niska emisja zanieczyszczeń zostanie ograniczona. Prognozuje się pozytywny długoterminowy wpływ na ludzi i ich zdrowie z uwagi na poprawę jakości

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

powietrza. Prognozuje się podniesienie komfortu życia mieszkańców i korzystny wpływ na ich stan zdrowia.

Wody podziemne i powierzchniowe

Strategia nie wskazuje realizacji elektrowni wodnych, które mogą generować wystąpienie potencjalnych negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe. Niemniej jednak, realizacja elektrowni wodnych również wpisuje się w założenia strategii dotyczące rozwijania odnawialnych źródeł energii. Ewentualne uzupełnienie w przyszłości Strategii o taką inwestycję może wpłynąć na negatywne oddziaływanie na środowisko wodne. Działanie elektrowni wodnej może powodować zaburzenie równowagi w okolicznych ekosystemach. Największe efekty są oczywiście zauważalne w samych rzekach, na których wybudowano zaporę. Dotyczy to głównie dużych elektrowni (konsekwencje elektrowni przepływowych i mikroelektrowni są niewielkie). Zapory takie często uniemożliwiają lub utrudniają migrację licznych gatunków ryb, a sztucznie stworzone zbiorniki wodne przyczyniają się do ograniczenia populacji zwierząt charakterystycznych dla wód płynących.

Ze względu na brak informacji w dokumencie strategicznym dotyczący potencjalnej budowy elektrowni wodnych, wskazanie niniejszego oddziaływania ma charakter wyłącznie hipotetyczne i teoretyczny.

W odniesieniu do pozostałych typów OZE – nie prognozuje się wystąpienia negatywnych bezpośrednich oddziaływań w odniesieniu do wód podziemnych i powierzchniowych.

Generalnie, w odniesieniu do założenia dążenia do przekształcenia systemu energetycznego w kierunku transformacji do gospodarki neutralnej dla klimatu spodziewanym jest długoterminowy pozytywny wpływ na całość środowiska. Redukcja zanieczyszczeń powietrza pośrednio oddziałuje na poprawę jakości wód.

Powietrze i klimat

Etap eksploatacji OZE nie wiąże się z emisją zanieczyszczeń do powietrza, może natomiast przynieść pozytywne efekty w przyszłości. Zwiększenie udziału energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii przyczyni się do zmniejszenia zapotrzebowania na energię wytworzoną w elektrowniach konwencjonalnych (np. opalanych węglem), dzięki czemu emisja zanieczyszczeń ulegnie redukcji. Głównym długoterminowym skutkiem realizacji Strategii w tej kwestii będzie poprawa jakości powietrza atmosferycznego, ze względu na stopniowy wzrost wykorzystania alternatywnych źródeł energii. Redukując niską emisję zanieczyszczeń, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w sposób pośredni przyczyni się częściowo do złagodzenia globalnie obserwowanych zmian związanych z ocieplaniem się klimatu.

W wyniku realizacji działań z zakresu budownictwa pasywnego i energooszczędnego prognozuje się poprawę efektywności energetycznej i ekonomicznej inwestycji oraz racjonalizację wykorzystania zasobów. Przyczyni się to do ograniczenia zużycia energii nieodnawialnej, wzrostu udziału odnawialnych źródeł energii oraz do redukcji emisji zanieczyszczeń, wpływając tym samym na poprawę jakości środowiska. Redukcja emisji CO₂ oraz sadzy (która powstaje w wyniku niepełnego spalania paliw kopalnych) – przyczyniających się w znacznym stopniu do globalnego wzrostu temperatury to istotne działanie na rzecz poprawy klimatu.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Rozwiązania wykorzystywane w proekologicznych inwestycjach wspierają ochronę klimatu i przeciwdziałają negatywnym skutkom zmian klimatycznych.

Negatywne oddziaływanie na powietrze będzie miało miejsce wyłącznie podczas trwania prac budowlanych. Będzie ono krótkotrwałe i mało znaczące.

W przypadku ewentualnej realizacji biogazowni, do powietrza atmosferycznego w fazie funkcjonowania obiektu mogą być emitowane związki lotne odorowe. Możliwość wystąpienia niniejszego oddziaływania uzależniona jest jednak od rodzaju stosowanych w obiekcie technologii fermentacji a także zarządzania zakładem. Ponieważ Strategia rozwoju ponadlokalnego ma charakter wyłącznie kierunkowy, na obecnym etapie, ze względu na brak założeń nie jest możliwe dokonanie szczegółowej analizy oddziaływania w tej kwestii.

Powierzchnia ziemi i gleby

Negatywne oddziaływanie prognozuje się wyłącznie podczas trwania prac budowlanych lub modernizacyjnych. Będzie to okresowa emisja pyłów i gazów, spowodowanych pracami budowlanymi i konstrukcyjno-montażowymi (wykopy, wzmożony ruch pojazdów, szczególnie ciężarowych itp.). Uciążliwości te ustąpią po zakończeniu prac budowlanych.

Krajobraz

Oddziaływanie instalacji OZE, które będą realizowane w ramach niniejszego celu na krajobraz może być zróżnicowane, w zależności od lokalizacji, typu krajobrazu, a także od rodzaju obiektu i jego wielkości. Na poziomie strategicznym nie jest możliwa identyfikacja konkretnych oddziaływań. Zapobieganie negatywnym oddziaływaniom instalacji OZE na krajobraz to przede wszystkim uwzględnianie walorów krajobrazowych i ich ochrony poprzez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach lokalizacyjnych.

Mimo, iż zawarty w Strategii model struktury funkcjonalno-przestrzennej określa orientacyjne miejsca rozwoju OZE, należy zaznaczyć, iż konieczna jest szczegółowa analiza i weryfikacja lokalizacji obiektów na etapie projektowym. Lokalizacje określone w Strategii zostały uogólnione do określonego w ramach odrębnych dokumentów obszaru sprawiedliwej transformacji, który obejmuje większość gmin należących do regionu ziemi wieluńskiej.

Stwierdza się jednak, że ich powstanie nie powinno wpłynąć na zasadniczo zauważalnie na pogorszenie jakości krajobrazu, wpływ ten może mieć głównie charakter lokalny. Realizacja takich inwestycji wymaga uzyskania stosownych pozwoleń środowiskowych oraz konsultacji ze społeczeństwem.

Zasoby naturalne

Pozytywnym aspektem zarówno rozwoju instalacji OZE jak i budownictwa pasywnego i energooszczędnego będzie ograniczenie zużycia nieodnawialnych źródeł energii.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Dobra materialne i zabytki

Niekorzystne oddziaływanie na zabytki i dobra materialne może być związane z realizacją obiektów silnie ingerujących w krajobraz. Projektowana *Strategia* nie precyzuje dokładnych lokalizacji poszczególnych typów OZE, dlatego należy wziąć pod uwagę, że mogą być to przykładowo silnie wiatrowe, będące elementami, które mogą przysłonić obiekty zabytkowe lub w niekorzystny dla ich percepcji sposób zmienić ich otoczenie.

Przy lokalizacji inwestycji należy uwzględnić położenie obiektów zabytkowych (w tym stanowisk archeologicznych) oraz cechy ich otoczenia, tak aby zachować również ich ekspozycję.

1.3. Dywersyfikacja gospodarcza – Turystyka i Kultura

Cel zakłada wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz dziedzictwa kulturowego do wzmocnienia konkurencyjności gospodarczej turystyki w regionie. Strategia określa przede wszystkim rozwój turystyki zrównoważonej (m.in. przyrodniczej, poznawczej, ekologicznej, edukacyjnej oraz kulturowej, w tym kulinarnej). Cel uwzględnia zarówno kierunki działań o charakterze miękkim (nieinwestycyjnym) takie jak kreowanie współpracy i działania promocyjne, jak i kierunki działań twarde (inwestycyjne) dotyczące tworzenia nowej infrastruktury turystycznej.

Analizując oddziaływanie niniejszego celu operacyjnego na środowisko należy mieć przede wszystkim na uwadze, że projektowany dokument strategiczny skupia się na przedstawieniu celów i kierunków, nie zaś konkretnych i precyzyjnych zadań inwestycyjnych. W związku z tym ocena oddziaływania wymagać będzie uszczegółowienia na etapie wskazania konkretnych przedsięwzięć, ich wielkości, zastosowanych technologii a także precyzyjnie określonej lokalizacji.

Bioróżnorodność, rośliny, zwierzęta, obszary chronione

W ogólnym ujęciu, rozwój oferty turystycznej opartej o walory przyrodnicze i krajobrazowe wiąże się z udostępnieniem turystom zasobów przyrodniczych, w tym obszarów chronionych. Istnieje zatem możliwość wystąpienia antropopresji.

W wyniku zrównoważonego i odpowiedzialnego rozwoju turystyki oczekiwanym rezultatem będzie jednak pozytywne oddziaływanie na zasoby przyrodnicze. Wyeksponowanie przyrodniczych walorów obszaru Partnerstwa zachęci do korzystania z przygotowanej infrastruktury turystycznej oraz umożliwi aktywne kreowanie postaw mieszkańców i turystów jako współodpowiedzialnych za stan przyrody i środowiska. Wyznaczenie i oznakowanie szlaków turystycznych przyczynią się do skupienia (kanalizowania) ruchu turystycznego oraz ograniczenia niekontrolowanej penetracji obszarów nieprzeznaczonych do ruchu turystycznego. Przeprowadzenie trasy ścieżek na terenach cennych przyrodniczo, przy nadmiernym ruchu turystów może jednak powodować zakłócenia spokoju zwierząt i niszczenie roślin. Sporządzana *Strategia rozwoju ponadlokalnego* w ramach zawartych w dokumencie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania obszarów rozwoju turystyki podkreśla konieczność odpowiedniego zarządzania ruchem turystycznym, w celu minimalizowania zagrożeń dla zasobów przyrodniczych. Oznacza to, że przy realizacji celu związanego z rozwojem turystycznym będą

-83 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

podejmowane działania z zakresu odpowiedniego kanalizowania ruchu turystycznego, niwelując tym samym negatywne oddziaływanie turystyki na przyrodę.

Brak precyzyjnego zakresu przestrzennego i lokalizacji przyszłych atrakcji turystycznych i infrastruktury towarzyszącej uniemożliwia dokładną analizę potencjalnych oddziaływań na bioróżnorodność, rośliny, zwierzęta i obszary chronione. Rekomendacje *Strategii* z zakresu kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej zakładają jednak zagospodarowania turystyczne przy jak najmniejszej ingerencji w środowisko przyrodnicze, w tym utrzymanie drożności szlaków migracyjnych zwierząt. Na obecnym, strategicznym etapie planowania można zatem stwierdzić, że przyszłe ścieżki turystyczne oraz rozmieszczenie atrakcji turystycznych nie powinno wpływać na przecięcie szlaków wędrówek zwierząt oraz nie powinny ograniczać ich przestrzeni życiowej.

Rozwój turystyczny planowany jest również w ramach wód płynących i ich sąsiedztwie (np. przystanie kajakowe, wieże widokowe, kładki i pomosty na rzece itp.). Udostępnienie turystom terenów nadwodnych, w tym do celów sportowo-rekreacyjnych może powodować zakłócenia funkcjonowania organizmów wodnych na danych odcinkach rzeki.

Prognozuje się, że skutkiem wzrostu znaczenia turystycznego regionu ziemi wieluńskiej może być nasilenie synantropizacji zwierząt (a zatem również ubożenie bioróżnorodności). W tym przypadku istotna będzie obserwacja rozwoju ruchu turystycznego – jego natężenia, preferencji turystów czy szczególnych problemów, takich jak akty wandalizmu, które mogą być przesłanką np. do wprowadzenia ograniczeń w udostępnianiu turystom przestrzeni przyrodniczej.

Warto zaznaczyć, że w II celu strategicznym Strategia odnosi się m.in. do zintegrowanych działań JST w zakresie monitoringu i oceny stanu środowiska naturalnego oraz krajobrazu w celu identyfikacji obszarów wymagającej szczególnej ochrony i działań konserwacyjnych, co stanowić będzie skuteczne działanie kompensacyjne.

Negatywnym oddziaływaniem na faunę i florę cechować będzie się etap realizacji poszczególnych zamierzeń inwestycyjnych. W celu minimalizowania oddziaływania, roboty budowlane należy dostosować do gatunków występujących w danym terenie, tak aby nie powodować znaczących ograniczeń w ich funkcjonowaniu roślin i zwierząt. Negatywne oddziaływania będące wynikiem etapu budowy stanowią jednak oddziaływania krótkotrwałe i odwracalne, które ustają razem z zakończeniem prac.

Ludzie

Cel sprzyja poprawie jakości usług turystycznych w regionie ziemi wieluńskiej, co oznacza, że uwzględnione zostaną interesy społeczeństwa w zakresie poprawy jakości życia i wypoczynku.

W wyniku realizacji zadań wpisujących się w niniejszy cel operacyjny, mogą pojawić się czasowe negatywne oddziaływania na etapie prowadzonych prac budowlanych, wynikających z realizacji działań inwestycyjnych. Będzie to przede wszystkim zwiększenie poziomu hałasu, emisja zanieczyszczeń atmosferycznych. Mogą pojawiać się również wibracje i drgania.

Można jednak stwierdzić, że przy właściwym planowaniu zadań inwestycyjnych zagrożenia w postaci hałasu, wibracji, drgań czy zapylenia, będą miały charakter krótkotrwały, przejściowy i ograniczą się do etapu realizacji danego przedsięwzięcia.

W związku z podejmowanymi działaniami sugeruje się informowanie społeczeństwa o planowanych pracach z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym wraz ze wskazaniem terminu zakończenia realizacji

-84 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

inwestycji. Pozwoli to mieszkańcom przygotować się na ewentualne uciążliwości i zwiększy ich ostrożność. Ponadto prace najbardziej uciążliwe nie powinny odbywać się we wczesnych godzinach porannych oraz wieczornych, by nadmiernie nie ingerować w życie okolicznych mieszkańców.

Wody podziemne i powierzchniowe

Realizacja działania związanego z rozwojem turystyki prawdopodobnie będzie miała bezpośredni wpływ na ilość zasobów czy zmianę stanu wód powierzchniowych i podziemnych.

Napływ większej liczby turystów, wiązać się będzie ze zwiększonym zużyciem zasobów wód podziemnych do celów bytowych. Działalność turystyczna będzie powodować powstawanie dodatkowych ilości odpadów, które mogą być źródłem substancji zanieczyszczających dla środowiska wodnego (zagrożenie dla zasobów wody stanowią odpady wytwarzane zarówno przez organizatorów ruchu turystycznego, powstające w prowadzonych przez nich obiektach turystycznych, jak i pozostawiane przez samych turystów). Zanieczyszczenia te mogą się kumulować, zwłaszcza w miejscach intensywnie wykorzystywanych, dlatego należy im przeciwdziałać odpowiednio kanalizując ruch turystyczny (tworzenie łatwiej dostępnych miejsc), dbając o szlaki zgodnie z wymogami wynikającymi z przepisów ochronnych oraz zapewniając odpowiednią małą infrastrukturę (kosze na odpady, sanitariaty, itp.) i dbając o jej stan.

Rozwój sieci atrakcji turystycznych wraz z niezbędną infrastrukturą wiąże się również z koniecznością zagospodarowania wód opadowych m.in. spływających po dachach obiektów, ale również konieczności odwodnienia utwardzonych powierzchni, takich jak parkingi czy drogi dojazdowe do obiektów. Wprowadzając nowe obiekty i utwardzone obiekty należy spodziewać się lokalnych zmian w odplywie wód, który zostanie zwiększony. Duży spływ powierzchniowy wiąże się z kolei z ryzykiem zanieczyszczenia gleb i wód (wody deszczowe spływają po utwardzonych drogach lub parkingach zbierając zanieczyszczenia z ich powierzchni i doprowadzają je do wód powierzchniowych oraz do gleb). Oddziaływanie to można zminimalizować poprzez stosowanie półprzepuszczalnych nawierzchni bądź wprowadzaniu powierzchni zieleni. Co więcej, Strategia, w ramach II celu zakłada m.in. wzmocnienia odporności obszaru na zmiany klimatu, co oznacza, że w ramach Strategii prawdopodobnie będą realizowane projekty z zakresu kształtowania retencji wodnej, błękitno-zielonej infrastruktury i innych z zakresu zrównoważonego zagospodarowania wód opadowych. W związku z tym nie stwierdza się, aby zagrożenie to miało charakter znaczący.

Poza wskazanym powyżej negatywnym wpływem, z drugiej strony, na skutek rozwoju turystyki prognozuje się również pośrednie pozytywne oddziaływania na wody – gminy tworzące Partnerstwo, w celu udostępniania terenów wodnych na cele turystyczno-rekreacyjne mogą podejmować działania zapewniające poprawę jakości wód, zwłaszcza zbiorników wód stojących.

Powietrze i klimat

Rozwój sieci atrakcji turystycznych w regionie ziemi wieluńskiej wpłynie na zwiększenie ruchu turystycznego oraz wzrostem turystycznej konkurencyjności obszaru Partnerstwa. To z kolei może powodować niekorzystne oddziaływania generowane przez zwiększone natężenie ruchu samochodowego. Emisja zanieczyszczeń spowodowanych przez środki transportu turystycznego następuje zarówno na trasie

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

dojazdu do docelowego miejsca podróży, jak i w miejscach zwiedzanych przez turystów. Prywatny ruch samochodowy ma duży udział w zanieczyszczaniu powietrza regionów turystycznych.

Negatywne oddziaływanie na powietrze o charakterze chwilowym, krótkotrwałym spodziewane jest również w fazie budowy elementów zaplecza turystycznego (np. bazy gastronomicznej i noclegowej, obiektów usługowych oraz infrastruktury towarzyszącej).

Powierzchnia ziemi i gleby

Wpływ na stan gleb będą wywierać ewentualne zanieczyszczenia, zależne od wyposażania terenów przeznaczonych na atrakcje turystyczne w niezbędną infrastrukturę techniczną, zwłaszcza systemy kanalizacji sanitarnej oraz sposobu postępowania z odpadami. Lokalnie wystąpią oddziaływania związane ze spływem wód opadowych i roztopowych wynikające ze wzrostu powierzchni utwardzonych i dachowych.

Na etapie realizacji zamierzeń inwestycyjnych pojawią się negatywne oddziaływania związane z ingerencją w powierzchnię ziemi w wyniku posadowienia ewentualnych nowych obiektów. Będą to jednak oddziaływania czasowe, krótkotrwałe, związane z etapem prowadzenie robót budowlanych.

Krajobraz

W celu lepszego wypromowania poszczególnych atrakcji turystycznych, spodziewane jest dążenie Gminy do poprawy jakości zasobów przyrodniczych i kulturowych poprzez wszelkiego rodzaju zabiegi pielęgnacyjne zieleni, oczyszczanie zbiorników wodnych, renowacje obiektów zabytkowych itp., wpływając tym samym na zwiększenie walorów krajobrazowych. Prognozowane jest zatem bezpośrednio pozytywne oddziaływanie na krajobraz, zarówno przyrodniczy i kulturowy. Zapisy Strategii uwzględniają ochronę krajobrazu oraz poprzez odpowiednie kierunki działań dążą do zwiększenia jego atrakcyjności.

Należy zaznaczyć, że miejsca potencjalnych atrakcji turystycznych kumulują się najczęściej w miejscach o wysokich walorach przyrodniczych (m.in. na terenach nadrzecznych lub w granicach niektórych obszarów objętych ochroną oraz w ich otoczeniu) i kulturowych. Nagromadzenie dużej ilości infrastruktury turystycznej, może prowadzić do zakłóceń percepcji krajobrazu. W zależności od przyjętych założeń przyszłych inwestycji mogą to być oddziaływania o różnej skali i charakterze. Na poziomie strategicznym nie jest możliwa precyzyjna identyfikacja konkretnych oddziaływań. Zapobieganie potencjalnym negatywnym oddziaływaniami to przede wszystkim uwzględnianie walorów krajobrazowych w danej lokalizacji i ich ochrony poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach lokalizacyjnych.

W przypadku sporządzanej *Strategii rozwoju ponadlokalnego* w ramach zawartych w dokumencie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania obszarów rozwoju turystyki podkreślono, iż usługi hotelarskie i gastronomiczne powinny skupiać się na terenach zurbanizowanych, natomiast wszelkie atrakcje turystyczno-rekreacyjne powinny uwzględniać jak najmniejszą ingerencję w środowisko przyrodnicze. W związku z tym, nie przewiduje się, aby w wyniku realizacji założeń strategii wystąpiło znaczące negatywne oddziaływanie na krajobraz naturalny. Potencjalnym wpływ może mieć głównie charakter lokalny. Realizacja większości inwestycji wymaga uzyskania stosownych pozwoleń środowiskowych oraz konsultacji ze społeczeństwem.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zasoby naturalne

Brak bezpośrednich oddziaływań. Rozwój atrakcji turystycznych wraz z obiektami i infrastrukturą towarzyszącą związany będzie jednak ze zużyciem energii. Pośrednio wpłynie zatem na zużycie zasobów naturalnych.

Dobra materialne i zabytki

Oferta turystyczne regionu ziemi wieluńskiej będzie oparta m.in. na zasobach historyczno-kulturowych. W związku z tym prognozuje się, że w wyniku realizacji *Strategii* nastąpi rozwój bezpośrednio, pozytywny wpływ na dziedzictwo kulturowe. Analizując kierunki działań odnoszące się do obiektów zabytkowych, przewidywanym rezultatem jest zwiększenie skali i skuteczności ochrony zasobów kulturowych regionu ziemi wieluńskiej, a także z uwagi na szereg działań z zakresu renowacji i konserwacji obiektów zabytkowych – poprawa ich stanu i odbioru wizualnego (zarówno samych obiektów jak i otaczających je przestrzeni wpływając tym samym na poprawę ekspozycji cennych kulturowo obiektów).

Ewentualnym zagrożeniem może być jednak nadmierny bądź źle sterowany ruch turystyczny, wynikający z rozwoju sieci atrakcji turystycznych. W tym przypadku istotna będzie obserwacja rozwoju ruchu turystycznego – jego natężenia, preferencji turystów czy szczególnych problemów, takich jak akty wandalizmu, które mogą być przesłanką np. do wprowadzenia ograniczeń w udostępnianiu turystom przestrzeni.

1.4. Wzmocnienie potencjału specjalizacji gospodarczych i budowanie świadomości w tym zakresie

Cel ma charakter typowo miękkiej (nieinwestycyjny). Kierunki działań uwzględnione w celu związanym ze wzmocnieniem potencjału specjalizacji gospodarczych oraz budowaniem świadomości społeczeństwa dotyczą organizacji, zarządzania i koordynacji w dążeniu do rozwoju gospodarczego obszaru Partnerstwa.

Zarówno dla budowania wizerunku regionu ziemi wieluńskiej jako miejsca atrakcyjnego dla inwestycji, jak budowania współpracy międzysektorowej i międzyinstytucjonalnej w zakresie poszczególnych specjalizacji, nie przewiduje się bezpośrednich oddziaływań na środowisko. Poza silnym pozytywnym oddziaływaniem na ludzi oraz ich rozwój osobisty i zawodowy, oddziaływanie na pozostałe elementy środowiska można w zasadzie ocenić jako neutralne.

Należy pamiętać jednak, że niniejszy cel operacyjny może pośrednio przyczynić się do zwiększenia aktywności gospodarczej społeczeństwa we wskazanych specjalizacjach, a zatem do realizacji celów operacyjnych 1.1 – 1.3., których oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska opisano powyżej a także celu operacyjnego 1.5.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

1.5. Pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców i stworzenie perspektyw rozwojowych

Większość zaproponowanych w ramach niniejszego celu kierunków działań ma charakter miękkiej (88nieinwestycyjny). Przyjęte kierunki działań mają charakter organizacyjny, strategiczny lub koncepcyjno-programowy.

Działania takie nie będą zatem znacząco oddziaływać na środowisko. Poza silnym pozytywnym oddziaływaniem na ludzi oraz ich rozwój osobisty i zawodowy, oddziaływania na pozostałe elementy środowiska ocenia się jako neutralne.

Poza kierunkami działań związanymi bezpośrednio z pobudzaniem aktywności gospodarczej mieszkańców ziemi wieluńskiej, należy zauważyć, że wśród założeń dotyczących stworzenia perspektyw rozwojowych obszaru uwzględnione zostało tworzenie nowych terenów inwestycyjnych, ich uzbrojenie oraz poprawa dostępności komunikacyjnej. Działania takie mają charakter twardy (inwestycyjny) i mogą generować potencjalny wpływ na środowisko, który omówiono poniżej.

Bioróżnorodność, rośliny, zwierzęta, obszary chronione

Tworzenie terenów inwestycyjnych wraz z uzbrojeniem i dostępem komunikacyjnym może wiązać się z lokalnym pogorszeniem warunków przyrodniczych. Wszelkie działania inwestycyjne, zwłaszcza na obszarach dotąd niezurbanizowanych, stanowią potencjalne zagrożenie dla elementów decydujących o ich biologicznej różnorodności. Wśród szeregu zagrożeń związanych zazwyczaj z realizacją nowych inwestycji wskazuje się szczególnie ograniczanie powierzchni biologicznie czynnej wskutek zabudowy nowych terenów.

Wielkość oddziaływania uzależniona będzie od charakteru oraz skali przedsięwzięcia, które na etapie *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego* nie są znane. Budowa obiektów może spowodować modyfikację korytarzy ekologicznych i migracyjnych. Oddziaływanie to będzie w większości nieodwracalne, jednak przy zastosowaniu odpowiednich środków łagodzących oraz w razie konieczności kompensacyjnych pozwoli na minimalizację jego skutków. Środki zaradcze można zaprojektować dopiero na etapie inwestycyjnym, gdy znane są konkretne parametry, lokalizacja i uwarunkowania realizacji danego przedsięwzięcia. Generalnie działania wiążące się z zajęciem terenu należy planować tak, by opisane efekty niekorzystne nie wystąpiły bądź były jak najmniejsze. Należy zaznaczyć, że w ramach zapisów sporządzanej *Strategii* dotyczących ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania obszarów aktywności gospodarczej wskazano konieczność ograniczenia ich lokalizacji na terenach bogatych przyrodniczo oraz świadczących usługi turystyczne. Niniejsze, pozwala stwierdzić na etapie strategicznym, że w wyniku realizacji założeń dokumentu nie powinno dojść do znaczących negatywnych oddziaływań na tereny chronione przyrodniczo oraz inne o wysokich walorach naturalnych.

W celu zminimalizowania możliwości wystąpienia zagrożenia związanego z uszczelnianiem gruntu, na etapie inwestycyjnym zaleca się pozostawienie części terenu jako biologicznie czynnego, zachowanie pasów odkrytej, nieuszczelnionej gleby, pokrycie terenu nawierzchniami przepuszczalnymi lub półprzepuszczalnymi (m.in. terenów parkingowych), wzbogacenie terenów o zieloną infrastrukturę (parki,

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

ogrody, szpalery drzew, zieleń izolacyjną, zielone ściany, zielone dachy itp.). Działania wiążące się z zajęciem terenu należy planować tak, by opisane efekty niekorzystne nie wystąpiły bądź były jak najmniejsze.

Innym potencjalnym niekorzystnym oddziaływaniem na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta jest prowadzenie prac budowlanych. Każda budowa będzie wiązała się z powstawaniem wykopów oraz możliwością wycinki drzew i krzewów kolidujących z daną inwestycją.

Aby zminimalizować w tym przypadku oddziaływania na rośliny należy maksymalnie ograniczyć wycinkę drzew i krzewów, zapewnić stosunki wodne i ciągi ekologiczne na podobnym poziomie jak dotychczasowy. W stosownych przypadkach na usunięcie drzew lub krzewów będą uzyskiwane zezwolenia właściwego organu ochrony przyrody. Organ ochrony środowiska może uzależnić usunięcie drzew lub krzewów od wykonania nasadzeń zastępczych lub od przesadzenia tych roślin.

Wielkość wpływu na florę i faunę zależna będzie od skali prowadzonych prac oraz od przyjętych rozwiązań technologicznych (np. stosowanie bezwykopowych technologii). Etap ten może wiązać się z koniecznością odwadniania wykopów budowlanych, dlatego należy podejmować odpowiednie środki zapobiegające potencjalnym negatywnym skutkom dla środowiska, w przypadku prowadzenia prac na obszarach wrażliwych np. chronionych lub zależnych od wód. Ponadto, potencjalnie długie otwarte wykopy mogą stanowić barierę migracyjną szczególnie dla małych gatunków (gadów i płazów). Istotnym oddziaływaniem jest również hałas na etapie realizacji, który może doprowadzić do tymczasowego płoszenia ptaków i ssaków z pobliskich rejonów.

Powyższe oddziaływania mają jednak charakter czasowy i ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych prowadzonych na obszarze.

Negatywne oddziaływania na świat roślinny i zwierzęcy mogą dotyczyć również etapu funkcjonowania przyszłych inwestycji. W zależności od przyjętego zakresu przedsięwzięcia inwestycyjnego możliwe jest powstanie również obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Potencjalne oddziaływania mogą mieć charakter liniowy, punktowy lub rozproszony i mogą wystąpić na obszarach, gdzie prowadzona będzie realizacja zadań inwestycyjnych. Należy jednak podkreślić, że na obecnym etapie planowania przestrzennego, gdy nie jest znany charakter oraz lokalizacja przyszłych inwestycji - zasięg oddziaływań jest trudny do określenia i wymaga indywidualnego podejścia dla każdej inwestycji.

W przypadku realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wymagane jednak będą odrębne, szczegółowe analizy dot. oddziaływania na środowisko. Powstanie takich przedsięwzięć i ich funkcjonowanie podlegać zaś będzie dodatkowym obostrzeniom – nałożonym m.in. przez decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

Ludzie

Wynikiem funkcjonowania ewentualnych nowych terenów inwestycyjnych, w zależności od rodzaju i skali prowadzonych w przyszłości działalności może być emisja hałasu, zanieczyszczeń czy też zapachów. Działalność przyszłych przedsiębiorstw może wiązać się z wystąpieniem pewnych uciążliwości dla mieszkańców regionu ziemi wieluńskiej. Mimo, iż *Strategia* zawiera rekomendacje dotyczące branż i specjalizacji jakie powinny rozwijać się na obszarze Partnerstwa (tj. zrównoważone rolnictwo, odnawialne

-89 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

źródła energii a także turystyka i kultura) - nie wyklucza to powstawania w ramach stworzonych terenów inwestycyjnych innych działalności. Z uwagi na brak precyzyjnych danych na etapie planowania strategicznego, wystąpienie niniejszego oddziaływania można uznać obecnie za hipotetyczne. Możliwość wystąpienia zagrożenia w dużej mierze będzie zależne od rodzaju poszczególnych przedsięwzięć oraz ich lokalizacji względem terenów zamieszkania i stałego pobytu ludzi (m.in. tereny rekreacyjne).

Warto podkreślić, że Strategia, w ramach ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania obszarów aktywności gospodarczej zakłada ich lokalizację w oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej a także uwzględnienie odpowiednich zabezpieczeń i izolowanie od potencjalnych uciążliwości wynikających z funkcjonowania stref ekonomicznych.

Negatywne oddziaływanie na ludzi może wystąpić również na etapie realizacyjnym. Dotyczyć będzie ono przede wszystkim fazy prowadzenia prac budowlanych – zwiększenie poziomu hałasu, mogą pojawiać się również wibracje i drgania. Na zwiększony poziom hałasu i drgań będą narażeni przede wszystkim mieszkańcy posesji sąsiadujących z rejonem prowadzonych prac oraz osoby przebywające tymczasowo w pobliżu. Po zakończeniu prac budowlanych wszystkie uciążliwości ustąpią. Można stwierdzić, że przy właściwym planowaniu zadań inwestycyjnych zagrożenia w postaci hałasu, wibracji, drgań czy zapylenia, będą miały będą miały charakter krótkotrwały, przejściowy i ograniczą się do etapu realizacji danego przedsięwzięcia.

W ogólnym ujęciu, utworzenia terenów inwestycyjnych związane jest także z szeregiem pozytywnych oddziaływań na społeczeństwo. Mianowicie, zostaną utworzone nowe miejsca pracy w sektorach wzmacniających konkurencyjność, co przyczyni się bezpośrednio do poprawy jakości życia mieszkańców gmin obszaru Partnerstwa i wzrostu ich dochodów.

Wody podziemne i powierzchniowe

Budowa nowych obiektów wraz z uzbrojeniem terenów wiązać się będzie z użyciem sprzętu ciężkiego. W trakcie realizacji przedsięwzięcia możliwa jest emisja zanieczyszczeń ropopochodnych do gruntu z nieszczelnych układów paliwowych i smarowniczych urządzeń wykorzystywanych przy pracach z wykorzystaniem ciężkiego sprzętu, co może mieć wpływ na zanieczyszczenie płytko zalegających poziomów wód podziemnych. Będzie to oddziaływanie chwilowe i krótkotrwałe, ustąpi wraz z zakończeniem prac budowlanych. Co więcej, są to sytuacje awaryjne, w związku z czym prawdopodobieństwo wystąpienia niniejszego zagrożenia określa się jako minimalne. Zanieczyszczenie wód gruntowych może nastąpić na skutek wymywania z gleby zanieczyszczeń z materiałów używanych do budowy i przebudowy dróg, w tym żużli oraz substancji bitumicznych.

Wprowadzenie nowej zabudowy oraz utwardzonych powierzchni (budynków, dróg zapewniających dostęp do terenów, parkingów itp.) wpłynie w pewnym stopniu na zmiany w lokalnym obiegu wody. Zmniejszone zostaną warunki infiltracyjne gruntów, powodując zwiększony odpływ wód opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonych. Wody opadowe, spływające po powierzchniach utwardzonych, zbierając z nich i niosąc pewne ładunki zanieczyszczeń, mogą powodować skażenie gleb i wód powierzchniowych. Charakter tego oddziaływania może być długotrwały i nieodwracalny. Dodatkowo, ze względu na zwiększenie udziału gruntów uszczelnionych może pojawić się zagrożenie

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

w odniesieniu do wód gruntowych, których poziom może wówczas ulec obniżeniu a ich zasoby zmniejszeniu. Zasięg takiej zmiany będzie lokalny, na terenach przeznaczonych pod zainwestowanie - o charakterze trwałym i bezpośrednim.

Strategia, w ramach II celu zakłada m.in. wzmocnienia odporności obszaru na zmiany klimatu, co oznacza, że w ramach Strategii prawdopodobnie będą realizowane projekty z zakresu optymalnej gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi, które będą ograniczać wystąpienie zagrożeń wynikających z odpływu wód z terenów utwardzonych.

Funkcjonowanie ewentualnych obiektów produkcyjnych, przetwórczych, przemysłowych, składów, magazynów, obiektów usługowych oraz innych spowoduje generowanie wszelkiego rodzaju odpadów przemysłowych i ciekłych nieczystości powstałych wskutek ich działalności. Stanowią one potencjalne zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych oraz podziemnych, zwłaszcza przy ich nieodpowiednim zagospodarowaniu. Produkcja i odprowadzanie ścieków „nietypowych” regulowana jest odrębnymi przepisami, m.in. *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 lipca 2006 roku w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych (Dz.U. 2006 nr 136 poz. 964)*. W związku z obowiązującymi odrębnymi przepisami ryzyko zanieczyszczenia środowiska wodno-gruntowego ściekami „nietypowymi” należy uznać za znikome. Na obecnym etapie, nie jest znana skala przyszłych przedsięwzięć oraz typ prowadzonych działalności, dlatego też ciężko jest ocenić ich udział w generowaniu ścieków i odpadów nietypowych.

Należy również podkreślić, iż w przypadku inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko będą obowiązywały dodatkowe obostrzenia – nałożone m.in. przez decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

Powietrze i klimat

W wyniku ewentualnego powstania nowych terenów inwestycyjnych, prognozuje się okresową emisję pyłów i gazów, spowodowanych pracami budowlanymi (wykopy, wzmożony ruch pojazdów, szczególnie ciężarowych itp.). Oddziaływanie to nie będzie miało jednak charakteru ciągłego. Uciążliwości będą związane z fazą *przygotowania terenów pod inwestycję* i ustąpią po zakończeniu prac budowlanych.

Poza fazą realizacji wystąpią również oddziaływania w czasie funkcjonowania przyszłych obiektów. Emisja zanieczyszczeń w tym przypadku może wynikać nie tyle z zastosowanych rozwiązań w zakresie ogrzewania, lecz także z rodzaju prowadzonej działalności. Nowe, dostępne i uzbrojone tereny inwestycyjne mogą zdecydować również o zwiększeniu ruchu komunikacyjnego (w tym ruchu pojazdów ciężkich). Komunikacja zwiększa w atmosferze stężenia zanieczyszczeń takich jak: CO₂, SO₂, NO_x, pyłu zawieszonego i innych. Zwiększona emisja CO₂, uwalniająca się z pracy silników może przyczynić się do zmian klimatycznych. Oddziaływanie to ma charakter trwały.

Na obecnym etapie brak jest możliwości określenia wielkości oddziaływania, które uzależnione będzie od wielkości oraz charakteru przyszłych działalności gospodarczych. W przypadku jednak, gdy podjęta zostanie realizacja przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wymagane będą odrębne, szczegółowe analizy dot. oddziaływania na środowisko, w tym wielkości emisji szkodliwych związków do powietrza

-91 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

atmosferycznego. Powstanie takich przedsięwzięć i ich funkcjonowanie podlegać zaś będzie dodatkowym obostrzeniom – nałożonym m.in. przez decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

Powierzchnia ziemi i gleby

W związku z powstaniem ewentualnych nowych, uzbrojonych terenów inwestycyjnych można spodziewać się oddziaływań krótkotrwałych, związanych z prowadzeniem prac budowlanych. Na terenach, na których powstaną nowe inwestycje zostanie naruszona warstwa glebowa. Realizacja zadań inwestycyjnych może się wiązać z powstawaniem odpadów w związku z pracami budowlanymi. Niniejsze oddziaływania na powierzchnię ziemi i glebę ograniczą się wyłącznie do czasu trwania robót i miną wraz z ich zakończeniem. Aby zminimalizować możliwość wystąpienia powyższych skutków realizacji *Strategii* – wszystkie roboty budowlane będą odbywały się z należytą starannością, ograniczając do niezbędnego minimum poziom pylenia i emisji spalin z maszyn i pojazdów, wykorzystywanych podczas prac budowlanych. Aby nie dopuścić do skażenia środowiska gruntowo-wodnego, tankowanie maszyn i urządzeń, ich serwisowanie oraz bieżące naprawy będą odbywać się na zabezpieczonym terenie. W celu zapobiegania zanieczyszczeniom powierzchni ziemi, plac budowy będzie zorganizowany i uporządkowany, w szczególności w odniesieniu do miejsca magazynowania odpadów. Zaleca się, aby masy ziemne powstałe podczas realizacji przedsięwzięć zostały w jak największym stopniu wykorzystane na miejscu w celu niwelacji terenu. Pozwoli to na skuteczną minimalizację negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi.

Etap eksploatacji przyszłych przedsięwzięć będzie związany m.in. z generowaniem różnego rodzaju odpadów, w tym przemysłowych. W wyniku nieprawidłowego postępowania z odpadami może dojść do potencjalnego zagrożenia dla gleb, a następnie wód gruntowych. W tym zakresie obowiązują jednak przepisy odrębne dotyczące sposobów postępowania z odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi, nakładające szereg obostrzeń i zabezpieczeń. Zakładając prowadzenie działalności zgodnie z obowiązującymi przepisami, można uznać możliwość wystąpienia niniejszego oddziaływania za znikomą. Co więcej, na etapie sporządzania strategii rozwoju nie jest znana skala przyszłych przedsięwzięć jak również rodzaj przyszłych działalności. Nie jest zatem możliwa rzetelna ocena rodzaju generowanych odpadów i ich potencjalnego wpływu na środowisko. Należy również podkreślić, iż w przypadku inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko będą obowiązywały dodatkowe obostrzenia – nałożone m.in. przez decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

Krajobraz

Potencjalne powstanie nowych terenów inwestycyjnych może w różnym stopniu oddziaływać na krajobraz w zależności od lokalizacji, typu krajobrazu, a także od rodzaju przyszłych obiektów i ich wielkości. Na poziomie strategicznym nie jest możliwa identyfikacja konkretnych oddziaływań. Zapobieganie takim oddziaływanom to przede wszystkim uwzględnianie walorów krajobrazowych i ich ochrony poprzez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach lokalizacyjnych.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Stwierdza się jednak, że ich powstanie nie powinno wpłynąć na zasadniczo zauważalnie na pogorszenie jakości krajobrazu, wpływ ten może mieć głównie charakter lokalny. Realizacja takich inwestycji wymaga uzyskania stosownych pozwoleń środowiskowych oraz konsultacje ze społeczeństwem. Co więcej, *Strategia* podkreśla, iż lokalizowanie nowych obszarów aktywności gospodarczych powinno odbywać się w zwartych kompleksach.

Zasoby naturalne

Oddziaływanie na zasoby naturalne jest trudne do określenia ze względu na brak na obecnym etapie planowania informacji na temat rodzaju przyszłych działań. Wydobywanie kopalin ze złoża zostało określone w *Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2021 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz.1839)* jako (w zależności od powierzchni obszaru górniczego) przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z tym, jeżeli w wyniku utworzenia terenów inwestycyjnych zaistnieją zakłady górnicze to ich wpływ określany będzie poprzez oddzielną procedurę oceny oddziaływania na środowisko.

Dobra materialne i zabytki

W wyniku stworzenia nowych terenów inwestycyjnych mogą powstać ewentualne wielko powierzchniowe obiekty, które w zależności od lokalizacji mogą stworzyć niepożądane sąsiedztwo, powodujące spadek wartości nieruchomości (budynków i gruntów) oraz pogorszyć atrakcyjność danego miejsca. Na obecnym (strategicznym) etapie oddziaływanie to jest trudne do zidentyfikowania, ze względu na brak szczegółowych informacji dotyczących lokalizacji i charakteru przyszłych inwestycji.

II CEL STRATEGICZNY – PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO: ZASOBY PONADLOKALNIE DOSTĘPNE

2.1. Ochrona zasobów przyrodniczych i kształtowanie krajobrazu

Niniejszy cel dotyczy zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi, uwzględniając następujące kierunki działań:

- opracowanie wspólnych ram działań w zakresie kontynuacji i wzmocnienia działań ochronnych dla zasobów przyrodniczych i krajobrazu, w tym na terenach objętych formami ochrony przyrody
- opracowanie wspólnych ram działań w zakresie monitoringu i oceny stanu środowiska naturalnego oraz krajobrazu w celu identyfikacji obszarów wymagającej szczególnej ochrony i działań konserwacyjnych
- wspieranie i realizacja projektów mających na celu zachowanie bioróżnorodności i utrzymanie ekosystemów w naturalnym stanie
- promowanie dolesień nieużytków rolnych oraz gruntów niskich klas bonitacyjnych

-93 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- organizowanie programów edukacyjnych i informacyjnych wśród mieszkańców regionu ziemi wieluńskiej, mających na celu zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat ochrony zasobów przyrodniczych

Prognozuje się, iż tak sformułowane kierunki działań zapewnią długoterminowe zabezpieczenie posiadanych zasobów przyrodniczych dla przyszłych pokoleń, a jednocześnie zwiększą świadomość ekologiczną wśród lokalnej społeczności.

Ponieważ *Strategia* poza wskazanymi kierunkami działań nie precyzuje konkretnych do realizacji zadań, cel nawiązujący do utrzymania i ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych ocenia się jako generujący silne, pozytywne oddziaływanie na wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego. Co więcej, ustalenia takie pozwalają stwierdzić, że wszelkie potencjalne negatywne skutki realizacji Strategii określone dla innych celów i kierunków działań zostaną odpowiednio ograniczone i zrekomensowane.

2.2. Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i kształtowanie spójnego krajobrazu kulturowego

Cel odnosi się do ochrony wielowiekowej historii, tradycji i dziedzictwa kulturowego. Wśród kierunków działań o charakterze inwestycyjnym skupia się przede wszystkim na renowacji i konserwacji obiektów zabytkowych oraz zwiększeniu ich dostępności.

W wyniku realizacji zaproponowanych kierunków działań prognozowane jest przede wszystkim silne, pozytywne oddziaływanie na zabytki i dobra materialne. Podejmowanie działań z zakresu ochrony obiektów dziedzictwa kulturowego wpłynie również korzystnie na przestrzeń, kształtując spójny i atrakcyjny w odbiorze krajobraz kulturowy regionu ziemi wieluńskiej. W odniesieniu do pozostałych komponentów środowiska realizacja celu będzie miała raczej neutralne znaczenie. Negatywne oddziaływania mogą pojawić się jedynie krótkoterminowe w fazie realizacji ewentualnych działań inwestycyjnych. Nie przewiduje się ich znaczącego wpływu na stan powietrza, wód, klimat, bioróżnorodność oraz zużycie zasobów naturalnych.

2.3. Zwiększanie dostępności komunikacyjnej obszaru

Realizacja niniejszego celu odbywać się będzie poprzez poprawę infrastruktury drogowej (w tym w zakresie połączeń rowerowych) a także rozwój wysokiej jakości transportu zbiorowego.

Poza przebudową i modernizacją dróg oraz budową ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych, wśród rekomendowanych działań wskazano również budowę obwodnic miejscowości narażonych na wysokie natężenie ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich. W tym przypadku, ze względu na zakres możliwości strategii rozwoju ponadlokalnego, przyszłe działania mogą przyjąć wyłącznie charakter lobbystyczny i organizacyjny o neutralnym oddziaływaniu na środowisku.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Bioróżnorodność, rośliny, zwierzęta, obszary chronione

Działania dotyczące modernizacji istniejącej sieci drogowej, a zatem głównie poprawa stanu nawierzchni i infrastruktury towarzyszącej w kwestii oddziaływania na świat zwierzęcy i roślinność można rozpatrywać dwojako. Prognozuje się zarówno korzystny jak i niekorzystny wpływ na bioróżnorodność. Z jednej strony dzięki wymianie nawierzchni, zwiększy się prędkość pojazdów, a co za tym idzie wzrośnie ryzyko kolizji ze zwierzętami. Z drugiej zaś strony, ponieważ zwiększy się płynność poruszania się pojazdów i średnia prędkość ruchu – działania takie wpłyną na ogólną poprawę jakości powietrza w perspektywie długoterminowej. Poprawa jakości powietrza przekłada się na lepsze warunki życia zwierząt a także funkcjonowanie roślin w środowisku.

W przypadku rozwoju nowej infrastruktury drogowej, realizacja zamierzeń inwestycyjnych może być związane z ubytkiem przestrzeni przyrodniczej. W związku z tym niewątpliwie stanowi potencjalne zagrożenie dla różnorodności biologicznej, w tym funkcjonowaniu roślin i zwierząt. Na obecnym etapie planowania, jakim jest Strategia Rozwoju Ponadlokalnego, trudno jest jednak określić zasięg, skalę i specyfikę oddziaływania. W zależności od lokalizacji, zastosowanych technologii i innych założeń przyszłej inwestycji drogowej, mogą być one zróżnicowane. Zakłada się jednak, że potencjalny rozwój infrastruktury transportowej może prowadzić do fragmentacji terenu, w tym przerwania ciągłości i drożności korytarzy ekologicznych, a także niszczenia siedlisk poszczególnych gatunków. Przebieg tras komunikacyjnych wiąże się również z płoszeniem zwierząt w otoczeniu, zahamowaniem dróg ich migracji, a także ewentualnym zwiększeniem ich śmiertelności w przypadku kolizji drogowych. Dość rozległy i spójny system obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych we wschodniej części obszaru Partnerstwa, powoduje, że niezwykle trudno jest uniknąć kolizji między rozwojem infrastruktury, a obszarami cennymi przyrodniczo. Należy jednak zaznaczyć, że rozbudowa układu komunikacyjnego często jest koniecznością. Biorąc pod uwagę, ciągły wzrost natężenia ruchu drogowego, pozostawienie infrastruktury drogowej w niezmienionym stanie, będzie oddziaływało na środowisko przyrodnicze równie znacząco jak rozwój sieci transportowej.

Działania na rzecz usprawnienia infrastruktury transportowej z pewnością wpłyną natomiast na ogólną poprawę jakości powietrza w perspektywie długoterminowej. Poprawa jakości powietrza przekłada się na lepsze warunki życia zwierząt a także funkcjonowanie roślin w środowisku. W związku z powyższym nie powinno się więc rezygnować z realizacji rozwoju infrastruktury transportowej, lecz podczas szczegółowej analizy wpływu przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze, znaleźć ewentualne alternatywne rozwiązania, które w jak najmniejszym stopniu wpłyną na funkcjonowanie gatunków i obszarów przyrodniczych prawnie chronionych. Szczegółowa analiza wpływu na obszary chronione powinna być przeprowadzona na etapie raportu konkretnego przedsięwzięcia na środowisko.

Co ważne, na obecnym, strategicznym etapie planowania, Strategia w ramach ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania systemu komunikacyjnego podkreśla, iż inwestycje dotyczące sieci komunikacyjnej należy realizować z poszanowaniem terenów cennych pod względem przyrodniczym.

Należy podkreślić również, że projektowana *Strategia* dąży do stworzenia możliwości alternatywnego transportu w regionie ziemi wieluńskiej, tj. rowerowego oraz usprawnienia połączeń i funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego. W tej kwestii można spodziewać się zatem pozytywnych efektów, w postaci odciążenia szlaków drogowych. Uruchamiając sprawnie funkcjonujące połączenia pasażerskie

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

i wspierając indywidualny transport zeroemisyjny można spodziewać się zmniejszenia presji ze strony układu kołowego na środowisko, w tym na funkcjonowanie roślin i zwierząt.

Poza typowym przebiegiem wzdłuż dróg, proponowana sieć dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych rozwijana będzie również w obrębie obszarów o cechach przyrodniczych, m.in. wzdłuż rzeki oraz w obszarach objętych ochroną przyrodniczą. Przeprowadzenie trasy ścieżek na terenach cennych przyrodniczo, przy nadmiernym ruchu turystów może spowodować zakłócenia spokoju zwierząt i niszczenie roślin. Z drugiej strony – wyznaczenie dróg i ich oznaczenie przyczyni się do skupienia osób korzystających z infrastruktury w ustalonych miejscach oraz ograniczy w ten sposób niekontrolowaną penetrację obszarów przyrodniczych.

Ludzie

Negatywne oddziaływanie będzie dotyczyć fazy prowadzenia prac budowlanych – zwiększenie poziomu hałasu, mogą pojawiać się również wibracje i drgania. Można jednak stwierdzić, że przy właściwym planowaniu zadań inwestycyjnych zagrożenia w postaci hałasu, wibracji, drgań czy zapylenia, będą miały charakter krótkotrwały, przejściowy i ograniczą się do etapu realizacji danego przedsięwzięcia. Okresowe utrudnienia związane z pracami budowlanymi i remontowymi mogą spowodować nieznaczne pogorszenie bezpieczeństwa ruchu w rejonach prowadzonych prac. Zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia ludzi na etapie realizacji przedsięwzięcia stanowić mogą roboty prowadzone na jezdni podczas ruchu pojazdów samochodowych.

Modernizacja dróg wiąże się z szeregiem utrudnień dla mieszkańców, jak również z potencjalnym oddziaływaniem na ich zdrowie. Poprawa jakości szlaków komunikacyjnych wiązać się może z dużo większym natężeniem ruchu pojazdów, ale też lepszą przepustowością. Emisja zanieczyszczeń (hałasu, zanieczyszczeń do powietrza etc.) nie będzie kumulowała się w miejscach, gdzie ruch jest spowolniony, a rozłoży się równomiernie wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

Rozwój komunikacyjny można rozpatrywać dwójako. Inwestycje z zakresu drogowego będą wpływać jednak na stałe oddziaływanie w postaci hałasu komunikacyjnego. *Strategia* wprowadza również działania, które zminimalizują powyższe oddziaływanie. Na poprawę warunków akustycznych pośrednio pozwolą działania zmierzające do zwiększenia dostępności komunikacji zbiorowej oraz indywidualnej, rowerowej. Dodatkowo dzięki wszelkim modernizacjom szlaków komunikacyjnych zwiększy płynność ruchu, w związku z czym klimat akustyczny, którego źródłem są pojazdy poruszające się po drogach publicznych ulegnie poprawie.

Wody podziemne i powierzchniowe

Działania związane z inwestycjami drogowymi wiązać się będą z użyciem sprzętu ciężkiego. W trakcie realizacji takich przedsięwzięć możliwa jest emisja zanieczyszczeń ropopochodnych do gruntu z nieszczelnych układów paliwowych i smarowniczych urządzeń wykorzystywanych przy pracach z wykorzystaniem ciężkiego sprzętu, co może mieć wpływ na zanieczyszczenie płytko zalegających poziomów wód podziemnych. Będzie to oddziaływanie chwilowe i krótkotrwałe, ustąpi wraz z zakończeniem prac budowlanych. Co więcej, są to sytuacje awaryjne, w związku z czym prawdopodobieństwo wystąpienia niniejszego zagrożenia określa się jako minimalne. Zanieczyszczenie

-96 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

wód gruntowych może nastąpić na skutek wymywania z gleby zanieczyszczeń z materiałów używanych do budowy i przebudowy dróg, w tym żużli oraz substancji bitumicznych.

Poprawę stanu dróg należy rozumieć m.in. jako utwardzenie części dróg gruntowych. Również budowa nowych dróg wiązać będzie się z większym uszczelnieniem terenu. Zabudowa oraz utwardzenie nawierzchni wpłyną w pewnym stopniu na zmiany w lokalnym obiegu wody. Zmniejszone zostaną warunki infiltracyjne gruntów, powodując zwiększony odpływ wód opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonych. Wody opadowe, spływające po powierzchniach utwardzonych będą nieść pewne ładunki zanieczyszczeń, które niezabrane w system kanalizacji deszczowej będą zanieczyszczać gleby i wody powierzchniowe. Charakter tego oddziaływania może być długotrwały i nieodwracalny. Dodatkowo, ze względu na zwiększenie udziały gruntów uszczelnionych może pojawić się zagrożenie w odniesieniu do wód gruntowych, których poziom może wówczas ulec obniżeniu a ich zasoby zmniejszeniu. Zasięg takiej zmiany będzie lokalny, na terenach przeznaczonych pod zainwestowanie - o charakterze trwałym i bezpośrednim. W *Strategii* zaproponowano również działania ograniczające niniejsze zagrożenia (tj. wzmacnianie odporności obszaru na zmiany klimatu, w które wpisuje się np. poprawa warunków retencyjnych gruntów i spowalnianie spływu powierzchniowego).

Z drugiej strony, działania zmierzające do poprawy stanu dróg w regionie ziemi wieluńskiej spowodują poprawę jakości powietrza. Ponieważ zanieczyszczenia atmosferyczne powodują wtórne skażenia wody i gleby, ich ograniczenie przełoży się również pośrednio na lepszą jakość wód.

Rozwój sieci dróg rowerowych w regionie ziemi wieluńskiej stanowi element wspierania popularyzacji turystyki aktywnej i transportu rowerowego i wyboru tego środka komunikacji jako sposobu transportu zarówno wśród turystów, jak i mieszkańców. Dla takiego kierunku działań przewiduje się pozytywny skutek w zakresie zmniejszenia emisji spalin, a zatem wpływ na lepszą jakość powietrza atmosferycznego. Oddziaływanie ma charakter długoterminowy. Oddziałując pozytywnie na powietrze atmosferyczne oraz poprawiając jego stan niniejszy cel wpłynie również pośrednio na wody. Ponieważ zanieczyszczenia atmosferyczne powodują wtórne skażenia wody i gleby, ich ograniczenie przełoży się również na lepszą jakość wód.

Powietrze i klimat

Prognozuje się, że działania związane z poprawą dostępności komunikacyjnej wpłyną na korzystnie na jakość powietrza w perspektywie długoterminowej. Naprawy, modernizacje oraz wymiana nawierzchni powinna zwiększyć płynność poruszania się pojazdów po drogach oraz uregulować średnia prędkość ruchu, co z kolei wiąże się z mniejszą emisją spalin samochodowych.

Pozytywny wpływ na jakość powietrza wynikał będzie również z wspierania rozwoju transportu alternatywnego, tj. publicznej komunikacji zbiorowej i komunikacji rowerowej.

Powierzchnia ziemi i gleby

W wyniku ewentualnej budowy nowych dróg może nastąpić zmiana ukształtowania terenu, związana z wyrównywaniem terenu, wykopami lub tworzeniem nasypów. Oddziaływanie ma charakter trwały. Jego wystąpienie uzależnione jest jednak od lokalizacji i uwarunkowań terenu. W wyniku prac budowlanych

-97 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

nastąpi ingerencja w powierzchnie ziemi. Roboty budowlane wiążą się również z wykorzystaniem substancji tj. asfalt, paliwa, oleje, smary i inne, które w sytuacjach awaryjnych mogą poprzez wycieki doprowadzić do zanieczyszczenia gleby.

Szkodliwe gazy, pochodzące z liniowej emisji zanieczyszczeń powietrza pochłaniane są przez gleby lub początkowo są rozpuszczane w wodzie, a następnie razem z nią przedostają się do gruntu. Ponieważ w wyniku modernizacji i przebudowy dróg udział emisji liniowej powinien zostać ograniczony, również przewidywanym efektem powinna być poprawa jakości gleb w otoczeniu.

Krajobraz

W przypadku realizacji przedsięwzięć związanych z modernizacją, przebudową, remontem istniejących dróg, nie przewiduje się negatywnych zmian w krajobrazie. Mogą pojawić się wyłącznie zmiany w krajobrazie o charakterze pozytywnym, poprawa stanu dróg zwiększy estetykę oraz wizualny odbiór otoczenia. Potencjalne zmiany w krajobrazie będą wynikać z ewentualnej budowy nowych dróg. W krajobrazie pojawią się nowe elementy, które (w zależności od lokalizacji i skali) mogą wpłynąć na estetykę lub fragmentację krajobrazu. Szczegółowych analiz pod kątem wpływu inwestycji na krajobraz należy dokonać na szczegółowym etapie planowania, znając lokalizację i uwarunkowania przestrzeni, w tym przede wszystkim typ krajobrazu, w który obiekt zostanie wkomponowany.

W wyniku rozwoju transportu alternatywnego, w krajobrazie pojawią się nowe ciągi piesze i rowerowe. Istniejące natomiast zostaną poddane modernizacji. W krajobrazie prognozuje się zmiany wyłącznie o charakterze pozytywnym. Poprawa stanu istniejących ciągów pieszych i rowerowych, realizacja funkcjonalnych i zielonych przestrzeni zwiększy estetykę oraz wizualny odbiór otoczenia. Spodziewanym efektem jest powstanie czytelnego systemu wzajemnie ze sobą powiązanych wewnątrz urbanistycznych.

Zasoby naturalne

Do budowy i modernizacji dróg oraz realizacji ścieżek rowerowych wykorzystywane będą kruszywa naturalne. W odniesieniu do złóż kruszywa przewiduje się, że mogą wystąpić potencjalne negatywne oddziaływania bezpośrednio, związane z eksploatacją i wykorzystaniem kruszyw naturalnych do budowy dróg.

Wprowadzając alternatywne środki transportu, jakimi jest ruch rowerowy, pieszy oraz transport publiczny częściowo może wpłynąć na zmniejszenie udziału indywidualnego transportu samochodowego w regionie. W niewielkiej lokalnej skali można zatem prognozować mniejsze zużycia paliwa. Jest to potencjalne pośrednie oddziaływanie o charakterze długookresowym, które pozwoli na zmniejszenie zapotrzebowania na zasoby kopalin energetycznych, z których produkowane są paliwa (ropa naftowa).

Dobra materialne i zabytki - brak oddziaływań, oddziaływanie obojętne.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

2.4. Rewaloryzacja, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni

Cel skupia się na kształtowaniu polityki przestrzennej w regionie ziemi wieluńskiej.

Założeniem działań planistycznych jest racjonalne gospodarowanie przestrzenią, zapewniające równowagę między interesami publicznymi i prywatnymi a wymogami ochrony środowiska naturalnego. Wobec tego, w odniesieniu do kierunków działań związanych z rozwojem planowania przestrzennego stwierdza się wyłącznie pozytywne oddziaływania na poszczególne elementy środowiska naturalnego.

Realizacja niniejszego celu uwzględni również przywracanie wartości użytkowej, estetycznej i ekologicznej terenom zdegradowanym.

Wśród działań rekomendowanych przez JST do realizacji w ramach Strategii (Zał. 1 do Strategii) ujęto przede wszystkim:

- rewitalizację parków, terenów zielonych i użytków ekologicznych
- interwencję w sprawie pustostanów i niszczących obiektów

Rewitalizacja i tworzenie nowych terenów zieleni (w tym użytków ekologicznych) wpłynie niewątpliwie na wzbogacenie różnorodności biologicznej, a także na poprawę jakości powietrza i krajobrazu. Prognozowany jest również pozytywny wpływ na dobra materialne i obiekty zabytkowe wraz z ich otoczeniem. Rewaloryzując przestrzeń można przyczynić się do poprawy ekspozycji istniejących zabytków a także tworzenia nowego, atrakcyjnego i spójnego krajobrazu kulturowego i przyrodniczego.

Chociaż rewaloryzacja obszarów i obiektów zdegradowanych przynosi wiele korzyści, może jednak wiązać się również z pewnymi negatywnymi skutkami środowiskowymi – przede wszystkim na etapie realizacji poszczególnych zamierzeń. Prace budowlane i rewitalizacyjne mogą prowadzić do tymczasowego zanieczyszczenia powietrza, hałasu oraz zaburzeń w lokalnych ekosystemach. Procesy te mogą również generować odpady budowlane, które powinny zostać odpowiednio zagospodarowane. Wskazane negatywne skutki niniejszego celu zazwyczaj mają charakter krótkoterminowy a także mogą być minimalizowane poprzez odpowiednie planowanie, zarządzanie projektami oraz stosowanie ekologicznych praktyk budowlanych.

2.5. Poprawa jakości środowiska i wzmocnienie odporności na zmiany klimatu

Uwzględnione w celu kierunki działań skupiają się na integrowaniu i wspólnym koordynowaniu działań na rzecz ochrony środowiska i wzmocnianiu odporności na zmiany klimatu. Prognozuje się, że wspólne inicjatywy w zakresie modernizacji infrastruktury odpadowej, gospodarki o obiegu zamkniętym, a także ochrona jakości wód i powietrza mogą znacząco zredukować zanieczyszczenia środowiska i poprawić stan ekosystemów. Inwestycje związane z adaptacją do zmian klimatu, takie jak systemy retencji wodnej czy też błękitno-zielona infrastruktura wpłyną na zwiększenie odporności regionu ziemi wieluńskiej na potencjalne skutki zmian klimatycznych, tj. powodzie i podtopienia, susza, ekstremalne zjawiska

-99 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

pogodowe. Silne pozytywne oddziaływanie na wszystkie komponenty środowiska przewidywane jest również w kwestii kierunków działań związanych z podnoszeniem świadomości ekologicznej społeczeństwa i kształtowaniem wśród nich postaw ukierunkowanych na poszanowanie środowiska naturalnego.

Zaproponowane w Strategii rozwoju ponadlokalnego kierunki działań przyniosą głównie długoterminowy, pozytywny wpływ na środowisko (zarówno bezpośredni jak i pośredni). Należy jednak pamiętać również o okresowych negatywnych skutkach dla środowiska, które mogą pojawić się podczas realizacji poszczególnych projektów. Mimo krótkoterminowych zakłóceń i potencjalnych negatywnych skutków środowiskowych, w dłuższej perspektywie oczekiwanym rezultatem jest zrównoważony rozwój wraz z ochroną środowiska i poprawą jakości życia mieszkańców regionu ziemi wieluńskiej. W celu minimalizowania potencjalnych negatywnych oddziaływań, podczas realizacji należy prowadzić odpowiednie działania planowania, zarządzania i monitoringu.

Analizując oddziaływanie niniejszego celu operacyjnego na środowisko należy mieć przede wszystkim na uwadze, że projektowany dokument strategiczny skupia się na przedstawieniu celów i kierunków, nie zaś konkretnych i precyzyjnych zadań inwestycyjnych. W związku z tym ocena oddziaływania wymagać będzie uszczegółowienia na etapie wskazania konkretnych przedsięwzięć, ich wielkości, zastosowanych technologii a także precyzyjnie określonej lokalizacji.

Bioróżnorodność, rośliny, zwierzęta, obszary chronione

W przypadku realizacji wszelkich kierunków działań zaproponowanych w niniejszym *celu operacyjnym* prognozowany jest bezpośredni, silny, pozytywny wpływ na obszary cenne przyrodniczo oraz wzmocnienie bioróżnorodności regionu ziemi wieluńskiej. Rekomendowane działania skupiają się przede wszystkim na redukcji zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska, co ma znaczący wpływ na ochronę ekosystemów.

Podejmowanie w tym zakresie wspólnych działań, lepsze zarządzanie i koordynacja zamierzeń przyniosą trwale i długoterminowe efekty dla środowiska naturalnego, w tym efektywnej ochrony bioróżnorodności i najbardziej wartościowych zasobów przyrodniczych.

Realizacja wszelkich działań inwestycyjnych (m.in. budowa oczyszczalni ścieków, rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej) będzie wiązała się z powstaniem wykopów i możliwością wycinki roślinności kolidującej z inwestycjami. Wielkość wpływu na florę i faunę zależna będzie od skali prowadzonych prac oraz od przyjętych rozwiązań technologicznych (np. stosowanie bezwykopowych technologii). Etap ten może wiązać się z koniecznością odwadniania wykopów budowlanych, dlatego należy podejmować odpowiednie środki zapobiegające potencjalnym negatywnym skutkom dla środowiska, w przypadku prowadzenia prac na obszarach wrażliwych np. chronionych zależnych od wód. Ponadto, potencjalnie długie otwarte wykopy mogą stanowić barierę migracyjną szczególnie dla małych gatunków (gadów i płazów).

Istotnym oddziaływaniem jest również hałas na etapie realizacji, który może doprowadzić do tymczasowego płoszenia ptaków i ssaków z pobliskich rejonów.

Powyższe oddziaływania mają jednak charakter czasowy i ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych prowadzonych na obszarze.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Po zakończeniu etapu budowy, nie przewiduje się negatywnego wpływu inwestycji na różnorodność biologiczną, florę, faunę i obszary chronione, ze względu na lokalizację elementów infrastruktury pod powierzchnią ziemi. Przeciwnie, działania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej wpływając na zmniejszenie ilości zanieczyszczeń trafiających do wód zadecydują o poprawie warunków życia fauny i flory, przede wszystkim w ekosystemach wodnych. Należy zaznaczyć również, że, większość inwestycji realizowana będzie na terenach przekształconych antropogenicznie.

Istotny, silny, pozytywny wpływ na bioróżnorodność, rośliny i zwierzęta przyniosą działania z zakresu wzmocnienia retencji wodnej (adaptacja do zmian klimatu). Poprawa retencji prowadzi do powstania różnorodnych siedlisk wodnych, m.in. takich jak stawy, mokradła itp., a także do poprawy warunków życia i wzrostu roślinności. Spodziewanym rezultatem takich działań jest zwiększenie różnorodności gatunkowej zarówno roślin jak zwierząt.

Ludzie

Analizując całość zaproponowanych w celu kierunków działań prognozuje się podniesienie komfortu życia mieszkańców i korzystny wpływ na ich stan zdrowia.

Stwierdza się, że realizacja określonych w Strategii kierunków działań dotyczących adaptacji do zmian klimatu wpłynie na zmniejszenia ryzyka wystąpienia zagrożeń dla życia i zdrowia ludzi, w tym powodzi, suszy oraz innych ekstremalnych zjawisk pogodowych, będących skutkami globalnego ocieplenia. W wyniku minimalizowania skutków zmian klimatycznych (m.in. ryzyka wystąpienia fali upałów, długotrwałych susz, intensywnych opadów, podtopień, powodzi itp.) prognozuje się długoterminowy, pozytywny wpływ na ludzi, ich życie, zdrowie oraz ochronę ich mienia.

W odniesieniu do kierunków działań z zakresu ochrony powietrza (m.in. wymiana źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, zwiększanie efektywności energetycznej budynków, wsparcie dla rozwoju OZE) prognozuje się zmniejszenie zaopatrzenia w ciepło z konwencjonalnych źródeł, a tym samym ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń. Prognozuje się pozytywny długoterminowy wpływ na ludzi i ich zdrowie z uwagi na poprawę jakości powietrza.

W wyniku realizacji kierunków działań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej a także poprawy gospodarki odpadami należy spodziewać się wyrównania szans rozwojowych dla poszczególnych obszarów regionu ziemi wieluńskiej oraz podniesienia standardu życia i zdrowia mieszkańców.

Wody podziemne i powierzchniowe

Działania inwestycyjne, przede wszystkim rozbudowa systemów wodno-kanalizacyjnych będą wiązać się z ingerencją w środowisko, jednak na wody powierzchniowe i podziemne nie będzie oddziaływać w sposób bezpośredni. Roboty związane z realizacją infrastruktury technicznej mogą wpłynąć na zasoby wodne pośrednio. Podczas prowadzenia prac związanych z budową sieci kanalizacyjnej, sieci wodociągowej może zajść konieczność odwadniania wykopu. W takich przypadkach woda gruntowa zostanie odprowadzona przez odpompowanie do najbliższego cieku wodnego. Odpompowywanie będzie krótkotrwałe - odbywać się będzie tylko podczas układania rur i nie spowoduje trwałego obniżenia poziomu wód gruntowych, zatem nie wystąpi negatywne oddziaływanie na środowisko wodne.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Ogólnie ujmując, dla działań związanych ze zwiększeniem zasięgu sieci infrastruktury technicznej, ale również innych z zakresu poprawy funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej (np. budowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków) prognozuje się pozytywne oddziaływanie na środowisko, mające duże znaczenie dla ochrony jakości wód powierzchniowych i podziemnych w dłuższej perspektywie czasowej.

Względem kierunków działań związanych z adaptacją do zmian klimatu (tj. systemy retencji wodnej, systemy nawadniania obszarów rolnych, błękitno-zielona infrastruktura, tworzenie nowych terenów zielonych itp.) prognozuje się poprawę warunków reżimu hydrologicznego. Spodziewane są pozytywne efekty w postaci np. mniejszego ryzyka wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych (powodzi i podtopień), przede wszystkim w dolinach Warty oraz na terenach zurbanizowanych.

Działania z zakresu adaptacji do zmian klimatu pozwolą na efektywne zagospodarowanie wody. Przewiduje się, że realizacja celu poprawi bilans wodny zlewni i zwiększy zasoby wodne, głównie na skutek zmiany szybkiego spływu powierzchniowego na powolny odpływ gruntowy. Zwiększenie zdolności retencyjnej obszarów może w istotny sposób przyczynić się do poprawy struktury bilansu wodnego na terenie województwa łódzkiego. W tym znaczeniu skutkiem realizacji Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej będzie racjonalne zagospodarowanie wód a tym samym właściwa ochrona zasobów wodnych.

Działania z zakresu małej retencji (którymi niewątpliwie są powierzchnie biologicznie czynne oraz błękitna i zielona infrastruktura) w pewnym stopniu mogą spowodować odtworzenie niektórych elementów systemu wodnego, zniszczonych działalnością człowieka.

Należy spodziewać się również wpływu na minimalizowanie przedostawania się zanieczyszczeń do wód. Poprawa warunków naturalnej retencji oraz umożliwienie infiltracji wód opadowych bezpośrednio do gruntu zahamuje szybki spływ powierzchniowy, który zbierając zanieczyszczenia z powierzchni utwardzonych (np. dróg) transportuje je do zbiorników wód powierzchniowych. Umożliwiając infiltrację wód opadowych bezpośrednio do gruntu, w miejscu ich powstania zagrożenie to zostanie zminimalizowane.

Decydując się na realizację określonych w Strategii inwestycji z zakresu poprawy infrastruktury odpadowej i stworzenia ponadlokalnego systemu gospodarki odpadami, jednostki samorządowe tworzące Partnerstwo regionu ziemi wieluńskiej przyczynią się do ograniczenia ryzyka wystąpienia ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w wodach powierzchniowych i podziemnych, których źródłem mogłyby być niewłaściwie składowane odpady, w tym odpady niebezpieczne. Inwestycje dotyczące gospodarki odpadami, optymalizacji wykorzystania surowców wtórnych oraz inne z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym w sposób bezpośredni przyczynią się do zmniejszenia ładunków odpadów przedostających się do środowiska gruntowo-wodnego, a tym samym pozwolą na realizację celów wyznaczonych w *Ramowe Dyrektywie Wodnej*.

Powietrze i klimat

Negatywne oddziaływanie na powietrze atmosferyczne prognozuje się wyłącznie podczas trwania prac budowlanych lub modernizacyjnych dla poszczególnych zamierzeń. Będzie to okresowa emisję pyłów i gazów, spowodowanych pracami budowlanymi i konstrukcyjno-montażowymi (wykopy, wzmożony ruch pojazdów, szczególnie ciężarowych itp.). Uciążliwości te ustąpią po zakończeniu prac budowlanych.

-102 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

W fazie eksploatacji poszczególnych zrealizowanych w ramach celu obiektów i infrastruktury będzie występować wyłącznie pozytywne oddziaływanie na jakość powietrza atmosferycznego.

W ramach realizacji kierunku działania dotyczącego inwestycji w zakresie adaptacji do zmian klimatu zakłada się przede wszystkim dążenie do zwiększenia ilości zieleni oraz wody w przestrzeni. W takim rozumieniu przewiduje się przede wszystkim pozytywne oddziaływanie na lokalny mikroklimat. Zieleni i woda są odpowiedzialne za obniżenie temperatury, regulują wilgotność a także zmniejszają poziom zanieczyszczeń atmosfery). Działania z zakresu rozwoju zielonej i błękitnej infrastruktury zmniejszają ryzyko wystąpienia klęsk żywiołowych takich jak: gwałtowne opady deszczu, nasilone wiatry, wyładowania atmosferyczne, długotrwałe fale upałów i suszy.

Wprowadzając w zagospodarowanie obszarów tereny zieleni (zwłaszcza zaleca się stosowanie zieleni wysokiej) zapewniona zostanie funkcja ochronna w stosunku do terenów, stanowiących źródło zanieczyszczeń (tj. np. drogi, tereny przemysłowe). Towarzysząca zabudowie zielona infrastruktura może stanowić niezwykle ważną dla ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza zieleni izolacyjną. Podobny efekt zostanie osiągnięty w przypadku nasadzeń wzdłuż dróg. Nasadzenia takie gwarantują, że ewentualne uciążliwości związane z funkcjonowaniem punktowych i liniowych emitorów nie wykrócą poza granice wyznaczonego terenu obiektów. Zieleń izolacyjna skutecznie wyeliminuje negatywne oddziaływania pochodzące z obiektów. Rozwiązanie takie zabezpiecza powietrze przed nadmiernym zanieczyszczeniem pochodzącym z prowadzonych działalności a także zapobiega rozprzestrzenianiu się ich na dalsze tereny.

Największy i bezpośredni wpływ na jakość powietrza atmosferycznego będą miały jednak działania skoncentrowane na ograniczeniu zjawiska niskiej emisji. Wymiana źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, zwiększanie efektywności energetycznej budynków czy też wsparcie rozwoju OZE przyczynią się do zmniejszenia zapotrzebowania na energię wytworzoną w elektrowniach konwencjonalnych (np. opalanych węglem), dzięki czemu emisja zanieczyszczeń ulegnie redukcji. Głównym długoterminowym skutkiem realizacji *Strategii* w tej kwestii będzie poprawa jakości powietrza atmosferycznego, ze względu na stopniowy wzrost wykorzystania proekologicznych źródeł energii. Modernizacje energetyczne istniejących zabudowań doprowadzi natomiast do zmniejszonej emisji zanieczyszczeń wynikającej ze zużycia ciepła. Działania skutkujące zmniejszeniem tzw. „niskiej emisji” w sposób pośredni przyczynią się również do złagodzenia globalnie obserwowanych zmian związanych z ocieplaniem się klimatu.

Powierzchnia ziemi i gleby

Spodziewane są krótkotrwałe oddziaływania, związane z prowadzeniem prac budowlanych przy realizacji potencjalnych zadań inwestycyjnych. Na terenach, na których powstanie nowa infrastruktura techniczna lub obiekty budowlane zostanie naruszona warstwa glebowa. Realizacja zadania może się wiązać z powstawaniem odpadów w związku z pracami budowlanymi. Niniejsze oddziaływania na powierzchnię ziemi i glebę ograniczą się wyłącznie do czasu trwania robót i miną wraz z ich zakończeniem.

Wśród pozytywnych efektów dla powierzchni ziemi i gleb, które mogą nastąpić w wyniku realizacji *Strategii rozwoju ponadlokalnego* można spodziewać się przede wszystkim w wyniku podjęcia działań

-103 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

na rzecz stworzenia efektywnego systemu gospodarki odpadami. Poprawa systemu gospodarki odpadami a także wprowadzanie założeń gospodarki o obiegu zamkniętym doprowadzi do redukcji ilości odpadów a także zmniejszy ryzyko skażenia gleb spowodowane np. uwalnianiem zanieczyszczeń ze składowanych odpadów do gleby. Właściwa gospodarka opadami nie tylko wpłynie na ograniczenie zanieczyszczenia gruntu, ale również ogranicza skutki zmian klimatu, minimalizuje zanieczyszczenia powietrza, bezpośrednio wpływa na poprawę funkcjonowania wielu ekosystemów i gatunków.

Krajobraz

Pozytywny wpływ na krajobraz wynikał będzie przede wszystkim z realizacji kierunków działań dotyczących adaptacji do zmian klimatu, która rozumiana jest przede wszystkim jako zwiększanie retencji wodnej (m.in. poprzez wprowadzanie do przestrzeni elementów błękitnej i zielonej infrastruktury, nowe nasadzenia na terenach zurbanizowanych itp.). W wyniku realizacji Strategii spodziewane jest zróżnicowanie obecnego krajobrazu i pozytywny wpływ na percepcję przestrzeni.

Działania z zakresu adaptacji do zmian klimatu mogą wiązać się również z realizacją zbiorników retencyjnych (naturalnych i sztucznych). O ile naturalne zbiorniki z pewnością przyczynią się polepszenia jakości krajobrazu, zwiększając jego naturalny charakter, tak w przypadku zbiorników sztucznych charakter oddziaływania będzie uzależniony od wielu zmiennych – przede wszystkim lokalizacji. W przypadku, gdy dotychczas teren potencjalnej lokalizacji obiektów charakteryzował się krajobrazem naturalnym, nieprzekształconym silnie przez człowieka, wprowadzenie ich będzie wiązało się z antropogenezacją krajobrazu i pogorszeniem wartości estetyczno - widokowych. Aby uniknąć negatywnych oddziaływań należy na etapie projektowym odpowiednio przeanalizować i zweryfikować uwarunkowania lokalizacyjne dla potencjalnych zbiorników.

Wpływ na krajobraz budowy nowych obiektów (np. oczyszczalni ścieków, zbiorników retencyjnych i innych) może być zarówno pozytywny jak i negatywny, co jest zależne od wielu czynników i uwarunkowań lokalizacyjnych. Ze względu na kierunkowy charakter sporządzanej Strategii, szczegółowa analiza pod tym względem (z uwzględnieniem lokalizacji obiektów i wynikających z niej uwarunkowań) powinna zostać przeprowadzona na etapie projektowym.

Zasoby naturalne

Do strategicznych zasobów naturalnych poza złożami kopalin zaliczane są także wody podziemne i powierzchniowe. Wszelkie inwestycje z zakresu adaptacji do zmian klimatu, które dotyczą głównie podniesienia zdolności retencyjnej zlewni zasadniczo nie generują wpływu na złoża kopalin (oddziaływanie obojętne). W odniesieniu natomiast do wód, jako zasobów naturalnych, prognozowane jest zwiększenie ilości i jakości zasobów wodnych. Działania przyczynią się również pośrednio do ochrony i utrzymania zasobów wodnych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP nr 325 Zbiornik Częstochowa – W oraz GZWP nr 326 Zbiornik Częstochowa).

Wpływ na złoża kopalin może nastąpić w wyniku podejmowanie inwestycji w infrastrukturę ochrony jakości powietrza (np. program wymiany źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, zwiększanie efektywności energetycznej budynków, wsparcie dla rozwoju OZE). Przewidywanym efektem jest ograniczone wykorzystanie paliw kopalnych. Oddziaływanie ma charakter pozytywny, silny, pośredni, długoterminowy.

-104 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Strategia wskazuje również na podejmowanie inwestycji z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym. Gospodarka o obiegu zamkniętym jest koncepcją zmierzającą do racjonalnego wykorzystywania zasobów i ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko wytwarzanych produktów. Wszelkie materiały i surowce powinny pozostać w gospodarce tak długo jak jest to możliwe. Zatem, dzięki zadaniom dotyczącym wprowadzania niniejszych założeń w regionie ziemi wieluńskiej, realizacja Strategii będzie miała wpływ na zachowanie zasobów naturalnych nie tylko w skali lokalnej, ale również częściowo w skali całego kraju.

Dobra materialne i zabytki

W kwestii oddziaływania na obiekty zabytkowe, głównym pozytywnym skutkiem będzie realizacja zamierzeń związanych z adaptacją do zmian klimatu, tj. zwiększaniem warunków retencyjnych. Spodziewanym jest pojawienie się w przestrzeniach elementów błękitnej i zielonej infrastruktury, które wzbogacą otoczenie obiektów, w tym również zabytkowych, wpływając korzystnie na ich odbiór. Wartość nieruchomości wzrośnie na skutek potencjalnego zagospodarowania w postaci uporządkowanej zieleni i elementów wodnych.

III CEL STRATEGICZNY – SPOŁECZEŃSTWO:

WSPÓLNOTA SILNA SPOŁECZNIE

3.1. Doskonalenie jakości i poprawa dostępności infrastruktury społecznej w regionie ziemi wieluńskiej

Kierunki działań wskazane w ramach niniejszego celu wiążą się przede wszystkim z podnoszeniem jakości obiektów infrastruktury społecznej oraz świadczonych przez nie usług (m.in. instytucji oświaty i wychowania, ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultury, kultury fizycznej, sportu i rekreacji oraz usług opiekuńczych związanych ze starzeniem się społeczeństwa) z uwzględnionym szerokim zakresem ograniczania wykluczenia społecznego. Wobec tego przewidywany jest bezpośrednie i silne pozytywne oddziaływanie na ludzi.

Ponieważ w ramach realizacji celu mogą wystąpić również działania inwestycyjne związane z ewentualną realizacją nowych obiektów budowlanych, dla niektórych komponentów środowiska spodziewane są negatywne oddziaływania krótkoterminowe, związane z etapem prowadzenia robót budowlanych. Będą one miały jednak charakter wyłącznie lokalny i mało znaczący.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

3.2. Budowanie tożsamości lokalnej, integracja społeczeństwa i wzmacnianie ich zaangażowania w rozwój Partnerstwa

Prognozuje się, że kierunki działań określone w niniejszym celu będą kształtować świadomość społeczności lokalnych, co działa edukacyjnie i podnosi odpowiedzialność ludzi za dbałość o miejsce, w którym żyją. Silne poczucie tożsamości i zaangażowanie społeczne mogą prowadzić do zwiększenia troski o lokalne i ponadlokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe.

Działania partycypacyjne podejmowane w celu zwiększanie zaangażowania mieszkańców regionu w rozwój Partnerstwa pozwolą na lepsze i skuteczniejsze identyfikowanie problemów, w tym zakresie środowiskowym. Tym samym możliwe będzie szybsze reagowanie i podejmowanie działań zapobiegawczych itp. W ramach ponadlokalnych spotkań mieszkańców może być również podejmowana tematyka środowiskowa, a większe zaangażowanie społeczności w inicjatywy na rzecz ochrony środowiska wpłyną również na wzmacnianie wśród nich postaw ekologicznych i podnoszenie świadomości.

W takim rozumieniu celu, prognozowane jest wystąpienie pozytywnego oddziaływania na wszystkie komponenty środowiska naturalnego.

3.3. Wzmacnianie społeczności lokalnej

Zgodnie z zapisami Strategii wzmacnianie społeczności lokalnej odbywać się będzie przede wszystkim poprzez doskonalenie infrastruktury edukacyjnej, rozwijanie oferty edukacyjnej odpowiadającej potrzebom lokalnego rynku pracy oraz stworzenie możliwości przekwalifikowujących dla osób dorosłych.

Działanie ma charakter organizacyjny oraz programowy i jest neutralne dla środowiska. Prognozowane jest natomiast silne pozytywne oddziaływanie na ludzi.

IV CEL STRATEGICZNY – MARKETING I ZARZĄDZANIE: EFEKTYWNIEM I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANE PARTNERSTWO

4.1. Współpraca międzygminna i zarządzanie rozwojem

Cel dotyczy kierunków działań obejmujących zadania związane z organizacją, koordynacją i zarządzaniem rozwojem obszaru Partnerstwa.

Podnoszenie jakości funkcjonowania instytucji publicznych w zakresie zarządzania rozwojem stanowi kierunek działania o typowo miękkim (nie inwestycyjnym) charakterze, który pośrednio ma szansę wpłynąć jednak na jakość środowiska. Doskonalenie administracji, budowanie kompetencji i współpraca między instytucjami mogą sprzyjać efektywniejszemu planowaniu i realizacji projektów (w tym również środowiskowych), a także pozyskiwaniu funduszy na proekologiczne inicjatywy, co w rezultacie może przyczynić się do ochrony i poprawy stanu środowiska naturalnego.

Podobne efekty przyniesie zaplanowane w *Strategii* tworzenie struktur koordynacji rozwoju Partnerstwa i wymiany doświadczeń. Niniejszy kierunek działania związany będzie m.in. z lepszą efektywnością działań

-106 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

realizowanych wspólnie przez Partnerstwo (również w zakresie proekologicznym). Wspólne standardy, regularne spotkania oraz wymiana informacji pozwolą w efekcie na bardziej zrównoważony rozwój regionu ziemi wieluńskiej, a tym samym pozytywny wpływ na wszystkie analizowane komponenty środowiska.

4.2. Promocja regionu ziemi wieluńskiej

Założeniem jest zwiększenie rozpoznawalności regionu ziemi wieluńskiej, poprzez działania z dziedziny marketingu terytorialnego i zbudowania marki regionu. Przyjmuje się, że takie działania będą kształtować świadomość społeczności lokalnych, zwiększając ich poczucie przynależności do miejsca, w którym żyją. Tym samym, możliwym skutkiem jest podniesienie odpowiedzialności mieszkańców regionu ziemi wieluńskiej za dbałość o przestrzeń i środowisko.

Kreowanie regionu ziemi wieluńskiej jako miejsca o atrakcyjnych uwarunkowaniach inwestycyjnych, kulturowych i turystycznych spowoduje zwiększenie poczucia przywiązania do miejsca oraz przynależności do środowiska (a zatem odpowiedzialności za jego stan i ochronę).

Spodziewane jest wystąpienie pozytywnych oddziaływań niniejszego celu na stan wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego.

Niemniej jednak, należy zwrócić uwagę, iż skuteczna promocja obszaru Partnerstwa może pobudzić rozwój gospodarczy oraz wzmocni znaczenie turystyczne obszaru. Wpływ na środowisko działań dotyczących rozwoju gospodarczego (w tym turystyki) został omówiony w ramach celów 1.1-1.5.

5.2. POTENCJALNE ODDZIAŁYWANIE SKUTKÓW REALIZACJI STRATEGII NA OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY ORAZ KORYTARZE EKOLOGICZNE

W wyniku analizy oddziaływania skutków realizacji *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* na różnorodność biologiczną, faunę, florę oraz obszary chronione (z uwzględnieniem sieci Natura 2000 i korytarzy ekologicznych) zidentyfikowano potencjalne presje i negatywne oddziaływania na niniejsze komponenty środowiska. Zgodnie z zasadą przezorności, analiza zawiera szeroki zakres potencjalnych zagrożeń. Ocena zawiera zestawienie potencjalnych oddziaływań (często hipotetycznych), które mogą wystąpić w wyniku realizacji poszczególnych rodzajów zamierzeń.

Ponieważ Strategia rozwoju ponadlokalnego wyznacza jedynie cele i kierunki działań (nie zaś konkretne zadania inwestycyjne), analiza przeprowadzona na obecnym etapie planowania stanowi jedynie sygnał, w jakich obszarach mogą zaistnieć potencjalne negatywne oddziaływania. Szczegółowe analizy konkretnych przedsięwzięć oraz ich wpływu na środowisko powinny zostać przeprowadzane na dalszym etapie planowania.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Na etapie strategicznym, można stwierdzić, że przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju oraz przeprowadzonej rzetelnej ocenie oddziaływania na środowisko przy wyborze wariantu lokalizacyjnego danej inwestycji, realizacja założeń *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030*:

- nie będzie wpływać znacząco negatywnie na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 - specjalny obszar ochrony siedlisk (dyrektywa siedliskowa) PLH100007 – Załęczański Łuk Warty,
- nie spowoduje spadku liczebności populacji gatunków będących przedmiotami ochrony i zmniejszenia zasięgu ich występowania,
- nie spowoduje pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych w ramach ww. wymienionego obszaru Natura 2000 oraz uszczuplenia jego powierzchni i zmian cech charakterystycznych,
- nie pogorszy integralności sieci obszarów Natura 2000,
- nie wpłynie negatywnie na powiązania ww. wymienionego obszaru Natura 2000 z innymi obszarami w sieci Natura 2000,
- nie wpłynie negatywnie na walory przyrodnicze i krajobrazowe Załęczańskiego Parku Krajobrazowego oraz Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki i przedmioty ich ochrony,
- nie wpłynie negatywnie na zachowanie ekosystemów chronionych w ramach rezerwatów przyrody: Lasek Kurowski, Hołda i Dąbrowa w Niżankowicach,
- nie wpłynie negatywnie na zachowanie wapiennego wzgórza z systemem jaskiń i zachowanych form naciekowych, krasowych i skamieniałości chronionego rezerwatem przyrody Węże,
- nie wpłynie negatywnie na walory przyrodnicze i krajobrazowe Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Proсны,
- nie wpłynie negatywnie na walory zespołów przyrodniczo-krajobrazowych: Działoszyńskiego, Osjakowskiego, Wzgórz Ożarowskich oraz renesansowego założenia Pałacowo-Parkowego w Działoszyńcu,
- nie wpłynie negatywnie na zachowanie zlokalizowanych w regionie ziemi wieluńskiej użytków ekologicznych, pomników przyrody i stanowisk dokumentacyjnych.

Analiza projektu *Strategii* pod kątem uregulowań w zakresie ochrony zlokalizowanych w regionie ziemi wieluńskiej obszarów chronionych pozwala stwierdzić, że realizacja kierunków działań zaproponowanych w dokumencie nie jest sprzeczna z ustaleniami ochronnymi, sformułowanymi dla nich w planach ochrony oraz obostrzeniami wynikającymi z przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W trakcie realizacji wszelkich zadań na późniejszym etapie, należy przestrzegać nakazów i zakazów obowiązujących na tych terenach.

Warto zaznaczyć, że cele określone w projektowanym dokumencie w dużym stopniu uwzględniają utrzymanie wysokiej jakości środowiska, zachowując harmonię między rozwojem społeczno-gospodarczym a przyrodą. Założenia *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* zostały sformułowane w sposób, na podstawie którego można stwierdzić ogólny korzystny wpływ realizacji *Strategii* na ochronę wartości przyrodniczych.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Niemniej jednak, w przypadku stwierdzenia możliwości znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia na obszary chronione na późniejszym, szczegółowym etapie planowania, zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania projektowanej inwestycji. Każde z przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wymagać będzie odrębnych, szczegółowych analiz dot. oddziaływania na środowisko a powstanie oraz funkcjonowanie inwestycji podlegać będzie dodatkowym obostrzeniom – nałożonym m.in. przez decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

Przez obszar regionu ziemi wieluńskiej przebiegają odcinki wyznaczonych korytarzy ekologicznych o zasięgu krajowym i międzynarodowym, takie jak Główny Korytarz Południowo-Centralny GKPdC-13 Załęczański Łuk Warty, Główny Korytarz Południowo-Centralny GKPd-14 Stawy Milickie i Bory Stobrowskie oraz uzupełniające je Korytarz Południowo-Centralny KPdC-16A Lasy Kaliskie i Sieradzkie oraz Korytarz Południowo-Centralny KPdC-22 Dolina Warty. Budowa wszelkiego rodzaju obiektów (zwłaszcza liniowych) obiektów może spowodować modyfikację korytarzy ekologicznych i migracyjnych. Liniowe obiekty zainwestowania, takie jak drogi mogą powodować fragmentację siedlisk, ograniczając możliwość przemieszczania się gatunków. Przerwanie korytarzy migracyjnych może wynikać również z powstanie barier fizycznych w postaci nowych konstrukcji lub ogrodzeń. Oddziaływanie takie jest zwykle nieodwracalne, jednak przy zastosowaniu odpowiednich środków łagodzących oraz w razie konieczności kompensacyjnych pozwoli na minimalizację jego skutków. Środki zaradcze można zaprojektować dopiero na etapie inwestycyjnym, gdy znane są konkretne parametry, precyzyjna lokalizacja, przebieg i uwarunkowania realizacji danego przedsięwzięcia. Generalnie działania wiążące się z zajęciem terenu należy planować tak, by opisane efekty niekorzystne nie wystąpiły bądź były jak najmniejsze.

5.3. POTENCJALNE ODDZIAŁYWANIE SKUTKÓW REALIZACJI STRATEGII W ODNIESIENIU DO ZAPISÓW PLANU GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARZE DORZECZA ODRY

Nie prognozuje się, aby realizacja celów i kierunków działań określonych w *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* wpłynęła na możliwość niespełnienia celów środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych i powierzchniowych, w ramach których zlokalizowane są gminy obszaru Partnerstw, określonych w planach gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Odry, wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Wody powierzchniowe

Odnosząc treść *Strategii* do zapisów *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* należy stwierdzić, że żadne zapisy *Strategii* nie stoją w kolizji z celami gospodarki wodnej w dorzeczu Odry, wyznaczonymi omawianym planem.

Na etapie sporządzania dokumentu strategicznego nie przewiduje się możliwości wpływu realizacji *Strategii* na ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych określonych dla JCWP, w obrębie których zlokalizowany jest region ziemi wieluńskiej.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Wody podziemne

Obszar Partnerstwa znajduje się w zasięgu w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 326 (Zbiornik Częstochowa - E) oraz Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 325 (Zbiornik Częstochowa - W). Żaden z zapisów Strategii rozwoju ponadlokalnego nie stwarza jednak bezpośredniego zagrożenia dla wód tego zbiornika. Ewentualne zagrożenia pośrednie powinny być przeanalizowane na poziomie ocen oddziaływania na środowisko poszczególnych przedsięwzięć wynikających z celów i działań zdefiniowanych w Strategii.

Nie przewiduje się również, aby założenia *Strategii* wpłynęły na nieosiągnięcie celów środowiskowych ustalonych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* dla Jednolitych Części Wód Podziemnych nr: PLGW600081, PLGW600082, PLGW600083 i PLGW600098 zarówno w zakresie utrzymania dobrego stanu chemicznego jak i ilościowego.

Realizacja zdefiniowanych w sporządzanej *Strategii* celów i kierunków działania w sposób bezpośredni i pośredni przyczyni się do poprawy jakości wód, natomiast wszelkie negatywne działania będą miały głównie charakter krótkotrwały i zakończą się z momentem zakończenia prac budowlanych. Wszelkie negatywne oddziaływanie niezwiązane z etapem budowy mają charakter wyłącznie hipotetyczny, ze względu na brak szczegółowych informacji dotyczących przyszłych inwestycji.

W związku z tym, na etapie sporządzania *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030*, nie stwierdza się, aby skutki jej realizacji wpłynęły na nieosiągnięcie celów środowiskowych (określonych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*) przewidzianych dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Jednolitych Części Wód Podziemnych, w ramach których zlokalizowany jest region ziemi wieluńskiej. *Strategia* nie określa również bezpośrednio działań, powodujących niekorzystne zmiany morfologiczne w obrębie koryt rzecznych oraz zmiany stosunków wodnych w zlewni rzek. Nie planuje się działań powodujących zwiększenie ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do wód.

5.4. CHARAKTER ODDZIAŁYWAŃ SKUTKÓW REALIZACJI STRATEGII NA ŚRODOWISKO

Można przyjąć, że w przypadku realizacji ustaleń *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* wystąpią oddziaływania krótko i średnioterminowe, związane z fazą budowy i modernizacji obiektów.

Oddziaływanie długoterminowe związane będzie z funkcjonowaniem poszczególnych obiektów i infrastruktury.

Nieodwracalne oddziaływania mogą wystąpić w przypadku zmian ukształtowania powierzchni terenu. Poprzez wprowadzone zasady zrównoważonego rozwoju oraz zwrócenie szczególnej uwagi na zachowanie właściwego stanu walorów przyrodniczych regionu ziemi wieluńskiej, nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań nieodwracalnych związanych z zagrożeniem dla gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną prawną, poprzez ubytek ich siedlisk.

Ewentualne oddziaływania skumulowane będą związane z jednoczesną realizacją kilku zadań w tym samym czasie, na sąsiadujących terenach (akumulacja wpływów w czasie i przestrzeni). Związane będą z okresowym zwiększeniem hałasu i zanieczyszczeniem powietrza związanego z etapem prac

-110 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

budowlanych. Należy jednak podkreślić, że natężenie i zakres przewidywanych oddziaływań skumulowanych będą niewielkie. Będą to oddziaływania krótkoterminowe, ograniczone do czasu trwania prac budowlanych.

Oddziaływania wtórne zachodzą najczęściej w sytuacji wzrostu jednej emisji, powstającej w związku z ograniczeniem innej. Określenie wtórnych oddziaływań w makroskalowych prognozach, sporządzanych na potrzeby dokumentów strategicznych, biorąc pod uwagę ich zasięg oraz stopień ogólności, jest albo w ogóle niemożliwe, albo obciążone zbyt dużą niepewnością, jak również niecelowe na tak wczesnym etapie planowania.

Zadaniem prognoz oddziaływania na środowisko, wykonywanych na najwcześniejszym etapie planowania i podejmowania decyzji, jest przede wszystkim zidentyfikowanie możliwości wystąpienia oddziaływań na środowisko oraz określenie ich przybliżonej siły i kierunku, po to by umożliwić skorygowanie celów i założeń rozpatrywanego dokumentu, tak by jego potencjalne oddziaływania negatywne (zwłaszcza te najsilniejsze) mogły ulec zmniejszeniu, a oddziaływania pozytywne (zwłaszcza te najsłabsze) zwiększeniu.

5.5. MOŻLIWOŚĆ POWSTANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZAWSZE ZNACZĄCO LUB MOGĄCYCH POTENCJALNIE ZNACZĄCO ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Próbując dokonać analizy oddziaływania postanowień *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* na środowisko przeanalizowano jej zapisy w do odniesieniu do Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839).

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030 definiuje kierunki działań, związane z realizacją różnego rodzaju przedsięwzięć tj. będą to m.in. tzw. projekty „miękkie” (m.in. takie jak działania zmierzające do usprawnienia działalności instytucji, aktywizacja społeczna, wzmocnienie wspólnotowości i tożsamości ponadlokalnej, rozwój marketingu terytorialnego, czy też rozwój oferty kulturalnej), ale także „twarde” (inwestycyjne), jak np. tworzenie terenów inwestycyjnych, rozwój infrastruktury drogowej, rozwój infrastruktury turystycznej i sportowej, montaż instalacji Odnawialnych Źródeł Energii (OZE), a także inne projekty inwestycyjne o charakterze zbliżonym do ww. przykładów.

W zależności od zakresu przyjętego na dalszych etapach planowania będą to przedsięwzięcia inwestycyjne, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko. Potencjalne oddziaływania mogą mieć charakter liniowy, punktowy lub rozproszony i mogą wystąpić na obszarach, gdzie prowadzona będzie realizacja zadań inwestycyjnych. Należy jednak podkreślić, że zasięg oddziaływań jest trudny do określenia i wymaga indywidualnego podejścia dla każdej inwestycji.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Wśród zapisów projektowanej *Strategii*, które mogą stworzyć ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oraz mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko wskazuje się m.in.:

- tworzenie terenów inwestycyjnych – w projekcie *Strategii* działanie to nie zostało zdefiniowane na tyle szczegółowo, aby określić skalę i rodzaj przedsięwzięcia. W związku z tym należy wziąć pod uwagę, że *Strategia* nie wyklucza, aby były to przedsięwzięcia wskazane w *Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839)*;
- zwiększanie dostępności komunikacyjnej – na podstawie zapisów *Strategii* nie przewiduje się powstania autostrad oraz dróg ekspresowych a także dróg spełniających łącznie warunki powyżej czterech pasach ruchu i długości 10km na jednym odcinku, które zgodnie z *Rozporządzeniem* stanowią przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Zapisy projektowanej *Strategii* wskazują natomiast rozwój infrastruktury drogowej, a zatem możliwe jest powstanie dróg o nawierzchni twardej o całkowitej długości powyżej 1 km, które zaliczone są do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.
- przemysł rolno-spożywczy – jednym z celów operacyjnych *Strategii* jest zbudowanie przewagi konkurencyjnej na bazie rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego. Założeniem jest przede wszystkim wykorzystanie potencjałów istniejących i funkcjonujących już przedsiębiorstw, jednak niewykluczonym jest powstanie nowych tego rodzaju działalności w ramach nowych inwestycji. W przypadku rozwoju przemysłu rolno-spożywczego, w zależności od wielkości produkcji, mogą powstać przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z *Rozporządzeniem* są to: instalacje do przetwórstwa owoców, warzyw, ryb, instalacje do produkcji i przetwórstwa tłuszczów roślinnych i zwierzęcych, instalacje do produkcji mleka i wyrobów mleczarskich, instalacje do wyrobów cukierniczych lub syropów, browary lub słodownie oraz gorzelnie.
- zabudowa usługowa – o ile, w wyniku realizacji sporządzanej *Strategii* nie przewiduje się rozwoju centrów handlowych (które zgodnie z *Rozporządzeniem* stanowią przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko) to projektowana *Strategia* daje możliwość rozwoju różnego rodzaju usług, w tym usług opiekuńczych, związanych z ochroną zdrowia a także obiektów sportowych. W odniesieniu do tego rodzaju zabudowy usługowej, w zależności od jej powierzchni oraz lokalizacji może ona również stanowić przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, zwłaszcza jeśli jest lokalizowana na obszarach objętych formami ochrony przyrody.
- rozwój oferty turystycznej – może pośrednio wiązać się z powstaniem ośrodków wypoczynkowych lub hoteli wraz z towarzyszącą im infrastrukturą, a także stałych pól kempingowych, które w zależności od powierzchni mogą stanowić przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- rozwój infrastruktury sportowej – zapis może pośrednio wpłynąć na powstanie parków rozrywki rozumianych jako obiekty przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej związanej z rozrywką lub rekreacją, pola golfowe, stadiony i tory wyścigowe. Zgodnie z Rozporządzeniem obiekty takie stanowią przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.
- instalacje OZE – z powstaniem przedsięwzięcia, które zgodnie z Rozporządzeniem zostało zaliczone do mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wiąże się m.in. w zależności od powierzchni i lokalizacji - systemów fotowoltaicznych oraz instalacje do produkcji paliw z produktów roślinnych. Instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru, w zależności od przyjętej łącznej mocy nominalnej elektrowni oraz wysokości mogą stanowić przedsięwzięcia mogące znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.
- infrastruktura służąca retencjonowaniu wody – Strategia nie określa skali i wielkości przedsięwzięcia (w tym wielkości ewentualnych zbiorników retencyjnych), dlatego też na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko należy wziąć pod uwagę, że niewykluczone jest, że mogą to być wskazane w Rozporządzeniu „zapory lub inne urządzenia przeznaczone do zatrzymywania i stałego retencjonowania (gromadzenia) nie mniej niż 10 mln m³ nowej lub dodatkowej masy wody”.
- instalacje do oczyszczania ścieków – w zależności od liczby obsługiwanych mieszkańców mogą stanowić przedsięwzięcie znacząco oddziałujące na środowisko.
- zwiększenie zasięgu sieci kanalizacyjnej – stanowi przedsięwzięcie mogące potencjalnie oddziaływać na środowisko w przypadku długości sieci powyżej 1 km;
- zwiększenie zasięgu sieci wodociągowej – rurociągi wodociągowe magistralne i magistralne przewody wodociągowe, doprowadzające wodę od stacji uzdatniania do przewodów wodociągowych rozdzielnych (poza przebudowę metodą bezwykopową) stanowią przedsięwzięcie mogące potencjalnie oddziaływać na środowisko. Metody wykonania przedsięwzięcia na obecnym etapie planowanie nie są znane, dlatego też przyjęto ewentualną możliwość wystąpienia oddziaływania.

Powyżej wskazano przykładowe inwestycje, które mogą powstać w regionie ziemi wieluńskiej na skutek realizacji projektowanej **Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030**. Prognoza oddziaływania na środowisko wskazuje możliwość realizacji przedsięwzięć zdefiniowanych w **Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839)** na podstawie ustaleń **Strategii**, **jednak nie przesądza o ich powstaniu**. W dużej mierze jest to uzależnione od rodzaju oraz skali przyszłych inwestycji, które na etapie sporządzania **Strategii** nie są znane.

W odniesieniu do przeprowadzonej w niniejszym rozdziale analizy możliwości powstania na skutek realizacji **Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030** przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących potencjalnie znacząco

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

oddziaływać na środowisko należy podkreślić, iż każda z tych inwestycji wymagać będzie odrębnych, szczegółowych analiz dot. oddziaływania na środowisko a jej powstanie oraz funkcjonowanie podlegać będzie dodatkowym obostrzeniom – nałożonym m.in. przez decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

Pomimo że projektowana *Strategia* stwarza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, ze względu na brak informacji pozwalających stwierdzić wprost ich wystąpienie (m.in. powierzchnia, skala oraz rodzaj prowadzonej działalności) - nie stwierdza się znaczącego oddziaływania na środowisko skutków realizacji *Strategii*.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

6. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO

Jednym z głównych celów oceny oddziaływania na środowisko jest wskazanie możliwości zapobiegania, rekompensowania lub minimalizacji niekorzystnych skutków środowiskowych realizacji zapisów analizowanych dokumentów. W przypadku prognozy dla dokumentu o charakterze strategicznym, ważne jest wskazanie pewnych zasad postępowania w odniesieniu do realizacji poszczególnych celów.

Na etapie sporządzania *Strategii*, przeprowadzona ocena umożliwia wskazanie skutków, które bezwzględnie należy wyeliminować oraz takich, na które reakcja wymagana jest właśnie na tak wczesnym etapie (zanim nastąpi decyzja wskazująca szczegółową lokalizację danego przedsięwzięcia lub konkretne rozwiązanie technologiczne).

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030 przewiduje realizację działań, które mogą powodować różne oddziaływania na komponenty środowiska. Rozdział ten prezentuje możliwe rozwiązania, które minimalizują skutki działań o negatywnym charakterze.

Generalnie, przy podejmowaniu projektów mających negatywny wpływ na środowisko podejmuje się dwa rodzaje działań:

- działania łagodzące - zmierzające do zmniejszenia lub eliminacji negatywnego oddziaływania na element środowiska społecznego lub przyrodniczego,
- działania kompensujące - działania najczęściej niezależne od projektu strategicznego, których celem jest kompensacja (równoważenie jednego działania innym działaniem) znaczącego niekorzystnego oddziaływania na środowisko.

Kierunki działań zaproponowane w projekcie *Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030*, które uwzględniają rozwiązania zmierzające do zapobiegania, ograniczania i kompensacji przyrodniczej, m.in.:

- wdrażanie w rolnictwie idei gospodarki obiegu zamkniętego (m.in. opracowanie polityki wykorzystywania odpadów rolnych oraz pozostałości z sektora rolno-spożywczego) – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 1.1. *Wysokotowarowe rolnictwo i przetwórstwo rolno-spozywczce;*

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- wspieranie produkcji wysokiej jakości żywności, w tym rozwój gospodarstw ekologicznych – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 1.1. *Wysokotowarowe rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze*;
- dążenie do przekształcenia systemu energetycznego na wspierający transformację w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 1.2. *Obszar Nowej Energii*;
- inicjowanie działań na rzecz zwiększania udziału odnawialnych źródeł energii w komunikacji (np. promowanie korzystania z elektrycznych samochodów, punkty ładowania pojazdów elektrycznych, niskoemisyjny/elektryczny transport publiczny) – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 1.2. *Obszar Nowej Energii*;
- podejmowanie działań promocyjnych i edukacyjnych na rzecz popularyzacji wśród mieszkańców pojazdów nisko i zero-emisyjnych a także publicznego transportu zbiorowego – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 1.2. *Obszar Nowej Energii*;
- wspieranie realizacji budownictwa pasywnego i energooszczędnego – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 1.2. *Obszar Nowej Energii*;
- utrzymanie i ochrona posiadanych walorów przyrodniczych i krajobrazowych – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 2.1. *Ochrona zasobów przyrodniczych i kształtowanie krajobrazu*;
- promowanie zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 2.1. *Ochrona zasobów przyrodniczych i kształtowanie krajobrazu*;
- stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznego transportu zbiorowego – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 2.3. *Zwiększanie dostępności komunikacyjnej obszaru*;
- tworzenie nowych terenów zieleni publicznej – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 2.4. *Rewaloryzacja, poszerzania i wzbogacania przestrzeni*;
- podejmowanie wspólnych inicjatyw w zakresie poprawy infrastruktury odpadowej, stworzenie ponadlokalnego systemu gospodarki odpadami – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 2.5. *Poprawa jakości środowiska i wzmocnienie odporności na zmiany klimatu*;
- podejmowanie wspólnych inwestycji w zakresie ochrony jakości wód poprzez ograniczenie dopływu zanieczyszczeń z różnych źródeł – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 2.5. *Poprawa jakości środowiska i wzmocnienie odporności na zmiany klimatu*;
- podejmowanie wspólnych inwestycji w infrastrukturę ochrony jakości powietrza (np. program wymiany źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, zwiększanie efektywności energetycznej budynków, wsparcie dla rozwoju OZE) – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 2.5. *Poprawa jakości środowiska i wzmocnienie odporności na zmiany klimatu*;
- podejmowanie wspólnych inwestycji w zakresie adaptacji do zmian klimatu (np. systemy retencji wodnej, systemy nawadniania obszarów rolniczych, instalacje błękitno-zielonej infrastruktury, działania na rzecz poprawy stanu ekologicznego wód, tworzenie nowych terenów zielonych itp.) – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 2.5. *Poprawa jakości środowiska i wzmocnienie odporności na zmiany klimatu*;
- organizowanie programów edukacyjnych, kampanii promocyjnych oraz działań informacyjnych na rzecz poprawy świadomości ekologicznej i podnoszenia kompetencji społeczności w zakresie

-116 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 2.5. *Poprawa jakości środowiska i wzmocnienie odporności na zmiany klimatu;*
- opracowanie zintegrowanych planów adaptacji do zmian klimatu – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 2.5. *Poprawa jakości środowiska i wzmocnienie odporności na zmiany klimatu;*
 - opracowanie wspólnej polityki w zakresie zarządzania odpadami (np. wspólna strategia zarządzania odpadami, w tym optymalizacji wykorzystania surowców wtórnych) – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 2.5. *Poprawa jakości środowiska i wzmocnienie odporności na zmiany klimatu;*
 - opracowywanie spójnych planów działania na rzecz ochrony zasobów wodnych (np. stworzenie wspólnego systemu ewidencji, monitoringu i kontroli gospodarki ściekowej, wspólnej polityki odbioru osadów z przydomowych oczyszczalni ścieków oraz wykorzystania osadów ściekowych itp.) – kierunek działań w ramach celu operacyjnego 2.5. *Poprawa jakości środowiska i wzmocnienie odporności na zmiany klimatu;*

i inne.

Generalnie, stwierdza się, że całość założeń **Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030** w sposób kompleksowy odnosi się do problematyki ochrony środowiska na obszarze Partnerstwa. W odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska wprowadzone zostały ustalenia, które poprzez wdrożenie skutkować będą łagodzeniem i rekompensatą wpływu poszczególnych inwestycji na środowisko lub będą mieć charakter działań zapobiegawczych.

Dodatkowo, w ramach Prognozy oddziaływania na środowisko proponuje się dodatkowe działania ograniczające i kompensacyjne w odniesieniu do negatywnych oddziaływań realizacji projektu *Strategii*, które wymieniono poniżej.

W ramach ograniczania negatywnych oddziaływań planowanych działań, powinny być stosowane określone zasady zarówno na etapie budowy, jak i eksploatacji poszczególnych inwestycji. Do tego typu działań ograniczających należą:

- wnikliwa analiza środowiskowa poprzedzająca lokalizowanie planowanych przedsięwzięć, zwłaszcza na obszarach objętych formami ochrony przyrody;
- ograniczenie zajęcia terenu, prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy;
- stosowania odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dostosowanie terminów prac do okresu wegetacji i rozrodu poszczególnych gatunków;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Prace budowlane prowadzone w ramach wszystkich planowanych inwestycji powinny być prowadzone w sposób efektywny, tak aby ich ewentualne negatywne oddziaływanie było możliwie krótkotrwałe. Jeżeli planowane przedsięwzięcia będą zlokalizowane w ramach obszaru Natura 2000 lub innych obszarach chronionych (a także w ich pobliżu), przy prowadzeniu prac budowlanych należy wdrożyć szczególne środki ostrożności. Niezależnie od lokalizacji danego przedsięwzięcia (nawet jeśli nie będzie to obszar chroniony)

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

należy wykorzystać wszystkie dostępne narzędzia, które pozwolą na maksymalne ograniczanie i zapobieganie negatywnemu oddziaływaniu na środowisko.

W przypadku niebezpieczeństwa zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie działań kompensacyjnych. Do najczęściej stosowanych rozwiązań należeć będą:

- odtwarzanie zniszczonych siedlisk w innych miejscach;
- wzmacnianie populacji;
- tworzenie alternatywnych korytarzy i połączeń ekologicznych.

Jako przykładowe działania kompensacyjne i zapobiegające negatywnym skutkom oddziaływania na środowisko, w niniejszej Prognozie proponuje się:

Ludzie:

- oznakowanie obszarów, gdzie prowadzone będą prace budowlane i modernizacyjne w celu zwiększenia bezpieczeństwa ludzi podczas wykonywania tych prac,
- stosowanie sprawnego i posiadającego odpowiednie świadectwa i atesty sprzętu,
- stałe prowadzenie nadzoru oraz bezwzględne przestrzeganie przepisów BHP,
- ograniczenie czasu pracy maszyn do niezbędnego minimum, w tym wyłączanie na czas przerw w pracy w celu zmniejszenia emisji spalin oraz hałasu,
- stosowanie systemów zabezpieczających wykopy, rusztowania oraz maszyny i urządzenia podczas remontów i innych prac budowlanych, ograniczające jednocześnie uciążliwości przez niewywoływane,
- stosowanie roślinności izolacyjnej (obudowa biologiczna wzdłuż ciągów komunikacyjnych),
- stosowanie rozwiązań technicznych sprzyjających osiągnięciu wymaganych standardów jakości środowiska na terenach zamieszkałych (m.in. w zakresie hałasu), np. stosowanie cichych nawierzchni i elementów uspakajania ruchu w ramach ciągów komunikacyjnych, pasów zieleni wysokiej wzdłuż dróg (z udziałem gatunków o właściwościach dźwiękochłonnych tj. zimnozielone gatunki drzewiaste oraz klon, topola, lipa).

Zwierzęta:

- przestrzeganie zasady ograniczania powierzchni cennych siedlisk przyrodniczych mogących ulec zniszczeniu lub uszkodzeniu w wyniku prac budowlanych,
- realizacja inwestycji liniowych (infrastrukturalnych) w sposób zapobiegający (lub minimalizujący) ich oddziaływaniu na korytarze ekologiczne - tak aby nie powodować defragmentacji obszarów powiązanych ze sobą przyrodniczo,
- przestrzeganie zasady ochrony (nienaruszania) elementów środowiska ważnych dla zachowania właściwego stanu korytarza ekologicznego wzdłuż danego odcinka doliny cieku wodnego (zadrzewienia i zakrzaczenia, zbiorniki wodne, płaty roślinności szuwarowej, mokradła itp.),
- w przypadku rozwoju infrastruktury komunikacyjnej organizowanie podziemnych i nadziemnych przejść dla zwierząt,
- wykonanie inwentaryzacji budynków przed przystąpieniem do prac budowlanych lub modernizacyjnych pod kątem występowania ptaków oraz nietoperzy,

-118 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- wykonanie inwentaryzacji terenu inwestycji z udziałem specjalistów, pod kątem występowania gatunków chronionych roślin, określenia siedlisk przyrodniczych chronionych prawem, a także rozpoznania drzew i krzewów przeznaczonych pod wycinkę,
- prowadzenie prac poza okresem lęgowym ptaków oraz rozrodu nietoperzy innych gatunków istotnych pod względem przyrodniczym,
- w przypadku braku możliwości prowadzenia prac w okresie poza lęgowym odpowiednio wcześniejsze zabezpieczenie obiektów przed zakładaniem w nich lęgówisk,
- prowadzenie prac budowlanych i remontowych poza okresem rozrodczym ptaków, tj. w okresie od połowy sierpnia do końca lutego,
- współpraca z ornitologami i chiropterologami na wypadek odnalezienia miejsc gniazdowania ptaków oraz rozrodu nietoperzy,
- współpraca z ornitologami w celu zapewnienia takiego zaprojektowania inwestycji, by wyeliminować lub minimalizować potencjalne negatywne oddziaływanie na awifaunę,
- po przeprowadzeniu prac remontowych, w przypadku braku możliwości zachowania istniejących schronień, wyposażenie budynków w schronienia alternatywne (skrzynki dla ptaków i nietoperzy), równoważące ubytek takich miejsc,
- podczyszczanie wód odprowadzanych z jezdni i parkingów, tak by nie zawierały one szczególnie szkodliwych dla organizmów wodnych zanieczyszczeń,
- zapewnienie możliwości przeniesienia rzadkich gatunków zwierząt ze stanowisk, które mogą ulec zniszczeniu na inne stanowisko, znajdujące się w pobliżu. Przy czym przeniesienie gatunków chronionych może odbywać się wyłącznie za zgodą odpowiedniego organu ochrony przyrody,
- prowadzenie prac w możliwie najkrótszym czasie,
- wprowadzenie ograniczeń czasowych wykonywania robót związanych z potrzebami ochrony cennych gatunków fauny.

Rośliny:

- przestrzeganie zasady ograniczania powierzchni cennych siedlisk przyrodniczych mogących ulec zniszczeniu lub uszkodzeniu w wyniku prac budowlanych,
- ochrona drzew przed uszkodzeniami w czasie prowadzenia prac,
- zabezpieczenie pni drzew narażonych na otarcia ze strony sprzętu budowlanego np. włókniny i obudowy drewniane.
- zabezpieczanie ewentualnie powstałych ran odpowiednimi środkami,
- w sytuacji konieczności prowadzenia wykopów w bliskości systemów korzeniowych wykonywanie ich ręcznie,
- zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót budowlanych (np. budowa zapleczy z dala od cennej roślinności)
- nasadzenia realizowane w porozumieniu ze specjalistami, aby zapewnić właściwą dla danego terenu różnorodność biologiczną,
- wykonywanie inwentaryzacji florystycznych, dendrologicznych i badań fitosocjologicznych w przypadku realizacji przedsięwzięć w rejonie lub sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo,
- lokalizowanie zaplecza budowy jak najdalej od obszarów chronionych,

-119 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- zachowanie obszarów biologicznie czynnych o powierzchni proporcjonalnej do powierzchni zagospodarowania,
- wprowadzanie nowych obszarów zieleni urządzonej, dostosowanej do warunków siedliskowych oraz współgrającej z otoczeniem,
- w przypadku przecięcia przez inwestycje (głównie drogowe) kompleksów leśnych zaleca się utworzenie stref ekotonowych, poprzez zastosowanie nasadzeń na styku droga-las.
- do potencjalnych nasadzeń należy wykorzystywać gatunki rodzime drzew i krzewów, odporne na zanieczyszczenia,
- w przypadku każdej inwestycji należy indywidualnie dopierać skład gatunkowy ewentualnych nasadzeń, występujący powszechnie w danej lokalizacji,
- odtwarzanie ewentualnie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, tj. m.in. przesadzanie szczególnie cennych gatunków roślin,
- wprowadzenie ograniczeń czasowych wykonywania robót związanych z potrzebami ochrony cennych gatunków flory.

Woda:

- właściwe zabezpieczenie/uszczelnienie terenów zaplecza budowy (miejsc magazynowania substancji, materiałów oraz odpadów w sposób eliminujący kontakt z wodami opadowymi i gruntowymi),
- stała kontrola szczelność zbiorników paliw płynnych stosowanych w czasie prac w celu niedopuszczenia do miejscowego skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi,
- dbałość o stworzenie przygotowanych miejsc napełniania zbiorników maszyn na placu budowy,
- zapewnienie dostępu do przenośnych, regularnie i prawidłowo opróżnianych toalet,
- zachowanie szczególnej ostrożności w czasie prowadzenia prac w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych,
- ograniczanie powierzchni nieprzepuszczalnych np. poprzez zastosowanie materiałów przepuszczalnych lub półprzepuszczalnych do budowy parkingów, ciągów pieszych i rowerowych,
- stosowanie rozwiązań technicznych i technologii ograniczających zużycie wody,
- podczas poboru wody na cele budownictwa, produkcji wyznaczyć przepływy nienaruszalne i zbilansować ilość wody w zlewni,
- ograniczenie do minimum szerokości i głębokości wykopów, stosowanie metod ograniczających ilość odpompowywanej z wykopów wody, aby zapobiegać wahaniom zwierciadła wody na terenach przyległych,
- oczyszczanie powstających ścieków deszczowych do wymaganych parametrów przed wprowadzeniem ich do środowiska.

Powietrze:

- dbałość o stan techniczny maszyn i urządzeń spalinowych w zakresie emisji spalin.
- ograniczenie czasu pracy urządzeń spalinowych,
- stosowanie osłon ograniczających pylenie podczas prac, za i rozładunku oraz transportu,

-120 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót, a w szczególności przez: systematyczne sprzątanie placów budowy, zraszanie wodą placów,
- propagowanie ruchu rowerowego, pieszego, poprzez budowę przystosowanych do tego, odpowiednich ciągów komunikacyjnych,
- zwiększenie powierzchni terenów zielonych poprawiających skład powietrza atmosferycznego,
- ograniczenie zmniejszania się lub zwiększanie powierzchni terenów zielonych na terenach zurbanizowanych,
- budowanie pasów zieleni izolacyjnej, ograniczającej uciążliwości komunikacyjne,
- stosowanie rozwiązań technicznych mających na celu ograniczenie niskiej emisji,
- inteligentne zarządzanie energią pozwalające obniżyć zapotrzebowanie na ciepło, światło.

Powierzchnia ziemi:

- właściwa gospodarka humusem - zebranie przed i rozdysponowanie po zakończeniu prac,
- podczas prowadzenia wykopów zabezpieczyć wierzchnią warstwę ziemi, która powinna być ponownie wykorzystana do urządzenia terenów zielonych,
- przestrzeganie prawidłowej gospodarki odpadami, w tym minimalizacja powstających odpadów poprzez ich ponowne użycie lub wydłużanie okresu dalszego używania produktu,
- zabezpieczenie magazynowanych substancji, materiałów oraz odpadów przed możliwością kontaktu z wodami opadowymi, by nie dopuścić do skażenia gruntu w wyniku ewentualnego wymywania się z nich substancji niebezpiecznych,
- wcześniej wymienione działania w zakresie wody służą także ochronie powierzchni ziemi.

Krajobraz:

- planowanie i projektowanie inwestycji w sposób niepowodujący niszczenia walorów estetycznych krajobrazu oraz tak, aby nie zaburzały historycznych układów przestrzennych oraz ekspozycji obiektów, objętych ochroną konserwatorską,
- konsultacje społeczne przed realizacją przedsięwzięć wielkopowierzchniowych lub związanych z istotną ingerencją w krajobraz,
- zintegrowanie nowych obiektów z istniejącym krajobrazem,
- stosowanie rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ na krajobraz, np. maskowanie zielenią ewentualnych elementów dysharmonijnych, ogrodzenia drewniane, zamiast betonowych itp.

Klimat:

- utrzymanie zieleni na terenach zurbanizowanych oraz ograniczanie zmniejszania się powierzchni terenów zielonych,
- dążenie do wprowadzania błękitno-zielonej infrastruktury w przestrzeniach publicznych (m.in. rowy i niecki chłonne, pergole, ogrody deszczowe, ogrody wodne itp.),
- stosowanie zabiegów mających na celu zmniejszenie zatorów komunikacyjnych (odpowiednio zsynchronizowana sygnalizacja świetlna w miastach, propagowanie ruchu pieszego, rowerowego oraz komunikacji publicznej).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zasoby naturalne:

- stosowanie oszczędnych technologii,
- dbałość o zachowanie zasobów w stanie możliwie nie pogorszonym.

Zabytki, dobra materialne:

- planowanie działań w harmonii z istniejącym krajobrazem i historycznym układem przestrzennym,
- zachowanie strefy ekspozycji obiektów zabytkowych względem istniejącej zabudowy oraz planowanych inwestycji,
- prowadzenie prac dotyczących zabytków w uzgodnieniu z Konserwatorem Zabytków.

Ponadto dla przedsięwzięć, zaliczanych do mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, przed uzyskaniem pozwolenia na budowę istnieje obowiązek uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. W przedmiotowej decyzji organ właściwy do jej wydania określi działania mające na celu zapobieganie bądź minimalizację negatywnego wpływu na środowisko w fazie budowy jak i eksploatacji.

Uwzględniając społeczno-gospodarcze cele rozwoju regionu ziemi wieluńskiej na lata 2023-2030, nie zaleca się rezygnacji z działań inwestycyjnych, a wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych podczas ich realizacji. Należy minimalizować oddziaływanie podczas późniejszych etapów, związanych z realizacją i wdrażaniem konkretnych przedsięwzięć, zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie. Istotnym jest również prowadzenie szeroko zaplanowanych działań, związanych ze wsparciem przedsięwzięć infrastrukturalnych, m.in. stworzenie i wspieranie zdrowego stylu życia czy prowadzenie edukacji ekologicznej mieszkańców obszaru Partnerstwa. Tego typu działania są również bardzo istotne i zalecane na poziomie planowania przestrzennego oraz wyboru sposobów i technologii realizacji poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Długookresowy charakter projektowanej *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* decyduje, iż dokonywanie jej monitoringu oraz ewaluacji jest niezwykle istotne w odniesieniu do oceny postępu w realizacji określonych działań, określeniu na bieżąco problemów oraz barier oraz możliwości ich eliminowania.

Monitorowanie realizacji założeń *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* powierzono Zespołowi Operacyjnemu, którego pracą kieruje wyznaczony przez Lidera Porozumienia Koordynator Zespołu. Monitoring oznacza prowadzenie regularnych ilościowych pomiarów oraz badanie zjawiska społeczno-gospodarczych w kontekście realizacji założeń *Strategii*. Zebrane dane w przypadku niepożądanych lub nieprzewidzianych skutków realizacji *Strategii* pozwolą na podjęcie ewentualnych akcji naprawczych lub usuwania skutków w już istniejącej sytuacji.

Na podstawie *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*, jednostki samorządu terytorialnego zobowiązane są do przygotowywania corocznych raportów o stanie gminy. Raport z realizacji *Strategii* będzie stanowił element raportu o stanie obszaru Partnerstwa, w związku z czym określa się częstotliwość przeprowadzenia monitoringu - co rok.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. U. UE. L.01. 197. 30) państwa członkowskie Unii Europejskiej (a zatem również Polska) zobowiązane są do prowadzenia monitoringu znaczącego wpływu na środowisko, wynikającego z realizacji planów i programów. Dyrektywa zaznacza, iż celem monitoringu jest między innymi możliwość określenia na wczesnym etapie nieprzewidzianego niepożądanego wpływu oraz podjęcia odpowiedniego działania naprawczego. Zgodnie z art. 10 ust. 2 w celu przestrzegania ust. 1 można wykorzystywać, stosownie do potrzeb, istniejące systemy monitoringu. Stąd monitoring skutków realizacji postanowień *Strategii* w zakresie oddziaływania na środowisko może polegać na analizie i ocenie poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska lub też w ramach innych monitoringów prowadzonych przez organy administracji publicznej, gminy, powiat oraz podmioty gospodarcze, o ile dotyczą one obszaru Partnerstwa.

System Państwowego Monitoringu Środowiska odzwierciedla środowiskowe efekty wszystkich działań podejmowanych w regionie. W sytuacjach pogorszenia stanu jakiegoś elementu środowiska (wskazanego nie tylko w oficjalnych materiałach, ale również na podstawie zgłoszeń mieszkańców poszczególnych gmin lub turystów) proponuje się weryfikację, czy nie wynika to z niewłaściwej realizacji postanowień *Strategii* oraz ewentualne podjęcie działań naprawczych.

8. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Ocena ryzyka wystąpienia znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko stanowi obligatoryjny element analiz przeprowadzanych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wynika to z *Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (sporządzonej w Espoo w dniu 25 lutego 1991 r.)* oraz *dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 w sprawie ocen wpływu niektórych planów i programów na środowisko*. Wymóg ten przewidziany jest również w *Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Region ziemi wieluńskiej nie jest położony w obszarze przygranicznym, w związku z czym wykluczone jest powstanie skutków środowiskowych o znaczeniu transgranicznym wynikających z realizacji założeń projektowanej *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030*

Realizacja ustaleń Strategii nie spowoduje możliwości wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie ma potrzeby przeprowadzania postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

9. ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ PRZYJĘTYCH W STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO

Kwestie rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do analizowanego projektu *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* można rozpatrywać na trzech poziomach:

- analizy prawidłowości sformułowania celów i ich ewentualnych modyfikacji,
- analizy doboru sposobów i środków osiągnięcia tak określonych celów,
- rodzaju, lokalizacji i skali przedsięwzięć inwestycyjnych, służących osiągnięciu celów ujętych w dokumencie.

Należy podkreślić, że zapisy *Strategii* mają charakter ogólny (typowy dla tego typu dokumentów oraz wskazują wyłącznie rekomendacje dotyczące kierunków rozwoju społeczno-gospodarczego. Cele i kierunki rozwoju zapisane w *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* zostały sformułowane w oparciu o uwarunkowania, wynikające z potencjałów oraz deficytów występujących na terenie gmin tworzących Partnerstwo. Dokument nie określa skali, konkretnych lokalizacji oraz sposobu funkcjonowania przyszłych działalności. Stanowi to istotne ograniczenie w zaproponowaniu rozwiązań alternatywnych, w tym również dla terenów Natura 2000. Generalnie, *Strategia Rozwoju Ponadlokalnego* dotyczy kwestii, które postrzegane są jako ważne dla rozwoju, lecz nie przesądza o ich realizacji, a tym bardziej nie wskazuje szczegółowych rozwiązań czy konkretnego umiejscowienia inwestycji w przestrzeni. Poziom realizacji wskazanych w *Strategii* założeń w dużym stopniu zależeć będzie od sytuacji finansowej jednostek należących do Partnerstwa oraz od ilości pozyskanych środków zewnętrznych.

Poprzez kierunki działań wyznaczone w projekcie *Strategii* dąży się do osiągnięcia celów spełniających kryteria zrównoważonego rozwoju. Wskazane cele i interwencje są istotne dla zwiększenia efektywności wszelkich działań prowadzonych w zakresie poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Niemniej jednak na tym etapie planowania nie można precyzyjnie wskazać, które z zadań będzie miało najbardziej korzystny wpływ na środowisko przyrodnicze zwłaszcza w dłuższym horyzoncie czasowym.

Rozważając warianty alternatywne zadań wynikających z zapisów projektowanej *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* mogą to być działania związane z wyborem innej lokalizacji, innego sposobu prowadzenia inwestycji (warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne), a także wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Dwa pierwsze warianty są na obecnym etapie niemożliwe do weryfikacji, ze względu na strategiczny charakter ocenianego dokumentu oraz związany z tym brak możliwości precyzyjnego określenia lokalizacji oraz sposobów realizacji przedsięwzięć. W odniesieniu do wariantu „0” należy zaznaczyć, iż brak realizacji wskazanych w *Strategii* założeń rozwojowych również może skutkować negatywnym oddziaływaniem na środowisko. Cele strategiczne, operacyjne, jak również wszystkie kierunki działań ukierunkowują obszar Partnerstwa na rozwój społeczno-gospodarczy z uwzględnieniem ochrony i poprawy stanu środowiska. W celu wzmocnienia konkurencyjności, przewidywane jest m.in. wykorzystanie potencjału obszaru jakim

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

jest dobry stan środowiska. W związku z tym, wszystkie cele i działania określone w dokumencie zakładają zachowanie i utrzymanie dobrego stanu posiadanych potencjałów przyrodniczych i środowiskowych. Bez niezbędnych działań z zakresu ochrony środowiska jego stan uległ będzie pogorszeniu. Zaniechanie podejmowania działań inwestycyjnych dodatkowo wpłynie niekorzystnie na rozwój społeczno-gospodarczy regionu ziemi wieluńskiej, a tym samym na jakość życia mieszkańców.

Na obecnym etapie, ze względu na ilość kierunków działań oraz ich różnorodny i jednocześnie ogólny charakter nie jest możliwe przeprowadzenie rzetelnej oceny wpływu na środowisko wszystkich kierunków działań wymienionych w *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* oraz wyodrębnienie wśród nich oddziaływań nadmiernych, dla których należałoby rozważyć warianty alternatywne. W tej sytuacji wybór optymalnej lokalizacji lub warunków realizacji poszczególnych zadań należy przeprowadzić w drodze indywidualnych postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć na ich dalszym etapie szczegółowości.

Na etapie strategicznym, nie wskazano jednoznacznie znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko oraz na formy ochrony przyrody (w tym obszary Natura 2000) i przechodzące przez obszar Partnerstwa korytarze ekologiczne. W związku z czym nie określa się potrzeby wskazania rozwiązań alternatywnych.

Wielokryterialna analiza oddziaływania na różne elementy środowiska wykazała, że w wyniku realizacji *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* mogą wystąpić oddziaływania o charakterze potencjalnie neutralnym, potencjalnie pozytywnym, jak i potencjalnie negatywnym.

W związku z tym, że zakres *Strategii* jest ogólny i nie określa konkretnego zasięgu, skali oraz planowanego terminu realizacji przedsięwzięć, ocena oddziaływania ustaleń *Strategii* na poszczególne elementy środowiska zawarta w przedmiotowej *Prognozie* również przyjmuje charakter ogólny. Na etapie strategicznym, niezwykle trudna jest ocena zakresu i skali inwestycji, które mogą być realizowane na podstawie zawartych w *Strategii* celów i kierunków działań. Należy zaznaczyć również, że mimo określenia przez jednostki samorządowe działań rekomendowanych do realizacji w ramach *Strategii rozwoju ponadlokalnego* są to wyłącznie propozycje i umieszczenie ich w dokumencie strategicznym nie przesądza o ich realizacji. Realizacja proponowanych w *Strategii* działań w dużym stopniu zależy będzie od sytuacji finansowej gmin i powiatu a także od możliwości pozyskanych środków zewnętrznych i ich ewentualnej wielkości.

Z uwagi na to, wskazane skutki środowiskowe, wynikające z fazy eksploatacji potencjalnych przyszłych przedsięwzięć mają często charakter wyłącznie hipotetyczny.

Na etapie planowania strategicznego można więc prognozować, że jakiegokolwiek negatywne oddziaływanie, jakie mogłoby pojawić się w związku z realizacją kierunków działań wpisanych do *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego*, dotyczyć będzie jedynie etapu prowadzenia prac budowlanych. Będzie ono zatem krótkotrwałe i zaniknie wraz z zakończeniem tych prac. W przypadku prowadzenia prac budowlanych w pobliżu występujących form ochrony przyrody, dokonane zostaną niezbędne uzgodnienia z właściwym organem ochrony przyrody. Wpływ na środowisko funkcjonowania zrealizowanych na podstawie *Strategii* inwestycji uzależniony jest od wielu zmiennych, które na obecnym etapie planowania nie są znane, dlatego też obecnie potraktowano je wyłącznie teoretycznie.

Część zadań inwestycyjnych wynikających z ustaleń i wskazań *Strategii* należy do przedsięwzięć mogących znacząco oraz mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Każda z tych inwestycji wymagać będzie odrębnych, szczegółowych analiz dot. oddziaływania na środowisko a jej powstanie oraz funkcjonowanie podlegać będzie dodatkowym obostrzeniom – nałożonym m.in. przez decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. Odpowiednie, odpowiedzialne i poparte wiedzą planowanie działań (z uwzględnieniem ograniczeń, wynikających z przepisów, obowiązujących na obszarach chronionych) powinno sprawić, że znaczące negatywne skutki środowiskowe nie wystąpią lub będą znikome.

W ogólnym ujęciu, wdrożenie do realizacji *Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* ma na celu zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez zaspakajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców, promocję obszaru i stworzenie szans zrównoważonego rozwoju. W aspekcie długoterminowym nie przewiduje się zatem, aby realizacja założeń *Strategii* przyczyniła się do powstania nowych zagrożeń lub uciążliwości dla środowiska przyrodniczego obszaru powiatu

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

wieluńskiego i Gminy Działoszyn. Co więcej, jednym z podstawowych założeń *Strategii* jest zbudowanie konkurencyjności obszaru poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych, historyczno-kulturowych i dobrego stanu środowiska naturalnego. Istotnym jest zatem utrzymanie oraz ochrona przed degradacją czy też pogorszeniem stanu i jakości posiadanych potencjałów. Rokuje się, że prawidłowa realizacja działań strategicznych przyniesie wymierny efekt ekologiczny w postaci minimalizacji antropopresji na środowisko. W wyniku realizacji *Strategii* oczekuje się, że w długofalowym okresie nastąpi ożywienie gospodarcze i społeczne obszaru Partnerstwa. Potencjalne negatywne efekty, które wiążą się najczęściej z działaniami inwestycyjnymi i które nie są całkowicie do uniknięcia, powinny w każdym przypadku być analizowane i minimalizowane. Zakłada się, że w odniesieniu długoterminowym, w wyniku realizacji *Strategii* nastąpi poprawa stanu środowiska przyrodniczego i standardu życia mieszkańców regionu ziemi wieluńskiej.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsza *Prognoza oddziaływania na środowisko* została sporządzona w celu oceny wpływu na środowisko skutków realizacji postanowień *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030*. Obowiązek sporządzenia prognozy wynika z zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1094 ze zm.).

Prognozę sporządzono wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska, przy użyciu metody opisowej, porównawczej oraz metody analizy trendu. Poza opisem typowych oddziaływań skutków realizacji *Strategii* na poszczególne komponenty środowiska sporządzono również tabelaryczne zestawienie prognozowanych oddziaływań (tzw. macierz oddziaływań na środowisko), stanowiące **ZAŁĄCZNIK NR 1** do niniejszego opracowania.

W *Prognozie* omówiono zawartość sporządzanego dokumentu strategicznego, jego cele i wyznaczone kierunki działań. *Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* jest dokumentem, nakreślającym kierunki działań zmierzających do usunięcia głównych problemów oraz utrzymania lub poprawy obecnej sytuacji społecznej i gospodarczej. Dokument precyzuje 4 główne cele strategiczne:

**I CEL STRATEGICZNY - GOSPODARKA:
WYSPECJALIZOWANY REGION ZIEMI WIELUŃSKIEJ**

**II CEL STRATEGICZNY - PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO:
ZASOBY PONADLOKALNIE DOSTĘPNE**

**III CEL STRATEGICZNY - SPOŁECZEŃSTWO:
WSPÓLNOTA SILNA SPOŁECZNIE**

**IV CEL STRATEGICZNY – MARKETING I ZARZĄDZANIE:
EFEKTYWNI I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANE PARTNERSTWO**

Do celów strategicznych przyporządkowano cele operacyjne, w ramach których wyodrębnione zostały kierunki działań.

W ramach *Prognozy* wykazano, że zapisy zawarte w *Strategii* są zgodne z zapisami innych dokumentów o charakterze strategicznym i planistycznym, ustalonych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

W dalszej części *Prognozy* dokonano charakterystyki poszczególnych komponentów środowiska na obszarze Partnerstwa, uwzględniając budowę geologiczną, rzeźbę terenu, zasoby naturalne, warunki klimatyczne, wody podziemne i powierzchniowe, gleby, świat roślinny i zwierzęcy, obszary podlegające ochronie przyrodniczej oraz korytarze ekologiczne. Szczegółowo opisano również obecny stan środowiska w regionie ziemi wieluńskiej, z podaniem charakterystyki dotyczącej takich obszarów jak: wody powierzchniowe, wody podziemne, powietrze atmosferyczne, hałas, promieniowanie elektromagnetyczne oraz zagrożenia stwarzane przez odpady.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

W *Prognozie* omówiono potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji celów zawartych w *Strategii*. Cele i kierunki działań określone w *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* skupiają się na ogólnym rozwoju społeczno-gospodarczym z uwzględnieniem ochrony i poprawy stanu środowiska. Przewidywane jest wykorzystanie dobrego stanu środowiska jako atutu w dążeniu do uzyskania konkurencyjności wobec innych regionów. Wobec tego projektowany dokument definiuje cele i kierunki działań, mające na celu m.in. przeciwdziałanie czynnikom negatywnie oddziałującym na walory przyrodnicze, krajobrazowe oraz jakość środowiska naturalnego. Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że brak realizacji założeń zapisanych w *Strategii* może powodować pogłębianie się niekorzystnych zjawisk zachodzących w środowisku oraz stopniowe pogorszenie się jego stanu.

Prognoza wskazuje cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Cele środowiskowe wskazane w projektowanej *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego* są z nimi zgodne.

W dalszym etapie dokonano analizy przewidywanych oddziaływań na środowisko związanych z realizacją planowanych działań. Omówiono ich wpływ na następujące elementy środowiska: ludzi, powietrze i klimat, klimat akustyczny, powierzchnię ziemi i glebę, krajobraz, zasoby naturalne, wody, zabytki i dobra materialne, rośliny, grzyby, zwierzęta, różnorodność biologiczną, obszary chronione, w tym obszary Natura 2000.

Część z kierunków rozwoju wskazanych w *Strategii* ma charakter nieinwestycyjny, zatem nie będą one w żaden sposób negatywnie oddziaływały na środowisko.

Jak wynika z przeprowadzonej w *Prognozie* oceny oddziaływania na wszystkie elementy środowiska (na powierzchnię gleb i ziemi, wody powierzchniowe i podziemne, klimat i powietrze atmosferyczne, różnorodność biologiczną, krajobraz, ludzi, zwierzęta, rośliny, zabytki i dobra materialne) realizacja zapisów *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030* spowoduje oddziaływanie o charakterze potencjalnie neutralnym, potencjalnie pozytywnym, jak i potencjalnie negatywnym.

W związku z tym, że zakres *Strategii* jest ogólny i nie określa precyzyjnych ram dla przyszłych przedsięwzięć, ocena oddziaływania ustaleń *Strategii* na środowisko i jego stan (w tym ochronę różnorodności biologicznej, obszary ochrony przyrodniczej oraz gatunki i siedliska chronione) przeprowadzona w przedmiotowej *Prognozie*, jest ogólna, a część wskazanych skutków środowiskowych (zwłaszcza stwierdzonych na etapie funkcjonowania przyszłych inwestycji) ma charakter wyłącznie hipotetyczny. Należy zauważyć, że mimo określenia przez powiat i gminy działań rekomendowanych do realizacji w ramach *Strategii rozwoju ponadlokalnego* to są to wyłącznie propozycje a umieszczenie ich w dokumencie strategicznym nie przesądza o ich realizacji. Realizacja proponowanych w *Strategii* działań w dużym stopniu zależeć będzie od sytuacji finansowej jednostek samorządowych tworzących Partnerstwo regionu ziemi wieluńskiej a także od możliwości pozyskania środków zewnętrznych.

Na etapie strategicznym stwierdzono zatem przede wszystkim negatywne oddziaływanie etapu prowadzenia prac budowlanych. Będzie ono zatem krótkotrwałe i zaniknie wraz z zakończeniem tych prac. Wpływ na środowisko funkcjonowania zrealizowanych na podstawie *Strategii* inwestycji uzależniony jest od wielu zmiennych, które na obecnym etapie planowania nie są znane.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

W *Prognozie oddziaływania na środowisko* dokonano analizy możliwości powstania przedsięwzięć, które zgodnie z przepisami odrębnymi uznane są za przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Wśród zapisów projektowanej *Strategii* wskazano takie, które mogą stworzyć ramy dla późniejszej realizacji takich przedsięwzięć. W zależności od przyjętych na późniejszym etapie planowania założeń mogą to przede wszystkim: inwestycje drogowe, niektóre atrakcje turystyczne, zabudowa usługowa (w zależności od powierzchni i lokalizacji), przemysł rolno-spożywczy (w zależności od wielkości produkcji), instalacje OZE (w zależności od mocy, powierzchni i lokalizacji), systemy wodno-kanalizacyjne oraz instalacje związane z oczyszczaniem ścieków (w zależności od liczby obsługiwanych mieszkańców) oraz w zależności od przyszłych założeń projektowych obiekty służące retencjonowaniu wody (zbiorniki retencyjne). Ze względu jednak na brak szczegółowych informacji (m.in. dotyczących wielkości, rodzaju i skali przyszłych działań) nie można jednoznacznie stwierdzić, czy realizowane w przyszłości zadania przyjmą skalę przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z tym niniejsza analiza ma charakter hipotetyczny, a wskazane przykładowe inwestycje zostaną szczegółowo zweryfikowane na dalszym etapie planowania przestrzennego.

W stosunku do tych przedsięwzięć, dla których zachodzić będzie obowiązek uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, zostanie przeprowadzona stosowna procedura zakończona wydaniem przedmiotowej decyzji.

Prognoza przedstawia również rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko. Zaproponowane rozwiązania odnoszą się zarówno do etapu budowy, jak i eksploatacji poszczególnych inwestycji. Podczas budowy należy przede wszystkim ograniczyć zajęcia terenu, zabezpieczyć odpowiednio sprzęt placu budowy, stosować odpowiednie technologie i materiały i rozwiązań a także dostosować terminy prac do okresu wegetacji i rozrodu poszczególnych gatunków. Jeżeli dojdzie do zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie działań mających na celu odtwarzanie zniszczonych siedlisk w innych miejscach.

Ze względu na strategiczny charakter ocenianego dokumentu oraz związanym z tym brakiem możliwości precyzyjnego określenia skali i rodzaju oddziaływań – w *Prognozie* nie wskazano rozwiązań alternatywnych dla wskazanych działań.

Region ziemi wieluńskiej nie jest położony w obszarze przygranicznym, w związku z czym nie stwierdzono możliwości powstania skutków środowiskowych o znaczeniu transgranicznym wynikających z realizacji założeń projektowanej *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego*.

Długi okres, dla którego sporządzana jest *Strategia* decyduje, iż niezwykle istotnym elementem efektywnego osiągnięcia założonych celów jest dokonywanie jej monitoringu. W *Prognozie* wskazano, że odbywać się on będzie w systemie rocznego raportowania. Dodatkowo w sytuacjach pogorszenia stanu jakiegoś elementu środowiska (wskazanego nie tylko w oficjalnych materiałach, ale również na podstawie zgłoszeń mieszkańców poszczególnych gmin lub turystów) proponuje się weryfikację, czy nie wynika to z niewłaściwej realizacji postanowień *Strategii* oraz podjęcie działań naprawczych.

Podsumowując, można stwierdzić, że zakres przewidywanych przekształceń oraz negatywnych oddziaływań na środowisko spowodowanych realizacją ustaleń projektu *Strategii Rozwoju*

-131 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030 mieścić się będzie w dopuszczalnych granicach. Zakłada się, że w odniesieniu długoterminowym, w wyniku realizacji *Strategii* nastąpi poprawa stanu środowiska i standardu życia mieszkańców.

12. INFORMACJA O RODZAJACH DOKUMENTÓW UWZGLĘDNIONYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

1. Ustawa o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1094 ze zm.),
2. Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2023 poz. 977 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. Z 2023 r. poz. 1336 ze zm.),
4. Ustawa z dnia 17 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz.54 ze zm.),
5. Ustawa z dnia 14.12.2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. Z 2023 r. poz. 1587 ze zm.),
6. Ustawa z dnia 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. 2024 poz. 399),
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 609 ze zm.),
8. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. 2024, poz. 82),
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2021 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz.1839),
10. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. 2014 poz. 1409),
11. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2016 poz. 2183),
12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. 2014 poz. 1408),
13. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. 2011 nr 25 poz. 133),
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2012 poz. 1031),
15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. u 2010 nr 77 poz. 510),
16. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2023 r., poz. 335),
17. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz. U. 2016 poz. 1938).
18. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645).
19. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. 2003 nr 192 poz. 1883).

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

20. Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 138).
21. Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L. 103 z 25.04.1979) (79/409/EWG),
22. Konwencja o ocenach oddziaływania na środowiska w kontekście transgranicznym, sporządzona w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. (Dz.U. 199 nr 96 poz. 1110),
23. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
24. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
25. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.,
26. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
27. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (perspektywa do 2030 r.) (SOR)
28. Polityka Energetyczna Polski do 2040 r.,
29. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030,
30. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030,
31. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi,
32. Regionalna Strategia Innowacji LORIS 2030,
33. Regionalny Plan Transportowy Województwa Łódzkiego dla realizacji warunku podstawowego Celu Polityki 3 (w zakresie transportu) w perspektywie finansowej 2021-2027,
34. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2025-2031,
35. Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w województwie łódzkim na lata 2020-2023,
36. Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (*Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*),
37. Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030,
38. Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
39. Strategia Zrównoważonego Rozwoju dla Polski do 2025 roku,
40. Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2025 (z perspektywą do 2030 oraz 2030 r.),
41. Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2030
42. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz Plan zagospodarowania miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi
43. Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 roku do 2030
44. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wieluńskiego na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025
45. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pajęczańskiego na lata 2015 – 2018 z prognozą do roku 2020
46. Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028
47. Uchwała nr 403/21 Zarządu Województwa łódzkiego z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie przyjęcie i przedłożenia Sejmikowi Województwa Łódzkiego oraz Ministrowi Klimatu i Środowiska „Sprawozdania

-134 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

z realizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 za lata 2017-2019”

48. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2022 r., Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 2023,
49. Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim. Raport wojewódzki za rok 2023, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Łódź, 2024
50. Oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
51. Monitoring jakości wód podziemnych - Klasy jakości wód podziemnych w punktach monitoringu diagnostycznego wg danych z 2022 r., Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
52. Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa łódzkiego w roku 2021.
53. Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa łódzkiego w roku 2022.
54. Strategiczna mapa hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie łódzkim, LEMITOR Ochrona Środowiska sp. z o.o. sp. k. na zlecenia GDDKiA w Łodzi, 2022
55. Program budowy 100 obwodnic na lata 2020-2030, uchwała nr 46/2021 Rady Ministrów z dnia 13 kwietnia 2021 r.
56. Program Uzupelnienia Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej Kolej+ do 2029 roku, uchwała nr 150/2023 Rady Ministrów z dnia 16 sierpnia 2023 r.
57. Wyniki monitoringowych pomiarów pól elektromagnetycznych w województwie łódzkim w roku 2023, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
58. Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, prowadzony przez GDOŚ
59. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 grudnia 2014 r. zmieniające zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Lasek Kurowski”
60. Zarządzenie Nr 8/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 23 marca 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Hołda”
61. Zarządzenie Nr 21/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Węże”
62. Zarządzenie Nr 20/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Dąbrowa w Niżankowicach”.
63. Rozporządzenie Nr 30/2006 Wojewody Łódzkiego z dnia 3 listopada 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki.
64. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 28 czerwca 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Załęczański Łuk Warty PLH100007.
65. Centralny Rejestr Geostanowisk Polski, prowadzony przez PIG
66. Kondracki J., *Regiony fizycznogeograficzne Polski*, w: „Poznaj Świat” R.XII, nr 4 (137), 1964 r.,
67. Okołowicz W., *Strefy klimatyczne [świata]* w: Atlas geograficzny, Warszawa, PPWK
68. Wierzbowski A., *Dziedzictwo geologiczne: O ochronie starych kamieniołomów skał jurajskich na Wyżynie Wieluńskiej, czyli o konieczności współdziałania nauki, górnictwa i lokalnej administracji* [w:] *Przegląd Geologiczny*, vol.70, nr 11, 2022

-135 -

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

69. Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. *Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce*. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011,
70. Matuszkiewicz J.M., 1993, *Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne Polski*, Prace Geograficzne IGiPZ PAN, 158, 107 s.
71. Matuszkiewicz J.M., *Potencjalna roślinność naturalna Polski*, IGiPZ PAN, Warszawa 2008
72. Zasięg leja depresyjnego - stan na 12.2007 r. [w:] Gasiński J., Kaczmarek T., *System obserwacji wód podziemnych w kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Bełchatów – prace doskonalące jakość systemu*, Wiertnictwo Nafta Gaz, 2008, t. 25, z. 2, 277–283.
73. Objąsnienia do mapy geosrodowiskowej Polski 1:50 000, Arkusz Wieluń (733), Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu „PROXIMA” S.A., 2004
74. Objąsnienia do mapy geosrodowiskowej Polski 1:50 000, Arkusz Osjaków (734), Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu „PROXIMA” S.A., 2004
75. Objąsnienia do mapy geosrodowiskowej Polski 1:50 000, Arkusz Skomlin (732), Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu „PROXIMA” S.A., 2004
76. Decyzja Marszałka Województwa łódzkiego syg. ŚRIII.7222.76.2021.AW z dnia 23 marca 2021 r.
77. Informacja o realizacji przez Gminę Wieluń obowiązku odbioru odpadów komunalnych za 2022 rok
78. Plan rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022-2030 dla powiatu wieluńskiego, Lokalne Partnerstwo do Spraw Wody, 2022
79. Plan rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022-2030 dla powiatu pączęcańskiego, Lokalne Partnerstwo do Spraw Wody, 2022
80. Prognoza oddziaływania na środowisko do „Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa łódzkiego”
81. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wieluńskiego na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025
82. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wieluńskiego na lata 2014-2017.
83. Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń, WMW projekt s.c., 2018
84. Zintegrowana Strategia Rozwoju Powiatu Wieluńskiego na lata 2014-2020
85. Projekt Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030, Pheno Horizon, Łódź, 2024.
86. Diagnoza strategiczna do Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030, Pheno Horizon, Łódź, 2023/2024.
87. Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny
88. Rejestr zabytków województwa łódzkiego – stan na 30 czerwca 2023 r.
89. Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w Województwie łódzkim na lata 2020-2023
90. Wykaz oczyszczalni ścieków na terenie województwa łódzkiego w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi.
91. Wykaz składowisk odpadów zlokalizowanych na terenie województwa łódzkiego – Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031
92. <https://polska.e-mapa.net/>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

93. <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>
94. <https://nid.pl>
95. www.epsh.pgi.gov.pl
96. www.pgi.gov.pl
97. <https://mapa.korytarze.pl/>
98. <https://www.wios.lodz.pl>
99. <https://parkilodzkie.pl>
100. <http://ine.eko.org.pl>

13. WYKAZ TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW

13.1. Wykaz tabel

Tabela 1. Cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działań określone w Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030.	10
Tabela 2. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie regionu ziemi wieluńskiej.....	30
Tabela 3. Zabytki nieruchome wpisane do Rejestru Zabytków zasobu Narodowego Instytutu Dziedzictwa	45
Tabela 4. Stan JCWP, w ramach których położony jest region ziemi wieluńskiej:	50
Tabela 5. Klasa jakości wód podziemnych w punktach monitoringu wg danych z i 2022 roku na obszarze regionu ziemi wieluńskiej:	52
Tabela 7. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2023 r. dokonanej w oparciu o kryteria ustanowione w celu ochrony zdrowia	54
Tabela 8. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2023 r. dokonanej w oparciu o kryteria ustanowione w celu ochrony roślin	54

13.2. Wykaz rysunków

Rysunek 1. Położenie obszaru Partnerstwa na obszarze województwa.	24
Rysunek 2. Sieć hydrograficzna regionu ziemi wieluńskiej.....	29
Rysunek 3. Zagrożenie powodziowe na obszarze Partnerstwa.	30
Rysunek 4. Mapa obszarów perspektywicznych dla poszukiwania i ujmowania wód termalnych.	32
Rysunek 5. Typy i podtypy gleb na obszarze regionu ziemi wieluńskiej.....	33
Rysunek 6. Formy ochrony przyrody w regionie ziemi wieluńskiej.....	37
Rysunek 7. Korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym i międzynarodowym w obszarze Partnerstwa	44
Rysunek 11. Zasoby dziedzictwa kulturowego regionu ziemi wieluńskiej.....	47

13.3. Wykaz wykresów

Wykres 1. Udział osób korzystających z kanalizacji sanitarnej w gminach regionu ziemi wieluńskiej [%]– stan na 2022 r.....	48
Wykres 2. Ilość odpadów [tys. ton] odebranych w ciągu roku ogółem z obszaru gmin tworzących Partnerstwo w latach 2018-2022.	59
Wykres 3. Dynamika zmian wskaźnika ilości zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku [kg] przypadającej na 1 mieszkańca	60

ZAŁĄCZNIK NR 1. Macierz oddziaływań na środowisko *Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030.*

ZAŁĄCZNIK NR 2. Oświadczenie autora *Prognozy.*

ZAŁĄCZNIK NR 1
MACIERZ ODDZIAŁYWA NIA NA ŚRODOWISKO

Źródło fotografii: http://www.naprzelomie.pl/trasy/trasy_kajak_warta_s02.html

OBJAŚNIENIA:

Oceny wpływu realizacji danego kierunku rozwoju na poszczególne komponenty środowiskowe dokonano z wykorzystaniem następujących oznaczeń:

- – w przypadku, gdy realizacja zadania potencjalnie przyniesie **pozytywne** oddziaływanie na dany komponent,
- - **brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania** – możliwe negatywne oddziaływanie, jednak prawdopodobieństwo jego wystąpienia uzależnione jest od skali i rodzaju przedsięwzięcia oraz wyboru szczegółowych rozwiązań niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji oddziaływań.
- - w przypadku, gdy negatywne oddziaływanie może się pojawić, gdy **negatywne** oddziaływanie będzie związane **tylko z etapem realizacji inwestycji** - prowadzenie prac budowlanych, będzie mieć krótkotrwały charakter i zaniknie wraz z zakończeniem tych prac.
- - w przypadku, gdy realizacja zadania potencjalnie przyniesie **negatywne** oddziaływanie na dany komponent.
- - w przypadku, gdy realizacja zadania przyniesie **zarówno pozytywne, jak i negatywne** oddziaływanie na dany komponent,
- – w przypadku, gdy realizacja zadania **nie będzie oddziaływać** na dany komponent na dany komponent

ZAŁĄCZNIK NR 1. Macierz oddziaływania na środowisko

Tabela 1. Potencjalne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji celu strategicznego I **Wyspecjalizowany gospodarczo region ziemi wieluńskiej**.

Lp.	Cele i kierunki rozwoju	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
		Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi i gleby	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki

I CEL STRATEGICZNY

WYSPECJALIZOWANY GOSPODARCZO REGION ZIEMI WIELUŃSKIEJ

Wysokotowarowe rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze

1.1.

1.1.1. Wzmacnianie konkurencyjności rolnictwa na rynku gospodarczym

1.1.2. Dążenie do wysokiej jakości produktów rolno-spożywczych

Obszar Nowej Energii

1.2.

1.2.1. Dążenie do przekształcenia systemu energetycznego na wspierający transformację w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu

1.2.2. Wspieranie realizacji budownictwa pasywnego i energooszczędnego

ZAŁĄCZNIK NR 1. Macierz oddziaływania na środowisko

Lp.	Cele i kierunki rozwoju	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
		Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi i gleby	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki

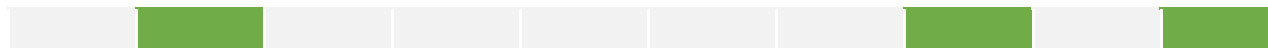
Dywersyfikacja gospodarcza – Turystyka i Kultura

1.3.

1.3.1. Wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych do rozwoju turystyki zrównoważonej (m.in. turystyki przyrodniczej, poznawczej, ekologicznej, edukacyjnej, rodzinnej i aktywnej)

1.3.2. Wykorzystanie walorów historyczno-kulturowych do rozwoju turystyki

1.3.3. Budowanie rozpoznawalnej marki turystycznej regionu ziemi wieluńskiej i sieciowanie usług turystycznych

Wzmocnienie potencjału specjalizacji gospodarczych i budowanie świadomości w tym zakresie

1.4.

1.4.1. Rozwijanie sektorów specjalizacji związanych z rolnictwem ekologicznym, produktami lokalnymi i tradycyjnymi, energią odnawialną, turystyką i kulturą

ZAŁĄCZNIK NR 1. Macierz oddziaływania na środowisko

Lp.	Cele i kierunki rozwoju	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
		Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi i gleby	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki

1.4.2. Budowanie wizerunku regionu ziemi wieluńskiej jako miejsca atrakcyjnego dla inwestycji i przedsiębiorczości

1.4.3. Budowanie współpracy międzysektorowej i międzyinstytucjonalnej

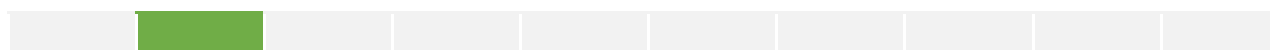
Pobudzanie przedsiębiorczości mieszkańców i stworzenie perspektyw rozwojowych

1.5.

1.5.1. Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej

1.5.2. Pobudzanie aktywności gospodarczej mieszkańców ziemi wieluńskiej

ZAŁĄCZNIK NR 1. Macierz oddziaływania na środowisko

Tabela 2. Potencjalne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji celu strategicznego II **Zasoby ponadlokalne dostępne**

Lp.	Cele i kierunki rozwoju	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
		Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi i gleby	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki

II CEL STRATEGICZNY ZASOBY PONADLOKALNE DOSTĘPNE

Ochrona zasobów przyrodniczych i kształtowanie krajobrazu

2.1.

2.1.1. Utrzymanie i ochrona posiadanych walorów przyrodniczych i krajobrazowych

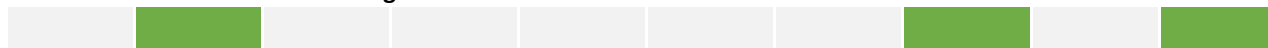
2.1.2. Promowanie zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi

Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i kształtowanie spójnego krajobrazu kulturowego

2.2.

2.2.1. Zwiększanie dostępności i jakości zasobów dziedzictwa kulturowego

2.2.2. Promowanie i dokumentowanie posiadanych zasobów dziedzictwa kulturowego

ZAŁĄCZNIK NR 1. Macierz oddziaływania na środowisko

Lp.	Cele i kierunki rozwoju	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
		Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi i gleby	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki

Zwiększanie dostępności komunikacyjnej obszaru

2.3.

2.3.1. Utrzymanie dobrej jakości połączeń komunikacyjnych

2.3.2. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznego transportu zbiorowego

Rewaloryzacja, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni

2.4.

2.4.1. Poprawa ładu przestrzennego poprzez rozwój planowania przestrzennego

2.4.2. Rewaloryzacja istniejących obszarów zdegradowanych i zaniedbanych

2.4.3. Poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni publicznej

ZAŁĄCZNIK NR 1. Macierz oddziaływania na środowisko

Lp.	Cele i kierunki rozwoju	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
		Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi i gleby	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki

Poprawa jakości środowiska i wzmocnienie odporności na zmiany klimatu

2.5.

2.5.1. Integrowanie i koordynowanie działań z zakresu ochrony środowiska i wzmocnienia odporności na zmiany klimatu na poziomie ponadlokalnym

2.5.2. Podejmowanie wspólnych działań na rzecz ochrony środowiska i wzmocnienia odporności na zmiany klimatu

ZAŁĄCZNIK NR 1. Macierz oddziaływania na środowisko

Tabela 3. Potencjalne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji celu strategicznego III **Wspólnota silna społecznie**

Lp.	Cele i kierunki rozwoju	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
		Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi i gleby	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki

III CEL STRATEGICZNY WSPÓLNOTA SILNA SPOŁECZNIE

Doskonalenie jakości i poprawa dostępności infrastruktury społecznej w regionie ziemi wieluńskiej

3.1.

3.1.1. Integrowanie i koordynowanie działań z zakresu doskonalenia jakości usług społecznych

3.1.2. Zapewnienie wysokiej jakości edukacji, opieki nad dziećmi i usług zdrowotnych

3.1.3. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu

3.1.4. Wzmocnienie służ ratowniczych

3.1.5. Rozwijanie lokalnego potencjału kulturowego oraz sportowego i rekreacyjnego

ZAŁĄCZNIK NR 1. Macierz oddziaływania na środowisko

Lp.	Cele i kierunki rozwoju	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
		Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi i gleby	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki

Budowanie tożsamości lokalnej, integracja społeczeństwa i wzmacnianie ich zaangażowania w rozwój Partnerstwa

3.2.

3.2.1. Kształtowanie tożsamości lokalnej z wykorzystaniem wspólnego dziedzictwa kulturowego, historii i kultury

3.2.2. Wspieranie ponadlokalnej partycypacji społecznej i inicjatyw społecznych

Wzmacnianie społeczności lokalnej

3.3.

3.3.1. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców

3.3.2. Budowanie społeczeństwa informacyjnego

ZAŁĄCZNIK NR 1. Macierz oddziaływania na środowisko

Tabela 4. Potencjalne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji celu strategicznego IV **Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane Partnerstwo**.

Lp.	Cele i kierunki rozwoju	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
		Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi i gleby	Krajobraz	Zasoby naturalne	Dobra materialne i zabytki

IV CEL STRATEGICZNY EFEKTYWNI I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANE PARTNERSTWO

Współpraca międzygminna i zarządzanie rozwojem

4.1.

4.1.1. Podnoszenie jakości funkcjonowania instytucji publicznych w zakresie zarządzania rozwojem

4.1.2. Tworzenie struktur koordynacji rozwoju Partnerstwa i wymiany doświadczeń

Promocja regionu ziemi wieluńskiej

4.2.

4.2.1. Rozwijanie metod marketingu terytorialnego

4.2.2. Budowanie marki regionu ziemi wieluńskiej

ZAŁĄCZNIK NR 2

OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY

źródło fotografii: <https://zbierajsie.pl/zaleczanski-park-krajobrazowy/>

ZAŁĄCZNIK NR 2.

OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY

Zgodnie z art. 74a ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1004 ze zm.) oświadczam, że będąc autorem **Prognozy oddziaływania na środowisko do projektu Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Regionu Ziemi Wieluńskiej na lata 2023-2030**, posiadam wiedzę w tym zakresie, wg art. 74a ust. 2 pkt 2. Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Łódź, 19 lipca 2024 r.

Justyna Borkowska

